DÖNEM : 2 CİLT 5 TOPLANTI : 1

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

76. Birleşim

8 . 4 . 1966 Cuma

İçindekiler

Sayfa

1. — Geçen tutanak özeti 682:683

2. — Yoklama 683

3. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları 683

1. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Erzurum'un Hınıs kazasında vukubulan deprem dolayısiyle Hükümetin daha müessir tedbirler alması gerektiği hakkında demeci. 683:684

2. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, İzmir'in Narlıdere, Balçova ve Mustafa Kemal Paşa ilçelerinde vukubulan dondan zarar görenlere ek kredi verilmesi hususunda Hükümetçe gerekli tedbirin alınmasına dair demeci. 684:686

3. — Konya Milletvekili Nazif Kurucu'nun, taşan Akşehir gölünün sebeboldu-ğu hasarlar dolayısiyle gerekli tedbirin alınmasına dair demeci. 686

4. — Millet Partisi Grup Başkanvekili Konya Milletvekili Seyit Faruk Önder ve 6 arkadaşının telefon konuşmalarının Hükümet tarafından dinlendiği ve bu suretle Anayasanın 17 nci maddesinin ihlâl edildiği iddiası ile Ulaştırma Bakanı hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi. (11/31) 686:717

Sayfa

4. — Sorular ve cevaplar 717

a) Yazılı sorular ve cevapları 717

1. — Bitlis Milletvekili Zarife Koçak'ın, her bakımdan mahrumiyet içerisinde bulunan Bitlis'in konut problemlerinin halli konusunda ne düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi ve İmar ve İskân Bakanı Haldun Menteşeoğlu'nun cevabı. (7/39) 717:719

2. — Kastamonu Milletvekili Âdil Toközlü'nün, Kastamonu'da bol miktarda ekilen ve bölgenin iktisadi durumuna büyük ölçüde tesir eden kendirin, fenni usullerle ekimi, istihsali, lifinin çıkarılması ve değerlendirilmesi üzerinde durulmuş olup olmadığına dair soru önergesi ve Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un yazılı cevabı. (7/58) 719:724

3. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, küçük esnafa verilen kredinin as-

Sayfa

gari 10 bin liraya çıkarılması için ne düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi, ve Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un yazılı cevabı. (7/76) 724:725

4. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin Çorum'un Sungurlu ilçesine bağlı İnegazili köyü halkı ile Ankara'nın, Sulakyurt ilçesine bağlı Danacı köyü halkı arasındaki hudut anlaşmazlığının ne zaman halledileceğine dair soru önergesine İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın yazılı cevabı (7/82) 725

5. — Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, Sivas'ta, Devlet Su İşleri Bölge teşkilâtı kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı İbrahim Deriner'in cevabı. (7/84) 725:726

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci Oturum

Yapılan yoklama sonucunda yeter çoğunluk olmadığı anlaşıldığından birleşime bir saat ara verildi.

İkinci Oturum

Kurban Bayramı dolayısiyle Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural ile Millet Meclisi Başkanı Ferruh Bozbeyli'nin karşılıklı tebrik telgrafları okunarak Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Türk - Birleşik Arap Cumhuriyeti Parlâmento Dostluk Grupunun kurulduğuna dair Müteşebbis Heyet Başkanlığı yazısı,

Sayın üyelerden bâzılarına Başkanlık tezkeresinde gösterilen sürelerle izin verilmesi kabul olundu.

Anayasa Mahkemesi Başkanlığının, Temyiz Mahkemesi Teşkilâtına dair 1221 sayılı Kanunun 5859 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesiyle,

5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21/3 maddesinin iptaline dair tezkereleri okunarak Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Gecekondu kanun tasarısı ve aynı konu ile ilgili tekliflerin tümü üzerindeki görüşmeler bitirilerek 1 nci maddesi üzerinde bir süre görüşüldü.

8 Nisan 1966 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere saat 19 da Birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Bilecik
Ahmet Bilgin	Şadi Binay

Kâtip
Kars
Âdil Kurtel

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş'ın, 6209 sayılı Serbest Bölge Kanunu gereğince çıkartılması gereken tüzüğün neşredilip edilmediğine dair sözlü soru önergesi, Başbakanlığa gönderilmiştir. (6/292)

2. — Kütahya Milletvekili Mehmet Ersoy'un, bir tutanak bandının tahrif edildiği ve bâzı önergelerin kaybedilmiş olduğu yolundaki iddialar üzerinde ne gibi bir işlem yapıldığına dair sözlü soru önergesi, Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmiştir. (6/293)

3. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun, Malatya Sigara ve Tütün Fabrikası için kiralanan binaların kimlere aidolduğuna ve 10 seneden beri ne miktar kira ödendiğine dair sözlü soru önergesi, Gümrük ve Tekel Bakanlığına gönderilmiştir. (6/294)

Yazılı sorular

4. — Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın, Hatay'ın Reyhanlı ilçesine bağlı Aktaş köyüne 1966 yılında içme suyu temini için bir hazırlık yapılıp yapılmadığına dair yazılı soru

önergesi, Köy İşleri Bakanlığına gönderilmiştir. (7/95)

5. — Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın. Hatay'da inşası kararlaştırılan Tahta Köprü Barajı için 1964 ve 1965 yıllarında ne miktar para harcandığına ve 1966 yılında ayrılan yatırım miktarına dair yazılı soru önergesi, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığına gönderilmiştir. (7/96)

6. — Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın, Hatay köylerini biran önce içme suyuna kavuşturmak için gereken tedbirlerin alınıp alınmadığına dair yazılı soru önergesi, Köy İşleri Bakanlığına gönderilmiştir. (7/97)

7. — Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın, Hatay'ın Altınözü ilçesi ile Yumuşhan, Bayra ve Zev köylerinin irtibatını sağlıyan köprünün, 1966 yılında, yeniden inşaasının düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi, Köy İşleri Bakanlığına gönderilmiştir. (7/98)

8. — Edirne Milletvekili Türkân Seçkin'in, hudut şehirlerinin de elektriğe kavuşturulması için bir öncelik düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi, Köy İşleri Bakanlığına gönderilmiştir. (7/99)

9. — Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci'nin, Muş ili Şoförler Cemiyeti Başkanının, Muş Emniyet Teşkilâtına mensup dört polis tarafından dövülerek işkenceye tabi tutulduğunun doğru olup olmadığına dair yazılı soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (7/100)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Ahmet Bilgin

KÂTİPLER : Şadi Binay (Bilecik), Âdil Kurtel (Kars)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, Millet Meclisinin 76 ncı Birleşimini açıyorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — İsim okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır. Mevcut olan arkadaşlar yerinden ayağa kalkarak «varım» demelerini rica ederim.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Erzurum Milletvekili Giyasettin Karaca'nın, Erzurum'un Hınıs kazasında vukubulan deprem dolayısiyle Hükümetin daha müessir tedbirler alması gerektiği hakkında demeci.

BAŞKAN — Sayın Karaca, üç, dört dakikaya munhasır olmak üzere gündem dışı söz istemiş bulunuyorsunuz.

Buyurun efendim.

GIYASETTİN KARACA (Erzurum) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 6 - 7.3.1966 günü Erzurum'un Hınıs kazasında vukua gelen deprem sebebiyle Yüce Heyetinize maruzatta bulunarak beldenin dert ve istekleriyle alınması lâzımgelen tedbirleri belirtmiştim.

Aradan geçen zaman içerisinde maalesef vatandaşların ihtiyaçları lâyiki veçhile karşılanmamış, evleri yıkılan vatandaşlar bu kış günü kar

ve yağmur altında çadırlarda yaşamaya mecbur tutulmuşlardır.

Hınıs bölgesinin iklim ve tabiat şartları, depremin kış aylarının en şiddetli zamanında vukua geldiği düşünülecek olursa, köylüsü ve şehirlisiyle bu halde halkını hastaları ve çoluk çocuğuyla kar ve kış mevsiminde barınak olarak çadırlarda yaşamalarını kayıtsızlıkla düşünmek, anlıyabildiğim ve duyabildiğim kadariyle ifade etmek icabederse, insaflı bir davranış değildir...

Muhterem arkadaşlarım;

Her türlü bölgesel düşüncelerin dışında ve fakat savunmamızı teyit zımnında, Hükümetçe alınmış tedbirlerin sosyal adalete de uygun düşmediğini bir misalle arz etmek istiyorum.

Bu sebeple de söylemek lâzımdır ki, Hükümetçe alınan tedbirler de dolayısiyle âdil olmuyor. Çünkü tabiat şartları dahi nazarı itibara alınmamıştır.

Meselâ; birkaç yıl önce Marmara bölgesinde vukua gelen deprem sebebiyle evleri yıkılan vatandaşlara Hükümetçe, yenileri yapılıncaya kadar, ilk tedbir olarak, barınmaları için barakalar yapıldığı halde, mahallin hususiyeti, mevsim ve kış gibi mühim tabiat faktörlerinin de hüküm sürdüğü ve iktisaden daha güçsüz olan Hınıs ve köylerindeki vatandaşlara ilk tedbir olarak yeni evler yapılıp teslim edilinceye kadar birer baraka yapılmasının lüzumlu olduğu hususundaki talep ve isteklerimiz bugüne kadar yerine getirilmediği gibi; ayrıca binlerce ailenin çoluk çocuğuyla birlikte hastalanmalarına ve perişan olmalarına sebebiyet verilmiştir.

Hınıs ve köylerinden aldığımız telgraflarda bu durumlar en acı bir şekilde haklı olarak ifade edilmekte ve denilmektedir ki; ilk yardım olarak gönderilen 70 bin lira un ve ekmek gibi gıda maddeleri için sarf edilmekte isede, kış mevsiminde ve karlar üzerinde evsiz ve barksız bir vaziyette inim inim inliyen zavallı yavrular ve onların ebeveyni ekmek değil evvelâ kışın soğuklarından kendilerini koruyacak barakalar ve bilâhara zelzele bölgesi şartlarına ve iktisadi güçlerine uygun meskenler yapılmasını istemektedirler.

Sayın milletvekilleri;

Vaktin darlığı ve konuşma zamanının mahdut olması sebebiyle mâruzatımı kısa kesmek için huzurlarınızda tekraren aşağıdaki tedbirlerin Hükümetçe derhal alınmasını istirham edeceğim:

1. Deprem sebebiyle iş ve ticaret hayatı felce uğradığından ödenemiyen zirai ve ticari kredi vâdelerinin tecil edilmesi veya daha münasip ve müsait taksitlere bağlanması lâzımdır;

2. Enkaz altında kalan koşum hayvanlariyle, ziraat âletleri alınması için ziraat erbabına yeni kredi imkânları verilmelidir;

3. Tohumluk ve yiyecek buğday dağıtılmalıdır;

4. 1966 yılı programında Hınıs ve Varta'da yapılacak evler için plânda ve programda öncelik hakkı tanınmalıdır;

5. Yeni evler yapılıncaya kadar evsiz vatandaşların barınmaları için barakalar yapılmalıdır;

6. Arka arkaya 1959 ve 1966 yılı depremleri sebebiyle son derecede mağdur olan ve esasen her türlü iş sahalarından mahrum kalan Hınıs ve köyleri halkının iktisaden güçlenmeleri ve işyerleri bulup çalışabilmelerini temin için evleri yıkılan ve depremden zarar gören vatandaşların müracaatları halinde tercihan ve sıra hakkı gösterilmeksizin Almanya veya diğer dış ülkelere çalışmak üzere gönderilecek işçilerin Hınıs ve köylerindeki vatandaşlar arasından seçilerek gönderilmesi hususundaki müracaat ve taleplerinin de nazarı itibara alınmasını istirham eder, Yüce Meclisinize en derin saygılarımı sunarım. (Alkışlar.)

2. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, İzmir'in Narlıdere, Balçova ve Mustafa Kemalpaşa ilçelerinde vukubulan dondan zarar görenlere ek kredi verilmesi hususunda Hükümetçe gerekli tedbirin alınmasına dair demeci.

BAŞKAN — Sayın Mustafa Uyar, konuşmanızın, beş dakikayı geçmemesini rica ediyorum.

MUSTAFA UYAR (İzmir) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Bayramdan evvel birdenbire bir soğuk dalgasının Aanadolu'ya geldiği ve yer yer donların olduğu hepinizin malûmudur. Biz de Bayram tatilinden istifade ederek İzmir'e gittiğimizde, İzmir'in Narlıdere ve Balçova kasabalarını, üzüm bölgesi olan Kemalpaşa ilçesini ve büyük köylerini dolaştık. Don hâdisesinden

sonra, Sayın Tarım Bakanının üzüm bölgelerini dolaşarak dert dileklerini tesbit etmiş olduğunu esasen biliyorduk. Üzüm bölgesine gidişimizde Sayın Tarım Bakanımızın bu bölgelerdeki don âfetlerini yakından tetkik ettiğini ve zarara uğramış bağcıların borçlarının tecil edileceğini ve yeniden kredi verileceğini köylülere beyan ettiğini, köylülerden işitmiş olmakla bahtiyarlık duyduk. Ancak yaptığımız tetkikler ve tahkikler sonunda durumun üzerinde ciddiyetle ve ısrarla durulması lâzımgeldiği kanısında olduğumuz için, gündem dışı söz alarak dileklerimizi Meclis huzurunda Hükümete arz etmekte fayda mülâhaza ettik.

Kemalpaşa, İzmir'in üzüm bölgesi olarak, Manisa ve diğer üzüm bölgelerinden ayrı bir özelliğe sahiptir. Manisa ve diğer üzüm bölgelerinde, her hangi bir tabiî âfet bu arada don âfetinden sonra havalar müsaidolduğu takdirde bağların ikinci bir doğum, neferiye dediğimiz şekilde üzüm verecek hale geldikleri halde Kemalpaşa bağlarında ikinci defa doğum, neferiye yani yeniden üzüm verme hali olmamaktadır. Bütün Kemalpaşa'lıların ısrarla üzerinde durdukları bu noktayı Hükümete arz etmeyi faydalı buluyoruz.

İşittiğimize göre Nisan ayı içinde tekrar bir tesbit yapılarak ek bir kredi verme cihetine gidilecekmiş. İkinci bir tesbitin, bugün yapılan tesbite göre Kemalpaşa civarında her hangi bir başkalık arz etmiyeceği kanısındayız. Zirai kredilerin az olduğu hepinizin malûmudur. Bağcılar kredilerini gerek tarım kredi kooperatiflerinden, gerekse Ziraat Bankasından almakla beraber, yetmediği için mütebaki kredilerini tüccarlardan almaktadırlar. Ancak şimdi arz ettiğim sebeple Kemalpaşa bağlarında ikinci bir doğum ve neferiye verme işi olmıyacağından, tüccarlardan da ek bir kredi almak imkânı olmıyacaktır. Bu sebeple Kemalpaşa bağcılarına verilecek olan ek kredinin biran evvel verilmesi Kemalpaşa bağcılarına büyük bir hizmet olacaktır.

Yine bu ek kredinin verilmesinde, Ziraat Bankasından kredi alanlarla, tarım kredi kooperatiflerinden kredi alanlar arasındaki mevzuattan gelen ayrılığı giderici tedbirlerin bugünden alınmasında fayda mülâhaza ediyoruz. Şöyle ki, tarım kredi kooperatifi ortaklarının âzami kredi miktarı 7 500 liradır Eğer bu 7 500 lirayı kullanan ortaklarımız varsa, olmuşsa, ek krediden bunların faydalanmalarının mümkün olmadığı ilgililer tarafından söyleniyor. Binaenaleyh, tarım kredi kooperatifi ortağı olup da âzami kredi miktarı olan 7 500 lirayı kullanmış olan ortaklara ikinci bir ek kredinin münasip bir miktarda verilmesinin çarelerinin bugünden aranmasında fayda mülâhaza ediyor ve Hükümetin ıttılaına arz ediyoruz.

BAŞKAN — Sayın Uyar, vaktiniz tamamdır, lûtfen bağlayınız.

MUSTAFA UYAR (Devamla) — Bitiyor Başkanım.

İkinci bir nokta; henüz Hükümete intikal etmediğini zannediyorum - Narlıdere ve Balçova muhiti, İzmir'in turfanda sebze yetiştiren bölgeleridir.

Narlıdere'lilerin iddialarına göre halkın içerisinde yaptığımız toplantıda Narlıderelilerin iddialarına göre, Narlıdere muhitindeki sebzeler yüzde yüz miktarında bir hasar, Narlıdere muhitindeki meyvalar da yüzde 60 - 80 miktarında bir hasar vukuubulduğu söylenmektedir. Ve yine ilgili dairelerden, mercilerden yaptığımız tetkike göre bu sebzeci ve meyvacı vatandaşlarımıza ek bir kredi verilmesi yahut borçlarının tecili konusunda her hangi bir adım atılmış değildir. Ancak biz müracaat ettikten, vatandaşlarla konuştuktan sonra, vatandaşların zararlarını tesbit için idari makamlara müracaat etmelerini rica ettik. Bu arada, Ziraat Odaları da aynı şekilde bir yol göstermiş, valilik bu işle meşgul olmaktadır.. Bunların da durumu tıpkı bağcılar gibi; zirai kredileri az olduğundan, alınan resmî krediler yetmediğinden kabzımallardan, toptancı hallerindeki kabzımallardan ek kredi almak suretiyle mahsüllerini yetiştirmekte ve çoluk çocuğunun nafakasını temin etmektedirler. Şimdi yüzde yüz hasara uğrayan sebzecilere kabzımallar da ek bir kredi vermiyeceklerinden, Hükümetin bu Narlıdere ve Balçova muhitindeki turfanda sebze yetiştiren ziraatçilerimize de aynı şekilde kredi verilmesi hususunda gerekli tedbirleri almasını rica ediyoruz.

Saygılarımızla. (Alkışlar.)

BAŞKAN — Buyurun, Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI REFET SEZGİN (Çanakkale) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Sayın Mustafa Uyar arkadaşımızın ifade buyurduğu konular bakımından ilgili Bakan Sayın Bahri Dağdaş tarafından mahallinde bir inceleme yapılmış bulunmaktadır. Sayın Uyar'ın mütalâalarını ve incelemelerin sonucunu bundan sonraki birleşimde Yüce Heyetinize arz edeceğimi ifade etmek isterim.

Hürmetlerimle (A. P. sıralarından alkışlar)

3. — Konya Milletvekili Nazif Kurucu'nun, taşan Akşehir Gölünün sebebolduğu hasarlar dolayısiyle gerekli tedbir alınmasına dair demeci.

BAŞKAN — Sayın Nazif Kurucu, çok kısa olmak şartiyle rica ediyorum.

NAZİF KURUCU (Konya) — Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bir gölün etrafına taşma ve ekinlere zarar verme meselesini arz edeceğim. Nasrettin Hoca'nın yoğurt çaldığını bahsettikleri Akşehir Gölü ismiyle anılan göl, tarihte fıkralara geçmiş olmakla beraber, bugün etrafında oturan insanları açlığa ve perişanlığa mahkûm etmektedir. Asıl sahası 105 kilometre kare olması gereken ve coğrafya kitaplarına göre böyle olan Akşehir Gölü, senelerin içinde taşarak 375 kilometre karelik bir araziyi işgal etmiş idi. Zamanla civardaki köyler arazilerinin göl tarafından işgaline mecburen mütevekkil olmuşlar, geriye kalan arazilerini işlemektedirler. Ne var ki, son iki senede, bilhassa 1966 yılı bahar aylarında, içinde bulunduğumuz günlerde bu göl yeniden taşıp büyüyerek etrafında bulunan 35 kadar köyün 100 bin dönümden fazla arazisini daha kaplamış, bataklık haline getirmiştir.

Değerli arkadaşlarım, bu tabiî bir âfet olmakla birlikte, tamamen tabiatın eseri olmayıp, son felâket insanların, idarecilerin eseridir. Afyon ili içerisinde bâzı bataklıklar kanala alınarak Eber Bataklığına akıtılmıştır. Esasen Eber bataklığı Akşehir Gölüne bütün suyunu akıtan bir geçit vazifesi gördüğü için Afyon ili içinde kurutulan bataklıkların bütün suyu Akşehir Gölüne akıtılmış, o bölgedeki su gönderen kaynakların bütün suları da Akşehir Gölüne depo edilmek neticesi hâsıl olmuştur. Bir kısım insanların yeniden arazi kazandırılırken, bir kısım vatandaşların daha bol tarlaya kavuşması sağlanırken, diğer tarafta Akşehir Gölünün çevresinde bulunan Akşehir'in, Yunak'ın, Sultandağı ilçelerinin birçok köyleri ve bu köylerin fakir ve çalışkan halkı ekili tarlalarını, tapulu arazilerini suyun altına terk etmek durumunda bırakılmışlardır. Bu sene su altında kalan, yeniden suyun altına bataklık haline getirilen 100 bin dönüm tarla güzden ekilmiş, bir kısım mahsul yetişmiş bulunuyordu. Akşehir Gölünün kenarında bulunan otuzbeş köyün vatandaşları sadece tapulu, babalarından kalan tarlaları bataklığa terk etmekle kalmamışlar, bu yerlere ektikleri tohumları, o yerlere ekmek için sarf ettikleri emek ve mahsulleri tarlalariyle besledikleri ümitlerle beraber boşa gitmiş, kaybetmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, bu tatbikat birçok yerlerde tekerrür etmektedir. Bir yerdeki bataklığı kurutmak için oradaki su başka bir bölgeye akıtılarak yapılan işden memleket olarak ne kazanmış oluruz? Bir ildeki vatandaşlar bataklıktan tarla kazanırken, diğer ildeki vatandaşlar tarlaları bataklık haline getirilirse müspet bir iş yapılmış olmaz. Bu felâket için Yüksek Heyetinizin huzurunda Sayın Hükümetin dikkatini çekerim. Büyük bir tabiî âfet yavaş yavaş geliştiği için dikkat nazarlardan kaçmakta, gelişip gitmektedir. Temas ettiğim Devlet daireleri bu felâketi önleyici bir tedbir dahi düşünmediklerini bildirmektedirler. İnsan eliyle, bizzat idareciler eliyle yaratılmış olan bu felâketin düzeltilmesi için idarecilerden rica eder, hepinize saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, gündemimize başlıyoruz.

KEMAL AYTAÇ (Muş) — Başkanım, ben de söz istiyorum.

BAŞKAN — Ancak üç arkadaşa söz vereceğimi bidayeten arz ettim.

KEMAL AYTAÇ (Muş) — Çok istirham ediyorum, dün de istedim, vermediniz.

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.

4. — Millet Partisi Grup Başkanvekili Konya Milletvekili Seyit Faruk Önder ve 6 arkadaşının, telefon konuşmalarının Hükümet tarafından dinlendiği ve bu suretle Anayasanın 17 nci maddesinin ihlâl edildiği iddiası ile Ulaştırma Bakanı hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi. (11/31)

BAŞKAN — Gensorunun okunmasına devam ediyoruz.

İSMAİL HAKKI YILDIRIM (Erzurum) — Bu önergenin okunmıyacağına dair önergelerimiz var, Başkanlık Divanında..

BAŞKAN — Başkanlık Divanında bir karara varılmış olsaydı, zatıâlinize tebligat yapılırdı.

FUAT AVCI (Denizli) — Sayın Başkan önergeler okunmaz dediniz.

BAŞKAN — Böyle bir şey demedim. Başkanlık Divanınca bir karara bağlanmış olsaydı, Başkanlık Divanının sunuşu olarak Heyeti Umumiyeye arz edilmek üzere bize tevdi ederlerdi. Binaenaleyh, verilmemiş olduğuna göre bir muamele yapamıyacağımı arz ederim.

İSMAİL HAKKI YILDIRIM (Erzurum) — Yeniden verilmiş önergeler vardır, bu önergeler okunmadı.

BAŞKAN — Beyefendi, Meclis çalışmalarını ilgilendiren bir hususu ihtiva etmektedir. Binaenaleyh Başkanlık Divanına sunulacaktır. Bu hususta bir işlem yapamayız, efendim.

Buyurunuz, okuyunuz efendim.

108. — Sanık Mithat Dayıoğlu :

1950 - 1954 ve1957 devrelerinde milletvekili seçilmiştir. Halk Partisi mallarının müsaderesi kanunu ile Emekli Sandığı Kanununa ve Seçim Kanununun 1957 yılında yapılan tadiline ve İçtüzük tadilâtına oy vermiştir. Teşriî murakabe vazifesini yaptığına dair her hangi bir faaliyeti tesbit edilememiştir. İsnadolunan suçun fer'î failidir. Ancak; Tahkikat Komisyonu kurulması kararına ve Salâhiyet Kanununa oy vermemiş olması hafifletici sebebolarak kabul edilmiştir. Müdafiinin savunması; cezai sorumluluğunu kaldıracak değerde görülmemiştir.

109. — Mahmut Güçbilmez :

1950 ve 1957 devreleri milletvekili olan bu sanık; yalnız C. H. P. nin mallarının müsaderesi Kanunu ile İçtüzük tadilâtına oy vermiştir. Anayasayı ihlâl eder mahiyette bulunan bu kanunlara oy vermiş olması kendisinin fer'î fail olarak kabulünü gerektirmiştir. Ancak; gerek grupta ve gerekse Mecliste gösterdiği bâzı faaliyetler ile 90 lık takrire imza koymuş ve Behçet Kayaalp'ın listesinde yer almış bulunması hafifletici sebep telâkki edilmiştir. Mütaaddit dilekçelerde ileri sürdüğü hususat; cezai sorumluluğunu kaldıracak mahiyette değildir.

110. — İhsan Gülez :

1950 yılından beri Milletvekilidir. C. H. P. si mallarının müsaderesi Kanunu ile Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin tadili, Seçim Kanunu ve İçtüzük tadilâtı ile Salâhiyet Kanununa oy vermiştir.

Ankara Milletvekili Faik Ahmet Barutçu ve Malatya Milletvekili Nüvit Yetkin'in, 27 Ekim 1957 Milletvekilleri seçimi esnasında cereyan eden ve türlü şikâyetlere meydan veren hal ve hareketler sebebiyle; Seçim Kanununun bünyesinde lüzumlu teminat ve müeyyidelerin tesis edilmesi, seçimlerde adlî sistem ve hâkim teminatının yeni baştan muhkem esaslara bağlanması ve seçimle ilgili diğer mevzuatın düzeltilmesi maksadiyle lüzumlu bilgileri toplamak üzere İçtüzüğün 177 nci maddesi gereğince bir Meclis tahkikatı açılması hakkındaki 5 . 3 . 1958 tarihli takrirleriyle yine aynı milletvekillerinin 27 Ekim 1957 seçimlerinde vukua getirilen bâzı yolsuzluklar dolayısiyle o tarihteki Devlet, Adliye ve Dahiliye bakanları ile diğer mesuller hakkında İçtüzüğün 169 ncu maddesi gereğince Meclis tahkikatı açılması hakkındaki önergeelrinin 27 . 3 . 1958 günü D. P. Meclis Grupunda görüşülmesi sırasında söz alarak «Grup zaptı sayfa: 40 - 43» her iki takririn de gayet kurnazca tertiplenmiş bulunduğunu maksatlarının vekilleri mesul etmek yoluna gitmek olduğunu, bunların her ikisinin de Hükümet hakkında, bakanlar hakkında Meclis tahkikatını icabettirecek maddeler olmadığını, bu bakımdan her iki takririn de reddi lâzımgeleceğini ileri sürmüştür.

12 . 4 . 1960 günü yine grup toplantısında söz alarak «grup zaptı sayfa: 178 - 184» (... Yapılması istenen bu tahkikat İçtüzüğün 177 nci maddesine göre cereyan edecektir. Kitaba, kanuna, maddeye uygun olacaktır. Hattâ, kendilerinden daha ileri tedbirler almaya ben şahsan taraftarım. Hattâ, İnönü'yü sorguya çekecek. İnönü bu encümene hesap verecektir. O kadar ileri tedbir taraftarıyım... Bizim derdimiz Meclisi terkibeden gruplardan biri hakkındadır. Sonra şu maddeye göre terkip ve teşkil edilecek encümen bu Meclis namına vazife görecek ise buraya muhalefetten de bir veya iki arkadaş alacak mıyız? Bu takdirde bunlar orada hem dâvalı ve hem de hâkim rolünde ola-

caklardır ki; şüphesiz bu doğru bir şey değildir.... İş dönüp dolaşıp mebusun teşriî masuniyetine dayanıyor. Mebus şahitlik için çağrılabilir. Fakat gelmediği zaman ihzaren celbi için tevkif müzekkeresi yazarak ihzaren getirilemez. Asıl şikâyet bu mebusların faaliyeti hakkındadır. Yarın diyebilecek mi? Fethi Çelikbaş gel otur bakayım! Geldi, geldi... Gelmediği zaman ne yapacaksınız? İhzaren getirme yetkisi olacak mıdır? Müstakil bir mahkeme gibi hareket etmesi lâzımgelir. Şimdi ben Hükümete hak veriyorum. Bu işi Hükümet yolundan lâyiha halinde getirmekten ise Meclisin el koyması daha uygun olur. Bu meseleyi Meclise mal edip neticeyi aldıktan sonra arkadaşlarımızdan birisinin süratle kanun teklifini getirmesi muvafıktır...) demiştir.

İddia makamında sanığın bu konuşmaları ve yukarda zikri geçen kanunlara oy vermiş olması mesnet gösterilerek dâhisenin aslî faili olarak kabulü istenmiştir. Ancak; sorgusunda, müdafaasında ileri sürdüğü gibi, Salâhiyet Kanununun Muvakkat Encümende müzakeresi sırasında söz alarak «Muvakkat Encümen zaptı: 24 . 4 . 1960 sayfa : 66» (Şimdiye kadar yapılan konuşmalarda anlaşılmaktadır ki; konuşmaların mebdeini bu tasarının Anayasaya mugayereti noktası teşkil etmektedir. İçtüzüğe göre komisyonlar evvelemirde kendilerine muhavvel tasarıların Anayasaya uygunluğu noktasını müzakere ederler. Konuşmalar her ne kadar bidayette bu tasarının Anayasaya mugayereti babında cereyan ediyorsa da bunu takiben heyeti umumiyesine ve maddelere mütaallik hususlara geçiliyor. Onun için evvelâ bu tasarının Anayasaya mugayereti hususunu müzakere edelim; sonra heyeti umumiyesini müzakere edelim ve maddelere geçelim. Bu İçtüzük icabıdır. Bu, Anayasa icabıdır) demiş; ayrıca 90 lık takrire imza koymuş ve Behçet Kayaalp'ın mukavemetçileri tesbit eden listesinde de ismi bulunmuş olması hasebiyle bu sanık isnadolunan suçun fer'i olarak kabul edilmiştir.

111. — Kadir Kocaeli :

1957 devresi mebusu bulunan sanık, Tahkikat Encümeni kurulması hakkındaki karar ile Salâhiyet Kanununa ve İçtüzük tadiline oy vermiştir. Bundan başka teşriî murakabe vazifesi yaptığına dair bir faaliyeti tesbit edilmemiştir. Ancak; 90 lık takrire imza koymuş olması hakkında hafifletici sebebolarak kabul edilmiştir. Müdafaasında ileri sürdüğü hususlar cezai sorumluluğunu kaldırır mahiyette değildir.

112. — Nezih Tütüncüoğlu :

1957 devresi mebusudur. Anayasayı ihlâl eder mahiyette olan kanunlardan hiç birisine oy vermemiştir. Teşriî devresi zarfında murakabe vazifesini gerektiği suret ve şekilde yaptığına dair her hangi bir faaliyeti tesbit edilemiyen bu sanık isnadolunan suçun fer'i faalidir.

Müdafii tarafından ileri sürülen hususlar, kabul edilen fiil ve hareketin hukukî sonucunu değiştirecek ve cezai sorumluluğunu kaldıracak mahiyette değildir. Devresindeki Anayasayı ihlâl eden kanunlara oy vermemiş olması, cezayı azaltıcı takdiri sebep sayılmıştır.

113. — Behçet Kayaalp :

1954 ve 1957 devreleri milletvekilidir. Anayasayı ihlâl eder mahiyette bulundukları tesbit edilen kanunlardan yalnız Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin tadiline ait kanun lâyihasına oy vermiştir. Ayrıca; D. P. Meclis Grupunun 29 . 4 . 1960 günlü toplantısında «Sayfa: 22 - 23» (..... zabıta kuvvetlerinin D. P. İktidarına müzahir olmadığı yolunda müteaddit defa muhalefetin beyanı vardır. Bugün işitiyoruz ki, zabıtamız cansiperane bir surette İstanbul hâdiselerine el koymuştur. Kendilerine müteşekkiriz. Yalnız Hükümetten rica; bu hâdiselerde mücadele eden bu arkadaşlar içerisinde belki de hayatını kaybeden arkadaşlar varsa bunların aileleri için hususi bir kanun getirerek yardım etmek lâzımdır.) ve 2 . 5 . 1960 günlü grup toplantısında «Sayfa: 139 - 141» Ankara - İstanbul olaylarına karışmış bulunan milletvekillerinin teşriî masuniyetlerinin kaldırılması ve tevkiflerinin sağlanması hakkında Tekirdağ Mebusu Zeki Erataman tarafından verilen takririn görüşülmesi sırasında (Arkadaşlar takrirde «tevkiflerinin» deniliyor. «tevkiflerinin» değil, «adalete teslim edilmesi» tâbirinin kullanılması yerinde olur.)

demek suretiyle gerek İstanbul hâdiselcri sırasında zabıtanın şiddetli tutumunu ve gerek bu hâdiselere ismi karışan muhalefet milletvekillerinin teşrîî masuniyetlerinin kaldırılması hususundaki takriri desteklediği anlaşılmış ve bu suretle isnadolunan suçun fer'i faili durumunda bulunduğu neticesine varılmıştır.

Ancak; müdafileri tarafından verilen yazılı savunmalarda da tebaruz ettirilmiş olduğu gibi; sanık 14 . 5 . 1959 günü D. P. Meclis Grupunda yaptığı konuşmada; «Sayfa: 88» ('..... muhalefetin şikâyetlerini nazarı itibara almak lâzımdır. Meclis tahkikat talepleri gelsin burada konuşalım. Neden korkuyorsunuz? Bâzı gensoruları varmış, gelsin konuşalım. Biz; haklıya haklı, haksıza haksız diyecek insanlarız. Eğer bu memleketi idare eden insanlar suiistimal yapmışlar ise elbette onları bir gün tutmıyacağız. Gitsinler! eğer namuslu insanlar ise efkârı umumiyede onları nahak yere alınlarında siyah bir leke vardır gibi tutmaya hakkımız yoktur. Gelsinler hesaplarını versinler.) ve 3 . 5 . 1960 günlü grup toplantısında da; «sayfa: 67» (.... perakende tedbirlerle milletimizi ve memleketimizi bu dinamik Hükümetin faaliyetleri karşısında selâmetle götürmenin imkânı yoktur. Bugün bir Anayasa buhranı ile karşı karşıya bulunduğumuzu ifade etmek lâzımdır. Şimdi mi bunu söylüyoruz. Hayır! D. P. iktidara geldiği zaman tek parti devrinden kalan bir Anayasa tevarüs etmiştir. Eski iktidar devrinden kalan bu Anayasayı ve antidemokratik kanunları imkân ve şartlar müsaidolduğu zaman kaldıracağını programlamak suretiyle bir Anayasa hazırlamayı ve getirmeyi millete va'adetmiştir. Şimdi arkadaşlar bu Anayasa buhranı içinden çıkacak olursak emin olunuz memleketi selâmete götüreceğiz) demek suretiyle gerçek durumu grupa aksettirmiş olması ve mukavemetçileri tesbit eder şekilde bir liste hazırlaması, hafifletici sebep telâkki edilmiştir.

114. — Hüseyin Bayrı :

1957 devresi mebusudur. Tahkikat Encümeni kurulması kararı ile, Selâhiyet Kanununa ve İçtüzük tadilâtına oy vermiştir.

10 . 4 . 1958 tarihli D. P. Meclis Grupu toplantısında; «Grup zaptı sayfa: 23 - 27» Profesör Hüseyin Naili Kubalı hakkında Maarif Vekâletince alınan vekâlet emri kararının kaldırılmasını söz konusu ederek, (..... umumi toplantılarda Hüseyin Naili Kubalı'nın bütün hüviyetini açıkça izah ettik ve yapılan tasarrufun doğruluğunu ifade eyledik ve onları ikna etmeye çalıştık. Bugün aynı beyefendi iki kelime ile kararı kaldırdık diye kürsüden indi. Arkadaşlar, Hüseyin Naili Kubalı hakkındaki karar hatalı dahi olsa; hatalı olarak alınmış bir karardan parti menfaatleri bahis mevzuu olduğu zaman dönmek doğrudur. Ama bu kadar memleketşûmül bir hal alan böyle bir hâdiseden vekilin lüzum gördük, kaldırdık gibi basit bir şekilde ifade etmesini ve böylece işin içinden sıyrılması Demokrat Partinin görüş ve anlayışiyle kabili telif değildir.

. . . . . Bu kararı partimizin menfaati bakımından geri almak mümkün olabilir. Bâzı temaslar neticesinde meydana gelen zaruretler hocanın kürsüsüne iadesini mümkün kılabilir. Ancak; bunu yapacak olan, muhterem Vekil Beyden sonra gelecek Vekil olmalı idi. Bu itibarla hemen esefle arz edeyimki; tabirimi mâzur görünüz. Hüseyin Naili benim hocam sayılır. Hiçbir ilmî hüviyeti olmıyan bir adamı pisi pisine kahraman yaptık) demiştir.

İddia makamınca, sanığın bu konuşması ve yukarıda yazılı kanunlara oy vermiş olması keyfiyeti aslî fail olarak tecziyesine mesnet gösterilmiş ise de; bahis konusu sözlerden isnadolunan suça asli iştirak mahiyetinde kabule müsaidolacak bir mâna çıkarılması mümkün görülmemiştir.

Sanık Refik Koraltan'ın hatıra notlarını yazdığı 1959 yılı takviminin 25 Mayıs günlü sayfasında; «Reisicumhur ile Mecliste ve öğleden evvel de köşkte yemekte beraberdik. Hâlâ itilâf taraftarı görünmüyor. hâlâ partiler arası tam bir uzlaşma fikrinde değil ve bu maksatla hâvadis ve Zafere daha çok ara açıcı yazılar yazdırıyor. Bursa'dan Mazlum Kayalar ve Hüseyin Bayrı, Bayar'ın bu politikasının çığırtkanları oluyorlar. Bu da yeni bir tertip.» denilmek suretiyle sanık Hüseyin Bayrı'nın düşük Reisicumhur'a olan yakınlığı ve onun politikasına bağlılığı belirtilmiştir.

Bu suretle isnadolunan suçun fer'î faili kabul edilen sanık Hüseyin Bayrı'nın yukarıda sözü edilen tutumu ve zihniyeti de hakkında teşdit sebebi sayılmıştır. Bu itibarla; gerek ken-

disi ve gerek müdafileri tarafından ileri sürülen hususlar. Anayasayı ihlâl eder mahiyette tesbit edilen fiil ve hareketinin hukukî sonucunu değiştirecek ve cezai mesuliyetini kaldıracak değerde görülmemiştir.

115. — Müfit Erkuyumcu :

1950 yılındanberi milletvekilidir. Tahkikat encümeni kurulması hakkındaki kararla, Salâhiyet Kanununa oy vermemiştir.

12 . 12 . 1957 günlü grup toplantısında «Sayfa : 23» İçtüzüğün tadili münasebetiyle (. . . . . bir grup kararı olmadığı için gayet tabiî olarak biz de Anayasaya aykırı olduğu yolundaki kanaatlere iştirak ettik.) demiş ve aynı gün «Sayfa : 91» de; 153 ncü maddenin okunması üzerine (. . . . . arz ettiğim sebeplere binaen bu hüküm Anayasaya aykırıdır. Anayasanın 22 nci maddesi sual müessesesini şöyle vaz'etmektedir. «Kanun maddesini okuyarak» Yüksek Heyetinizin malûmudur. Sual müessesesi demek öğrenmek müessesesi demektir. Öğrenmek müessesesi olduğuna göre sualin cevabını da vermelidir. Vekil umumi menfaat mülâhazasiyle suale cevap vermekten imtina edememelidir). demiş ve maddenin eski şekliyle kalmasında ısrar eylemek ve B.M. Meclisinin 23.3.1960 tarihli toplantısında: (Herkesin, muhalif, muvafık serbest konuşması ve sözlerinin kesilmemesi lâzımgeldiğini, fikre fikirle mukabele edilmesi, kavga edilmemesi icabeylediğini) belirtmek suretiyle teşriî murakaba vazifesini gereği gibi ifa etmeye çalıştığı ve hususiyle, Anayasayı ihlâl eder mahiyette bulunan tahkikat encümeni teşkili hakkındaki kararla Salâhiyet Kanununa oy vermemiş olduğu anlaşılan sanığın beraati gerektiği neticesine varılmıştır.

116. — Saadettin Karacabey :

1950 yılından beri Mebustur. C.H.P. si mallarının müsaderesi kanunu ile Emekli Sandığı, Seçim ve Basın kanunları ve İçtüzük tadilleri ile Salahiyet Kanununa oy vermiştir.

12 . 4 . 1960 günlü grup toplantısında; (Grup zabtı sayfa : 154 - 168) tedbirler komisyonunun raporu münasebetiyle yaptığı konuşmada (..... arkadaşlar, evvelâ partimize düşen vazife şöyle olacaktır. Tedbirler komisyonunun bizden istediği komisyonu derhal kuralım ve o komisyon bu memlekette huzur ve sukûnun avdetini temin için tedabiri lâzimeyi ittihaz etsin. Bunun yanı başında bâzı müstacel kanunlara ihtiyaç vardır. O kanunları da bu tedbirler komisyonunun yanı başında yürürlüğe getirelim. Muhalefetin en çok sebeplendiği numaralardan birisi seçimin evvele alınmasıdır. Onlara bu, bir canlılık temin ediyor. Teşkilâtı ayakta tutuyor. En kuvvetli bölgelerde dahi öyle tedbir alıyor ki, biz karşısında izharı aczediyoruz. ..... Gerek D.P. nin huzurunu teessüs ettirmek için gerekse Palk Partililerin ümitlerini kırmak için grup olarak bir karara varalım ve seçimin yakın bir tarihte yapılmıyacağını resmen ilân edelim ve biz de müşkül vaziyetten kurtulalım. ..... Arkadaşlar ne taraftan alırsanız alınız. İş çığırından çıkmıştır. Derhal tedbir almak lâzımdır. Sevgili Menderes beni affetsin. Bu günah bu grupun değildir. Biz grup olarak her şeye göğüs germiş ve tedbirlerde yardımcı olmuşuzdur. Nitekim tedbirler komisyonunun kararı ne oldu? Memurların tasfiyesi hakkında kanun çıkarıldı; ne oldu? Hiç bir şeyi tatbik etmedik. Istırabımız şudur. Bütün cesaretlerini bu kabîl hareketlerimizden aldılar.) tarzındaki konuşması ve yukarıda anılan kanunlara oy vermiş olması keyfiyeti iddia bakamınca asli fail olarak tecziyesine mesnet gösterilmiş ise de, grupun 17 . 1 . 1956 tarihli toplantısında «Sayfa : 43» konuşan sanık, partizan gayretlerle vali ve kaymakam kaldırılmamasını istedikten sonra (haysiyet ve şeref sahibi bir vali hakkında tezvirat yapıp her hangi bir sebeple olursa olsun onun oradan uzaklaşmasını temin hususunda gösterilen gayretlere çok rica ederim Dahiliye Vakilinden, iltifat etmesinler. Bu gibi ihtiraslara alet olmasınlar. Bu memlekette ıstırap doğuruyor. Vali neden gitti diye soruyoruz. Bir mebusun sigarasını yakmadığı için diyorlar..... Ehliyet ve liyakati bozan bir zihniyetle hareket ediyoruz.) demek suretiyle, Hükümetin bâzı yolsuz icraatını da tenkid ettiği anlaşılan sanık, isnadolunan suçun fer'i faili olduğu kabul edilmiştir.

Sanığın savunmalarında ileri sürdüğü diğer hususlar ise; fiil ve hareketinin hukukî sonucunu değiştirecek ve cezai sorumluluğunu kaldıracak mahiyette görülmemiştir.

117. — Selâhattin Karacagil :

1957 devresi milletvekilidir. Teşriî devresinde çıkan kanunlardan yalnız İçtüzük tadilâtına oy vermiştir. Teşriî murakabe vazifesini gerektirdiği şekilde yaptığına dair her hangi bir faaliyeti tesbit edilmemiştir. Suçun fer'i failidir. Ancak; tahkikat komisyonu kurulması kararına ve Salâhiyet Kanununa oy vermemiş olması keyfiyeti hafifletici sebep sayılmıştır.

Sanığın ve müdafiinin savunmalarında ileri sürdükleri hususlar cezai sorumluluğunu tamamen kaldıracak değerde görülmemiştir.

118. — Mazlum Kayalar :

1957 devresi milletvekilidir. Tahkikat Komisyonu kurulması hakkındaki karara, Salâhiyet Kanununa ve İçtüzük tadilâtına oy vermiştir.

11 . 6 . 1959 günlü D. P. Meclis Grupu toplantısında (Grup zaptı sayfa : 7 - 15) muhalefet takrirlerinin gündeme alınması konusunda yapılan müzakere sırasında; (. . . . . Âciz kanaatime göre bir meselenin gündeme alınması müzakere edilmesi içindir. Eğer bir meselenin müzakeresine maddeten imkân yok ise onların gündeme alınmasında bir fayda mülâhaza edemem. Yaratılmış bulunan hava sakinleşmedikçe bir müzakereye fiilî imkân yoktur. . . . . Meclisin inzibatı da gündeme alma zamanının tâyininde Riyaset Divanına takdir hakkı bahşeder. Riyaset Divanı, bu meselelerin Mecliste müzakeresini mümkün kılacak bir havayı müşahede etmedikçe bunları gündeme alamaz . . . . . Ancak biz ya bu zorlama karşısında bunları gündeme almayı kabul edeceğiz ve bundan sonra yol açılacak yahut da oyuna baştan mukavemet edeceğiz.) diyerek muhalefet takrirlerinin Meclis gündemine alınmamasını sağlamıştır.

7 . 4 . 1960 tarihli grup toplantısında yeşilhisar hâdiseleri münasebetiyle konuşarak (Grup zaptı sayfa : 143 - 157) (. . . . . iddianamenin bâzı noksanlıkları çalışmalarımızla tarafımızdan tamamlatılmış ve partililerden ifade ve müracaatleri bulunmıyanların ifadeleri ve şikâyetleri arzuhallere bağlanmak suretiyle dâvaların açılması temin edilmiştir...) demek suretiyle adliyeye vâkı müdahalesini açıklamıştır.

21 . 4 . 1960 gününde toplanan D. P. Meclis Grupuna Reislik yaptığı sırada; (Grup zaptı sayfa : 42) Anayasanın 3 ncü ve 4 ncü maddelerinden bahsetmek istiyen Reşat Akşemsittinoğlu'na karşı; (alınan kararın «Meclis tahkikat komisyonu kurulması hakkındaki karar» gerek grupca ve gerek Meclisce Anayasaya uygunluğu hususunda hiçbir arkadaşın şüphesi yoktur. Bu mevzuda konuşulmamasını rica ederim.) demek suretiyle teşriî murakabe vazifesini ifaya teşebbüs eden bir milletvekilinin bu vazifesine mâni olmuştur.

Sanık, Meclis Tahkikat Encümeni kurulması hakkındaki kararın Büyük Millet Meclisinde müzakeresi sırasın (zabıt ceridesi 18 . 4 . 1960 sayfa : 192 - 194) yaptığı uzun bir konuşma ile de kararın ihtiva ettiği hükümlerin gerek Anayasaya ve gerek İçtüzüğe muhalefet arz etmediğini müdafaa eylemek suretiyle teklif sahibi olduğu bu kararın Meclisce kabulünü sağlamıştır.

21 . 4 . 1960 tarihli grup toplantısında; Salâhiyet kanunu teklifi üzerinde yapılan konuşma sonunda bu toplantıya Başkanlık eden sanık: (Grup zaptı sayfa : 202) (. . . . . bir husus daha var; vâkı olan görüşmelerde teşriî masuniyetin bir defa daha Anayasa ve İçtüzük muvacehesinde tetkik edilerek Meclis tahkikatı ve alınacak tedbirler mevzuu ile alâkalı olarak gözden geçirilmesi ve bu ışık altında bir karar ittihazı mevzuubahsolmuştur. Bu hususu tetkik için grup idare heyetince bir komisyon teşkil edilerek bir teklif hazırlanması hususunu reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... İttifakla kabul edilmiştir. Efendim. Meclis içtiması bildiğiniz veçhile Pazartesi günü yapılacaktır. Pazartesi gününe kadar bu teklif hazırlanacak o gün icabına tevessül olunacaktır. Ve bu şekilde hareket edilecektir.) demiş ve kendisiyle Reisvekili Baha Akşit tarafından seçilen; sanık Mazlum Kayalar başkanlığında, Hadi Tan, Sefer Eronat, Hüseyin Ortakçıoğlu, Übeydullah Seven, İsmail Hadımlıoğlu, Mehmet Hüsrev Önal, Sabri Dilek ve Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu'ndan müteşekkil Komisyon toplanarak grup kararında mevzuubahis hususu müzakere etmişler ise de; bunlardan Übeydullah Seven, İsmail Hadımlıoğlu, Mehmet Hüsrev Önal, Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu'nun; Anayasanın teminatı altında bulunan teşriî masuniyet müessesesinin sonradan çıkarılacak her hangi bir kanunla kaldırılması cihetine gidilemiyeceğini söyliyerek toplantıyı terk ettikleri; sanık Mazlum Kayalar ise bu hususta bir

karar ittihazı hususunda ısrar eylediği duruşmadaki beyanlarından anlaşılmıştır.

Sanık Refik Koraltan'ın hâtıra notlarını yazdığı 1959 yılı takviminin 25 Mayıs günlü sayfasında: (. . . Bursa'dan Mazlum Kayalar ve Hüseyin Bayrı, Bayar'ın politikasının çığırtkanları oluyorlar. Bu da yeni bir tertip) denilmek suretiyle sanığın sâkıt Cumhurbaşkanına olan yakınlığı ve onun politikasına bağlılığını belirtmiş bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Başyaverleri tarafından tutulan nöbet defterinin incelenmesinden sanığın bilhassa İnkılâba tekaddüm eden günlerde sık sık Cumhurbaşkanlığı köşküne giderek Bayar'a mülâki olduğu da anlaşılmış bulunmaktadır.

5 . 12 . 1957 tarihli grup toplantısında (Grup zaptı sayfa : 165 - 168) İçtüzük tadilâtı yapılması kararlaştırılmış ve grupça ayrılan ihtısas komisyonuna üye seçilmiş olan sanığın bu komisyondaki çalışmalariyle İçtüzük değişikliğini desteklediği; grup zaptı ve duruşma tutanağındaki beyanlardan anlaşılmıştır.

Bu suretle dosyada mevcut bütün delillere göre, isnadolunan suçun asli faili olduğu anlaşılan sanık Mazlum Kayalar'ın ve müdafilerinin savunmalarında ileri sürdükleri hususat sonucunu değiştirecek ve cezai sorumluluğunu kaldıracak mahiyette değildir.

119. — Recep Kırım :

1957 devresi milletvekilidir. Teşriî murakabe mevzuunda müspet bir çalışması tesbit edilemiyen ve bu suretle isnadolunan suçun fer'i faili olduğu anlaşılan bu sanığın kendi teşriî devresinde çıkan ve Anayasayı ihlâl eder mahiyette bulunan kanunlardan yalnız İçtüzük tadilâtına oy vermiş olması keyfiyeti hafifletici sebep telâkki edilmiştir.

Sanığın ve müdafilerinin sauvnmalarında ileri sürdükleri hususlar, kabul edilen hukukî sonucu ve cezai sorumluluğu kaldıracak değerde görülmemiştir.

120. — Hulûsi Köymen :

1950 yılından beri milletvekilidir. 22.12.1950 den 9 . 3 . 1951 tarihine kadar Çalışma Vekilliği; 9 . 3 . 1951 den 4 . 11 . 1952 gününe kadar da Millî Müdafaa Vekilliği yapmış olan bu sanık yalnız Tahkikat Komisyonu kurulması hakkındaki kararla, Salâhiyet Kanununa oy vermemiştir. 28 lik takrirde imzası vardır.

Arzuhal Encümeninin bir kararının Umumi Heyette görüşülmesi sırasında: 29 . 4 . 1955 tarihinde yaptığı konuşmada (zabıt ceridesi sayfa: 509); (. . . Büyük Millet Meclisi her şeyden evvel kendisinin vaz'ettiği kaidelere ve nizamlara bağlı selâbetli bir müessese olması haysiyetini de muhafaza mecburiyetindedir. Eğer hukuk esaslarında, kendisinin vaz'ettiği kanunlardan şu veya bu hislerle inhiraf edecek olursa Anayasanın ruhu zedelenmiş ve doğrudan doğruya Millî Meclisimizin istinadettiği temel yıkılmış olur kanaatindeyim...);

İskân Kanununun müzakeresi sırasında; 1 . 9 . 1957 tarihinde yine Mecliste yaptığı konuşmada; ((Zabıt ceridesi sayfa: 589) (... Halbuki, bir mal sahibinin, istediği şekilde malına tasarruf etmesi hakkıdır. Ve bu tahdit edilemez... Esasen Anayasaya göre bir vatandaşa temin ve teslim edilmiş olan hakların, muhalif bir hüküm dercedilmesiyle ihlâl edilmesi hakikaten yolsuzdur.);

İmar Kanununa bir madde eklenmesi hakkındaki Kanunun müzakeresi sırasında; 10 . 6 . 1959 tarihinde (Zabıt ceridesi sayfa: 656) (Mecliste yaptığı konuşmada: (... Diyorlar ki, «umumi hizmetlere ayrılan yol, meydan, park, gibi umumi yerler» bunlar için istimlâk doğrudur. Fakat gelelim çevrelere... bu «çevre» yol açmak için lâzım değil; meydan açmak için lâzım değil. Çevre denince bunlar dışında ne varsa girer... Hükümet sınai tesisler kurmak için, bankalar açmak için oralara vazıyed edebilir. İstimlâk edebilir. Halbuki; bu şekilde istimlâk Anayasanın vaz'etmiş olduğu esas prensibe uymaz... Bunun için bir şekil bulunabilir. Ama hiçbir zaman anahaklar prensibi ihlâl edilmemek suretiyle bunlar yapılmalıdır. Ben bu maddeyi mülk sahibi olan vatandaşların bu hakları üzerinde Hükümetin keyfe mayeşa tasarrufuna müsaade edecek mahiyette telâkki edemiyorum... Dahili Encümenin hazırladığı metin üzerinde müzakere olmalı, onun üzerinde münakaşa yapılmalı, her ikisinin mukayesesi yapılmalı, hakka, adalete uygun olanı tercih edilmelidir.);

8 . 12 . 1958 tarihinde grupta yaptığı konuşmada (Grup zaptı sayfa: 89 - 101) (... Memlekette Hükümet mensubu bir arkadaş bir yere gittiği zaman büyük toplantılar, binlerce insa-

nın bir araya gelmeleri kolayca vâkı olduğu halde, ve o arkadaşımızın yalnız siyasi propaganda için gezdiği ve konuştuğu açık olduğu halde, bunun menine gitmeyip de, bunun hilâfına diğer bir parti mensubu aynı şartlarla millet huzuruna çıkmak istediği zaman bunu idare âmirleri men etme durumunda kalıyorlar... Ama; bana öyle geliyor ki; bir Vekil arkadaşımızın sırf parti propagandası yapmak için yer yer dolaşması ve orada tezahüratla karşılanması hoşnutsuzluk yaratmakta ve muhaliflerimize cesaret vermektedir.) demiş ve Basın Kanununda mevcut ağır hükümleri söz konusu ederek (Bu kadar müeyyide varken, hürriyet gibi bütün dünyanın üstünde birleştiği ve insan haklarının en üstün bir vasıf tanıdığı bir hak olarak hürriyeti tahdit edecek bir şeye gitmemek lâzımdır. Burada bizim de kusurlarımız olmuştur. Birçok meseleleri cevaplandırmakta şu veya bu vesilelerle taallül gösterdik. Bu taallüllerin bugün ağır ve fena akislerini bu hâdiseler bize gösteriyor. Biz, bu Meclis sakafının dışında bunların görüşülmesi imkânını vermemek için, bütün meselelerin Parlömanter bir münazara adabı içinde burada serbest, serbest görüşülmesine imkân vermekliğimiz lâzımdır.... Eğer nefsimize güvenimiz varsa bunların sorularına ve gensorularına fırsat ve müsaade vermeliyiz... Bütün meseleleri burada halletmek en demokratik bir yoldur... Maalesef vaziyet o mertebeye gelmiştir ki; vekillerimiz kıymetli zamanlarını propaganda için şuraya, buraya koşmaktadır... Bizim memleketimizde baş, vazife yaşında olmadıkça etrafındakiler de vazifeyi ihmal eder.) dediği tesbit edilmiştir.

Yukarıya aynen çıkarılan konuşmalardan zihniyet ve tutumu açıkça anlaşılan sanık Meclis Tahkikat Encümeni teşkili kararıyle Salâhiyet Kanununa oy vermemiş ve teşrîî murakabe görevini gereği gibi yapmıya çalışmış ve 28 lik takrire de imza koymamış olması göz önünde tutularak isnadolunan suçtan sorumlu olmadığı sonucuna varılmıştır.

121. — Nurullah İhsan Tolon :

1954 ten beri milletvekili bulunan bu sanık, Kırşehir'in kaza haline getirilmesi, Seçim ve Emekli Sandığı kanunlariyle İçtüzük tadillerine oy vermiştir.

Anayasayı ihlâl mevzuunda girişilen teşebbüsler karşısında teşrii mürakabe vazifesini yaptığı tesbit edilmemiştir. İsnadolunan suçun fer'i failidir.

Müdafaasında ileri sürdüğü hususlar bu bakımdan cezai mesuliyetini kaldıracak mahiyette değildir.

122. — Hilâl Ulman :

1957 devresi Milletvekilidir. Salâhiyet Kanunu ile İçtüzük tadilâtına oy vermiştir. Fer'i fail durumundadır. 25 . 2 . 1960 tarihinde Maarif bütçesinin Büyük Millet Meclisinde müzakeresi sırasında (Zabıt ceridesi sayfa: 577) (Demokrasi fikre saygı, hüsnüniyet, medeni cesaret, mertlik ve karşılıklı itimat rejimidir. Feragat ve fedakârlıkla samimiyet sayesinde yaşar; demogoji ile ölür. Bu rejimi, yetişecek nesle intikal ettirebilmek, onları asırlarca arzuladığımız demokratik bir terbiye ve ahlâk sistemi üzerinde yetiştirebilmek için maarif dâvalarımızı da bitaraf bir gözle tetkik etmek çok yerinde olacaktır... Kusurlarımız yoktur diyemeyiz, elbette olacaktır. Ama, munsıf ve yol gösterici ve yapıcı tenkidlerinizden faydalanarak münevver insanların olgunluğu içinde meselelerimizi daha parlak yollara götürmek elinizdedir.) tarzındaki konuşması, lehinde hafifletici sebep sayılmıştır.

Sanık ve müdafilerinin diğer hususlara ilişken savunmaları cezai mesuliyetini tamamen kaldıracak mahiyette değildir.

123. — Nurettin Fuat Alpkartal :

1954 ve 1957 devreleri Milletvekilidir. Kendi teşrii devrelerinde çıkan ve Anayasayı ihlâl eder mahiyette oldukları tesbit edilen kanun ve kararların hepsine oy vermiştir. Teşrii mürakabe vazifesini gereği gibi ifa etmemiştir. İsnadolunan suçun fer'i failidir.

Kendisinin ve müdafiinin savunmalarında ileri sürdükleri hususlar sabit olan hukukî neticeyi değiştirecek ve cezai mesuliyetini kaldıracak mahiyette değildir.

124. — Halim Alyot :

1957 devresi Milletvekilidir. Teşrii mürakabe mevzuunda müspet bir çalışması mevcut de-

ğildir. Bu suretle isnadolunan suçun fer'i failidir. Kendi teşrii devresinde çıkan ve Anayasayı ihlâl eder mahiyette bulunan kanunlardan yalnız İçtüzük tadilâtına oy vermiş olması keyfiyeti hafifletici sebep telâkki edilmiştir.

Müdafiinin savunmasında ileri sürdüğü hususlar cezai mesuliyetini kaldıracak mahiyette değildir.

125. — Emin Kalafat :

1950 yılındanberi Milletvekilidir. Ve 8 . 4 . 1953 tarihinden 9 . 12 . 1955 tarihine kadar Gümrük ve İnhisarlar Bakanlığında; 9 . 12 . 1955 ten 4 . 9 . 1958 tarihine kadar Devlet Bakanlığında asaleten bulunan bu sanık, teşrii devreleri içinde Maliye, Bayındırlık, Ulaştırma, Dışişleri, Dahiliye, İktisat ve Ticaret, Millî Müdafaa ve Devlet Vekilliklerine vekâlet etmiştir. Anayasayı ihlâl eder mahiyette bulunan kanunlardan; Halk Partisi mallarının müsaderesi, Kırşehir'in kaza haline getirilmesi kanunları ile Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesi, seçim, basın kanunlarına ve İçtüzük tadillerine müspet oy vermiştir. Seçim Kanununun 1954 ve 1957 yıllarında yapılan değişikliklerine ve Basın Kanununun iki defa yapılan tadiline ve Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin değiştirilmesine, Kırşehir'in ilçe haline getirilmesine ait kanun lâyihalarında da imzası vardır. Ayrıca Halk evlerinin ilgası hakkındaki 5830 sayılı Kanunun Bütçe Komisyonunda incelenmesi sırasında da komisyon sözcülüğü yapmıştır.

13 . 6 . 1950 tarihli grup toplantısında; (Grup zaptı sayfa: 17) Diğer iki arkadaşı ile birlikte grup başkanlığına verdikleri bir takrirle «Ezan hakkındaki kanuni kaydın kaldırılması için Hükümetin bir kanun tasarısı hazırlayıp 16 . 6 . 1950 tarihinden evvel Büyük Millet Meclisine getirilmesini teklif etmek suretiyle dinin politikaya alet edilmesini sağlamıştır.

1957 seçimlerine tekaddüm eden günlerde D. P. Genel İdare Kurulu adına yayınladığı ve altına imzasını koyduğu ve hususiyle 9 Eylül 1957 tarihli Dünya Gazetesinde neşredilmiş olan beyannamede; (Parlâmentoların murakabeden ziyade dinamik icraları kararlariyle destekliyecek mahiyette kurulmaları gerektiğini belirtmek suretiyle görmek istedikleri muhalefetin; iktidarı alkışlayan ve destekliyen bir unsur olmasını arzu eylediği anlaşılmıştır.

Ethem Menderes'in hâtıra notlarını yazdığı takvimin 31 Ocak 1959 tarihli sayfasında; «Nuri Togay; Kalafat çok çaldı dedi; bâzı misaller verdi. Bunları Başvekile söylemek lâzım. Fakat insan pişman olur. Samet, daha fazla ve hesaplı yaptı. Bütün Meclis bu dedikoduyu yapıyor» denilmektedir.

Bölüm : 2; Not (11) de yer alan radyo dâvasıyle, yine bölüm : 2; sıra (16) da yer alan vatan cephesi dâvalarında mahkûmiyeti cihetine gidilen sanıklar arasındadır.

Yukardaki sebeplerle suçun asli faili durumundadır.

Kendisinin ve müdafinin ileri sürdükleri hususlar tesbit edilen bu sonucu değiştirecek ve cazai mesuliyetini kaldıracak değerde görülmemiştir.

126. — Ahmet Hamdi Sezen :

1957 devresi Milletvekilidir. Anayasayı ihlâl eder mahiyette bulunan içtüzük tadilâtına oy vermiştir. Teşriî murakabe konusunda müsbet bir faaliyeti yoktur. Fer'i fail durumundadır. Ancak; bölüm : 2, numara 13 te yer almış bulunan Çanakkale - İskele ve 32 nci kilometre olaylarına ait dâvada mahkûmiyeti cihetine gidilmiştir. O dâvalardaki hareketi hakkında takdirî şiddet sebebibi sayılmıştır.

Kendisi ve müdafaii tarafından ileri sürülen savunmalardan; yalnız Kemal Özçoban'ın Basın suçlarının affı hakkındaki kanun tasarısında imzası bulundnğu tesbit edilmiş ise de gerek bu cihet ve gerekse diğer müdafaaları varılan neticeyi değiştirecek ve cezai mesuliyetini kaldıracak mahiyette değildir.

127. — Servet Sezgin :

1954 ve 1957 devreleri Milletvekilidir. Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesi, Seçim Kanunu ve İçtüzük tadillerine oy vermiştir. Salâhiyet Kanununu inceliyen Muvakkat Encümen üyesidir. Seçim Kanununun 1954 yılında yapılan tadilinde Adliye Encümeni üyesi olarak bulunmuş ve bu encümen mazbatasını imza ederken «35 nci maddenin müstakillere ve İktisadi Devlet Teşekküllerine ait kısmına muhalifim» şerhini vermiş ve fakat; Mecliste kanunun müzakeresi sırasında

konuşma yapmamış ancak; verdiği bir takrirle; (Zabıt Ceridesi 30 . 6 . 1954, sayfa : 336) (35 nci maddenin 3 ncü bendinde mevcut müstakillen adaylığını koyamıyacağı gibi» kısmının bendden çıkarılmasını teklif etmiş ise de bu teklifi kabule mazhar olmamıştır. Bununla beraber, sanık; bu tadil lehine de oy vermiştir.

30 . 1 . 1958 günlü Grup toplantısında; (Grup zaptı sayfa : 14 - 17) (. . . İyi de olsa, kötü de olsa Matbuat Kanunu üzerinde mütalâa serd edecek değilim, ancak biz bir Matbuat Kanunu çıkardık şimdi o kanunda kabul ettiğimiz matbuat suçlarını affa gidecek olursak, çıkardığımız kanunu inkâr etmek demek olur ki; bu bakımından isabetsiz olur... Bu itibarla prensibolarak Grupumuzca bu kanun teklifleri karşısında ret şeklinde bir karar alınmasını istirham ederim) demiştir.

İddia makamınca yukarda belirtilen hareketleri ve konuşmaları isnadolunan suçun asli faili olarak tecziyesine mesnet gösterilmiş ise de; sanığın bu faaliyeti asli fail olarak kabule kâfi görülmemiştir.

Ancak; bölüm : 2, numara 13 te yer alan Çanakkale - İskele ve 32 nci kilometre olaylarına ait dâvada sanık bulunmaktadır. Bu dâvadaki tutumu ve sorumluluk derecesi takdiri teşdit sebebi sayılmıştır.

Kendisinin ve müdafainin savunmalarında ileri sürdükleri hususlar varılan bu neticeyi değiştirecek ve cezai mesuliyetini kaldıracak mahiyette değildir.

128. — Nuri Togay :

1954 yılından beri Milletvekilidir. Bu teşriî devrelerde çıkan ve Anayasayı ihlâl eder mahiyette bulundukları tesbit olunan kanun ve kararların hepsine oy vermiştir. İddia makamınca sanığın Çanakkale - İskele ve 32 nci kilometre hâdiselerindeki tutumu ve davranışı da göz önünde tutulmak suretiyle asli fail olarak tecziyesi istenmişse de; mücerret teşriî mukarabe görevini yapmaması ve yukarda bahsedilen kanunlara oy vermiş bulunması keyfiyeti, kendisinin asli fail olarak kabulüne kâfi görülmemiştir. Ancak; bölüm : 2, numara 13 te yer almış bulunan dâvadaki tutumu hakkında teşdit sebebi sayılmıştır.

Savunmasında ileri sürdüğü hususlar, varılan neticeyi değiştirecek ve cezai sorumluluğunu kaldıracak mahiyette bulunmamıştır.

129. — Nahit Oral :

1957 devresi Milletvekilidir. İçtüzük tadilâtına oy vermiştir. Behçet Kayaalp'ın listesinde adı vardır. Bununla beraber teşriî murakabe mevzuunda vazifesini yapmamıştır. Sanık isnadolunan suçun fer'î failidir.

Savunmasında ileri sürdüğü hususlar cezai sorumluluğunu kaldıracak mahiyette görülmemiştir.

130. — Sedat Baran :

1950 yılından beri Milletvekilidir. Anayasayı ihlâl eder mahiyette oldukları tesbit edilen kanunlardan, Tahkikat Encümeni kurulması kararıyle Salâhiyet Kanununa oy vermemiştir, diğerlerini oylariyle desteklemiştir.

Behçet Kayaalp'ın mukavemetçiler grupunu tesbit eden listesinde ismi olduğu gibi, 90 lık takriri de imzalamıştır. İsnadedilen suçun fer'î failidir. Ancak; tahkikat encümeni kurulması kararına ve Salâhiyet Kanununa oy vermemiş olması ayrıca, 90 lık takriri imzalamış bulunması lehinde hafifletici sebebolarak kabul edilmiştir.

Kendisinin ve müdafiinin savunmalarında ileri sürdükleri hususlar cezai sorumluluğunu tamamen kaldırıacak mahiyette değildir.

131. — Hamdi Bulgurlu :

1950 yılından beri milletvekilidir. Anayasayı ihlâl eder mahiyette oldukları tesbit edilen kanunlardan Halk Partisinin mallarının müsaderesi, Seçim Kanununun tadili, tahkikat encümeni kurulması kararı, Salâhiyet Kanunu ve İçtüzük tadiline oy vermiştir. Anayasayı ihlâl eden kanunlar karşısında vazifesini teşriî mürakabe mevzuunda yapmamıştır. İsnadedilen suçun fer'î failidir.

Kendisinin ve müdafiinin savunmalarında ileri sürdükleri hususlar cezai sorumluluğunu kaldıracak mahiyette bulunmamıştır.

132. — Ali Dede Kargınoğlu :

1957 devresinde milletvekili seçilmiştir. Salâhiyet Kanunu ile İçtüzük tadiline oy vermiştir. Anayasayı ihlâl eden kanunlar ve olaylar karşısında vazifesini yapmamıştır. İsnadolunan suçun fer'î failidir.

Savunmasında ileri sürdüğü hususlar, varılan bu neticeyi değiştirecek ve cezai sorumluluğunu kaldıracak mahiyette değildir.

133. — Kemal Erdem :

1957 devresi milletvekilidir. Salâhiyet Kanunu ile İçtüzük tadilâtına oy vermiştir. Anayasayı ihlâl eden kanunlar ve olaylar karşısında vazifesini yapmamıştır. İsnadolunan suçun fer'î faili durumundadır. Ancak; tahkikat encümeni kurulması kararına oy vermemesi ve 90 lık takriri imzalamaması hususları hakkında hafifletici sebebolarak kabul edilmiştir.

Müdafaasında ileri sürdüğü hususlar varılan bu neticeyi değiştirecek ve cezai sorumluluğu kaldıracak mahiyette değildir.

134. — Yakup Gürsel :

1954 ve 1957 devreleri milletvekilidir. Teşriî devrelerinde çıkan kanunlardan yalnız Salâhiyet Kanunu ile Basın Kanunna oy vermiştir. Teşriî murakabe mevzuunda vazifesini yapmamıştır. İsnadolunan suçun fer'î failidir. Ancak; mukavemetçiler grupunu tesbit eden Behçet Kayaalp'ın listesinde yer almış olması ve 90 lık takriri imzalamış olması hakkında hafifletici sebebolarak kabul edilmiştir.

Kendisi ve müdafii tarafından ileri sürülen hususlar cezai mesuliyetini tamamen kaldıracak mahiyette değildir.

135. — Fevzi Hacırecepoğlu :

1957 devresi milletvekilidir. Yalnız İçtüzük tadilâtına oy vermiştir. Teşriî mürakabe mevzuunda her hangi bir faaliyeti mevcut değildir. İsnadolunan suçun fer'î failidir. Ancak; Salâhiyet Kanununa ve tahkikat encümeni kurulması kararına oy vermemesi ve 90 lık takriri imzalamış bulunması hakkında hafifletici sebebolarak kabul edilmiştir.

Müdafaasında ileri sürdüğü hususlar tesbit edilen hukukî neticeyi değiştirecek ve cezai mesuliyetini kaldıracak mahiyette değildir.

136. — Cevat Köstekçi :

1954 yılından beri milletvekilidir. Teşriî devresinde çıkan ve Anayasayı ihlâl eder mahiyette oldukları tesbit edilen bütün karar ve kanunlara oy vermiştir. Teşriî murakabe konusunda her hangi bir faaliyeti de mevcut değildir. Sanık isinadolunan suçun fer'î failidir.

Müdafaasında ileri sürülen hususlar, kabul edilen hukukî sonucu değiştirecek ve cezai sorumluluğunu kaldıracak değerde değildir.

137. — Kemal Terzioğlu :

1954 ve 1957 devresi milletvekilidir. Kırşehir'in kaza halime getirilmesi Kanunu ile Seçim ve Basın kanunlarına ve İçtüzük tadilâtına ve Salâhiyet Kanununa oy vermiştir.

İddia makamınca, bu kanunlara oy vermiş olması ve D. P. Meclis Grupunda; 9 . 8 . 1958 ve 3 . 5 . 1960 tarihlerinde yaptığı iki konuşması aslî fail olarak teeziyesine mesnet tutulmuştur.

Sanık, 9 . 8 . 1958 tarihli grupta (grup zaptı sayfa : 43) (.... 1957 seçimlerinde yapılan mütecavizane hareketler ve muhalefetin korkunç zihniyeti, güttüğü ihtilâlci metot demokrasi usul ve sistemleriyle hiçbir surete bağdaşamaz. Bunun için muhalefetin rejime aykırı ve tamamen iç huzuru bozan hareketleri ve maksatları; halkı diken üstünde tutmaktadır. Bunun için bir karar almak mecburiyetindeyiz... Bu psikozun içinden çıkmak ve sıyrılmak için ne yapmak lâzımsa bunu yapmak zamanı gelmiştir ve geçmektedir. Fazla ihtiyatlı olmak yolunu bırakarak ve uyanık olarak bu hususlaki tedbirleri alalım... Netice olarak Halk Partisinin bu mütecavizane ve tehlikeli hareketlerine nihayet verilmelidir. Yine bu meyanda iktidarımızın icraatını Devlet mekanizması içinde açıkça sabote edenlerin tasfiyesi cihetinin de biran evvel yapılmasını ehemmiyetle arz ederim.)

3 . 5 . 1960 tarihli grup toplantısında da; (grup zaptı sayfa: 34) (...Lâfı uzatıp sizi üzecek değilim. Ricam şu: Meşgul olacak vaktimiz yok; hâdiseler açıklanmıştır. Sayın Başvekilimiz de izah etmiştir. Vakit kaybetmeden emsali âtiye ve efkârı umumiyeye karşı her yiğitin yoğurt yiyişi ayrı ayrıdır. Biz de bu şekilde tedbir düşünürüz diye sümullü bir kanun getiririz. Hususi bir şey değil. Bunun için rica ederim. Meşgul etmiyelim, getireceğimiz kanunları getirelim.) demiştir

Gerçi; her iki konuşmasında da sanık muhalefete karşı şiddet tedbirlerinin alınmasını

telkin ve tavsiye eylemekte ise de; bu konuşmaları ve yukarda işaret olunan kanunlara oy vermiş olması keyfiyeti asli fail olarak cezalandırmasını gerektirecek mahiyette değildir. Ancak; tutumu, zihniyeti ve yukarda bahsedilen konuşması hakkında takdiri şiddet sebebi kabul edilmiştir.

Kendisi ve müdafii tarafından savunmaları sırasında ilrei sürülen hususlar, tesbit edilen hukukî sonucu değiştirecek ve cezai mesuliyetini kaldıracak değerde görülmemiştir.

138. — Sanık Baha Akşit :

1951 ara seçimlerinde milletvekili olmuştur. Devresinde çıkan ve dâva konusu dâhil bulunan bütün kanunlara oy vermiştir. Hattâ bunlardan Halk Partisi mallarının müsaderesine dâhil olan Kanunu da teklif edenler arasındadır. Kasım 1954 ten beri grup idare heyeti üyeliğinde bulunmuş ve son devrede de Grup Başkanvekilliği yapmıştır. Grupta ve Meclis te murakabe vazifesiyle ilgili müspet bir faaliyette bulunmamış, aksine olarak Anayasanın teşriî yol ile ihlâline mâtuf bütün faaliyetlere katılmış ve bâzılarında mühim roller oynamıştır. Ezcümle: 1957 seçimlerinde muhalefetin fazla bir mebus kadrosuyla Meclise katıldığını görerek bunlar tarafından yapılacak murakabenin önlenmesini ve güçleştirilmesini temin için İçtüzüğün bu hususa mütallik maddelerinin tadili maksadiyle bir önerge vermiştir. Bu önergenin grupça kabulü üzerine, tadil tasarısının hazırlanması işi bizzat kendisinin seçtiği 11 kişilik bir komisyona 5 . 12 . 1957 tarihinde havale olunmuştur. Sanığın izah kılınan bu faaliyeti sayesinde muhalefetin murakabesini güçleştiren tadil yapılmıştır.

Sanığın demokrasi rejimini dejenere eden faaliyeti yalnız bir hâdiseye munhasır kalmamıştır. Memurları iktidarın her türlü icraatına ram etmek gayesini hedef tutan Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinde yapılmış olan tadillere dayanarak haksız tasarruflarda bulunan Hükümetin bu icraatı karşısında, kanun yollarının kapanmış olması yüzünden Büyük Millet Meclisi dilekçe Encümenine müracaate mecbur kalanlara bu yolu da kapamak maksadiyle sanık Adnan Menderes'in 16.1.1958 tarihli grup toplantısında yaptığı konuşması üzerine bu hususu temin için, aynı toplantıda Mehmet Daim Sualp ve Enver Kaya tarafından müştereken verilen ve gündem dışı olan takriri o gün grupa riyaset eden sanık; sırf Adnan Menderes'in arzusunu yerine getirmek gayesiyle; grupun bir kararını dahi almaya lüzum görmeden müzakereye koymuştur. Bu müzakerede takrir aleyhinde konuşmak istiyen Konya Milletvekili Abdurrahman Fahri Ağaoğlu'na söz vermemiş, buna mukabil lehte konuşmak istiyen ve bu fikrin hakiki sahibi olan Adnan Menderes'le takrir mümzilerinden Mehmet Daim Süalp'a söz vermiştir. Bu durum karşısında Abdurrahman Fahri Ağaoğlu takririn gündemde olmadığını, evvelemirde gündeme alınması lâzımgeldiğini bildirmek mecburiyetinde kalmıştır. Sanığın; lehte konuşmak istiyenlere söz verdiğine göre aleyhte konuşacaklara da söz vermek suretiyle takririn bir karara bağlanmasını sağlaması lâzım iken grupta hâsıl olan hava ve takrir aleyhinde rey vereceklerin çokluğu karşısında vaktin gecikmiş olması ve ekseriyetin bulunmaması sebebine müsteniden celseyi talik etmesi calibi dikkattir. Nitekim 30 . 1 . 1958 tarihinde yapılan mütaakıp toplantıda da aynı taktik takibedilmiş ve riyaset mevkiini işgal eyliyen Halûk Şaman'dan yine Konya Milletvekili Abdurrahman Fahri Ağaoğlu'nun söz istemesi üzerine sanık Baha Akşit söz alarak, kendisinin riyaset ettiği 16 . 1 . 1958 tarihli toplantıda aleyhte konuşma yapıldığını bu sebeple aleyhte konuşacaklara söz verilmemesi gerektiğini söylemek suretiyle müzakeratın aleyhte cereyanını akamete uğratmıştır.

6 . 2 . 1958 tarihli ve kendisinin riyaset ettiği grupta aynı mevzu konuşulmuş ve yine aleyhte söz istiyen Abdurrahman Fahri Ağaoğlu'na söz verilmemiş ve takriri acele reye vaz'etmiştir. Böylelikle kabul olunan bu takrirle bir taraftan Büyük Millet Meclisinin bir uzvu olan Dilekçe Encümeninin grupun bu kararı ile kayıt altına alınmasını, diğer taraftan memurlara karşı idarenin baskısını tarsin yolunu sağlamıştır.

27 . 3 . 1958 tarihinde, Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekillerinden Faik Ahmet Barutçu ve Nüvit Yetkin taraflarından 1957 seçimleri hakkında Meclis tahkikatı açılmasına dair verilmiş olan önergenin reddini mutazammın

bir takriri Kemal Demiralay ile birlikte grup riyasetine vermiştir. Halbuki sanık daha evvel 3 . 3 . 1958 tarihinde Halûk Şaman ve Himmet Ölçmen'le birlikte hazırladığı bir takrirle bu seçimler dolayısiyle C. H. P. hakkında Meclis tahkikatı açılmasını talebetmiş ve grupça bu takrir kabul edilmişti. Seçim mevzuunda C. H. P. si milletvekillerinin, İçtüzüğün 177 nci maddesine göre hazırlamış oldukları daha umumi ve şümullü takririn grupça reddini temin. aynı sebeplerle aynı mevzuda Halk Partisi hakkında Meclis tahkikatı açılması hususunu istihsal etmiştir.

Yine sanık; Faik Ahmet Barutçu ve Nüvit Yetkin'in 1957 seçimlerinden dolayı İçişleri. Adalet ve Devlet vekilleri hakkında Meclis tahkikatı açılmasına dair önergelerinin, 27.3.1958 tarihli grupta Himmet Ölçmen ile birlikte hazırlayıp verdiği bir takrirle reddini temine muvaffak olmuştur.

5 .6 . 1958 tarihli grupta: (...Arkadaşlar Meclis olarak çalışmaya başladığımız andan itibaren buradan muhalefet bizi çalıştırmamak için çeşitli tedbirlere tevessül etti. Onların bu sabotör hareketlerini beğenmediğimiz için Yüksek Heyetiniz İçtüzüğün tadiline karar verdi. Ve onlara kendi kudretini, Demokrat Partinin kudretini gösterdi... Yine bütçe müzakereleri esnasında hatırlarsınız, yine müstacel olarak burada toplandık; onlar tebliğ neşretmislerdi. biz de toplandık. Hükümete ve Sayın Menderes'e salâhiyetler verdik. Ben şahsan kaani bulunmaktayım ki, şu Demokrat Parti grupu daima Halk Partisi karşısında yekvücuttur. Bu hususta Sayın Menderes bu grupa inanır. Ve yine de inanabilir.) demiştir. 14 . 5 . 1959 tarihli grup toplantısında da: (...Grup idare heyeti olarak meseleleri tezekkür ettik. Onlara nezaketle mukabele ettikçe onlar işi azıtmaktadırlar. O halde grup olarak bunların yaptıklarına tenyekûn mukabele etmek mecburiyetindeyiz. Ve biz grupumuzun ve partimizin selâmeti nam ve hesabına riyaset makamını işgal etmiş olan arkadaşlarımızı vikâye etmek mecburiyetindeyiz. Farz ediniz ki, riyasetçe ceza veriliyor. Ve neticesinde üç, beş celse bir Halk Partilinin dışarı çıkmasına karar veriyorsunuz· bu kararı büyük bir ekseriyetle vermeniz lâzımdır.) şeklinde konuşmuştur. Sanık bu konuşmaları ile Meclis çalışmalarının Demokrat Parti menfaatlerine mâtuf olarak ve dolayısiyle partizan maksatlarla tanzim edilmesi gayesini gütmüştür.

12 . 6 . 1959 tarihinde Mecliste muhalefetin, Meclis tahkikatı taleplerinin gündeme alınması maksadiyle Halk Partisi milletvekillerinden Hıfzı Oğuz Bekata tarafından yapılan konuşma üzerine sanık (... telâşa lüzum yoktur. Her mesele zamanı gelince yürütülür. Riyaset Meclisten ayrı değil, Meclis ile Riyaset bir küldür. Her iki makamın da her türlü tazyik ve kanundışı hareketlerden vikâyesi gerekir.) demiştir. 18 . 11 . 1959 tarihinde Mecliste Halk Partisi milletvekillerinden Ayni Doğan yine Meclis tahkikatı önergelerinin gündeme alınması mevzuunda konuşunca sanık : (... Anayasa ve Dâhilî Nizamnameye riayet edileceği tabiîdir. Riayetsizlik sizden gelerek gürültü yapıyorsunuz.) demiştir. Bu suretle Mecliste muhalefetin murakabesine imkân vermiyen fiil ve hareketlerin mürevvici ve müşeviki olmuştur. 11 . 5 . 1959 ve 17 . 2 . 1960 tarihlerindeki Meclis müzakerelerinde de aynı mahiyette müdahaleleri görülmüştür.

Cumhuriyet Halk Partisi ile bir kısım basın hakkında Meclis tahkikatı açılmasına dair olan 14 . 4 . 1960 tarihli takriri sanık Mazlum Kayalar ile birlikte imza etmiş ve bu takrir 18.4.1960 tarihinde Mecliste kabul edilmiştir. Kararın yukarı kısmında mahiyeti ve mündereeatı ve maksadı açıklanmış olan bu takrirle memleketin umumi havası karışmış; Meclis çalışmaları sekteda olmuş; murakabe organları bertaraf edilmek istenmiştir.

Salâhiyet Kanununun 27 . 4 . 1960 tarihinde Mecliste bir olup bittiye getirilmek suretiyle ve muhalefetin açık oya konma takriri Riyasetçe kaale alınmıyarak iktidar milletvekilleri çoğunluğu tarafından kabul edilmesi üzerine 4.5.1960 tarihinde Mecliste Halk Partisi milletvekillerinden Avni Doğan'ın bu mevzudaki itiraz ve ikazı konuşmasına mukabele eden sanık (... bu kanunun Anayasaya muhalif bir noktası bulunmadığı tesbit edilmiş ve karara bağlanmıştır.... Cumhuriyet Halk Partisi mebuslarının tehditkâr sözlerine, en ağır isnatlarına rağmen Meclis selâbetle müzakerelerine devam etmiş ve kanunu kabul etmiştir... Bu elem verici sahneleri tertibeden kimseler huzurunuza gelip İçtüzükten, Anayasadan, kanunlardan ve nizamlardan bahsediyorlar. Beyler siz bugüne kadar Anayasaya

ve Dâhilî Nizamnameye hürmet etmediniz. Milletin en ulvî müessesesi olan Büyük Millet Meclisine saygı göstermemekte bugün dahi ısrar ediyorsunuz. C. H. P. li mebusların Meclisi terk etmiş olmasına rağmen müzakerelere devam olunmuş, bulunmadıkları için de ittifakla kabul edilerek kanuniyet kesbetmiş bulunmaktadır.) demek suretiyle Anayasayı açık bir şekilde ihlâl eden bu kanunu desteklemiş ve hakikatleri tahrif ederek kanunun Meclisten normal şekilde çıktığını iddia etmiştir.

Bu kanunun Meclisçe kabulünden sonra memleket münevverleri ve gençliği arasında fiilî olarak husule gelen protesto hareketlerine karşı Hükümetin aldığı çok sert tedbirlerin yarattığı feci durum karşısında iktidar milletvekilleri arasında beliren ve Hükümeti düşürmeye mâtuf olarak hazırlandığı anlaşılan doksanlık takrirle ve malûm şekilde 25 . 5 . 1960 tarihinde toplanan D. P. Meclis Grupuna Riyaset etmiş olan sanığın, Adnan Menderes'in direktifiyle bu toplantıda müzakere açtırmaması hususu, grupun bu toplantısına ait zabıtta şu şekilde yazılıdır.

Sanık Baha Akşit... (Parti reisimiz ve Başvekilimiz bu meselenin burada müzakere edilmesini mahzurlu olarak Yüksek Heyetinize arz ettikten sonra bu hususun müzakere edilmesi Yüksek Heyetinizin takdirine vabeste olmakla beraber mahzurlu denildikten sonra üzerinde dikkatle eğilecek bir safhaya gelmiş bulunuyor. Bu itibarla bu müzakerelerin kesilmesi icabeder. Müzakerenin açılması hususu Başvekilimizin izah ettiği veçhile mahzurludur. Bu müzakereyi açmıyorum. Bu itibarla verilmiş bir takrir de mevcuttur. Takrir tatil meselesiyle ilgilidir. Onu ifade etmek istiyorum. Mahzurlu olduğundan dolayı müzakereyi Riyaset uygun bulmamaktadır. Yalnız tatil mevzuunda bir takrir vardır, onu arz edeceğim. «Şiddetli gürültüler.» Dinleyin efendim, lûtfen dinleyin. Arkadaşımız bir takrir vermiştir.) demiş. Derhal söz alan Adnan Menderes : (Muhterem arkadaşlarım, tatil yapılması hakkında şurada okunacak bir takrir dolayısiyle, koparılan gürültüyü şayanı teessüf bulmaktayım.) diyerek müdahalede bulunmuş; ve akabinde Riyaset makamını işgal eden sanık Baha Akşit Vacit Asena tarafından verilmiş tatil takririni acele okutup reye koymuş ve milletvekillerinin (anlaşılamadı) sesleri ve gürültüleri arasında ikinci defa reye koyarak ve kabul edildiğini ilân ederek bu tarihî grup toplantı celsesini bu suretle kapatmıştır. Sanık milletvekillerinin duruşma sırasında bu olaya dair beyanları ile yine sanık Milletvekili Mithat Perin'in, o celsede bulunmamasına rağmen arkadaşı olan bir milletvekilinin bilâhara hâdiseyi kendisine nakletmesi üzerine yazmış olduğu ve arama sırasında Mithat Perin'in İstanbul'da Ekspres Gazetesi yazıhanesinde meydana çıkan tasvir yazısında bahsettiği üzere, grup reisvekili Baha Akşit doksanlık takrirle grupun toplantıya dâveti konusunda sanık Adnan Menderes'i haberdar etmiş; Adnan Menderes'in bu toplantıya mâni olmaya çalışması üzerine milletvekilleri Baha Akşit'e ısrarda bulunmuşlar; keyfiyet tekrar sanık tarafından Adnan Menderes'e bildirilmiş, Menderes'in bu toplantının yapılmaması hususundaki ısrarına rağmen sanık Baha Akşit takrir sahiplerinin baskısı üzerine toplantıyı yapmaya mecbur olmuştur. Fakat; yukarıya alınmış olan bu toplantıya ait grup zaptından da anlaşılacağı üzere düşük iktidar milletvekillerinden bir kısmının en nâzik bir devrede yapmaya giriştikleri bu önemli murakabe vazifelerinin ifasına sanık Baha Akşit Adnan Menderes'in teşvik ve direktifleriyle mâni olmuştur. Bunlardan ayrı olarak grup reisvekilliği nüfuz ve sıfatından bilistifade grupun kararına istinaden grup idare heyetince teşkili lâzımgeleceğini komisyonları da bizzat ve kendi emir ve direktiflerine râm olan veya olacağını ümit ve tahmin ettiği milletvekillerinden seçmiştir.

Sanığın, Meclis ve grup zabıtlarının aksi olan yukarıdaki fiil ve hareketlerini tefsir ve tevil mahiyetinde olan müdafaaları yersizdir. Diğer müdafaaları da kararın umumi ve hukukî kısmında karşılanmıştır.

Sanığın yukarıdan beri izah edilen durum, tutumu ve zihniyeti kül halinde mütalâa edilmiş; Anayasayı ihlâlde asli fail olan sanık Celâl Bayar ve Adnan Menderes'le işbirliği yaptığı netice ve kanatine varılmıştır.

Asli iştirak halindedor.

139. — Sanık Ali Çobanoğlu :

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları ve Kırşehir kanunlarına, Seçim Kanununun 1957 tadiliyle Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesi ve İçtüzük tadillerine, Tah-

kikat Encümeni kurulması kararına müspet oy vermiştir.

Anayasa mevzularında ve olaylar karşısında teşriî murakabe vazifesini yaptığına dair bir faaliyeti görülmemiştir. Salâhiyet Kanununun müzakeresi sırasında Mecliste bulunmaması cezai sorumluluğunu ortadan kaldıracak bir sebep değildir. Müdafaası umumi mahiyette olup kararın umumi ve hukukî kısmında karşılanmıştır.

Fer'î iştirak halindedir.

140. — Sanık İsmail Hadımlıoğlu :

1954 den beri milletvekilidir. Kırşehir Kanununa, Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesiyle Seçim Kanununun 954 ve İçtüzük tadillerine, Salâhiyet Kanununa müspet oy vermiştir. Seçim Kanununun 1954 teki tadili mazbatasında imzası mevcudolup, müzakeresi sırasında da Adliye Encümeni adına müdafaasını yapmıştır. Anayasanın açık şekilde ihlâli mahiyetinde olan olaylar karşısında teşriî murakabe vazifesini yaptığına dair her hangi bir faaliyetine raslanmamıştır. Bununla beraber milletvekillerinin teşriî masuniyetlerinin işari oyla kaldırılması mevzuunu tetkik için teşkil edilen dokuz kişilik komisyonda diğer dört arkadaşı ile beraber menfi oy kullanmış olması lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilmiştir. Sanık yazılı müdafaa vermemiştir.

Fer'î iştirak halindedir.

114. — Sanık Ali Rıza Karaca :

1954 den beri milletvekilidir. Kırşehir Kanununa, Seçim Kanunu, Emekli Sandığı Kanunun 39 ncu maddesi, İçtüzük ve Basın kanunları tadillerine ve Salâhiyet Kanununa müspet oy vermiştir. Mecliste ve olaylar karşısında murakabe vazifesini yapmamıştır. Müdafaası umumi mahiyette olup kararın umumi ve hukukî kısmında izah edilen sebeplerden ötürü vârit görülmemiştir.

Fer'î iştirak halindedir.

142. — Sanık Mehmet Karaman :

1954 denberi milletvekilidir. Seçim Kanununun 1954 deki tadiline ve İçtüzük tadiline, tahkikat encümeni kurulmasına dair karara müspet oy vermiştir. Salâhiyet Kanununun kabulü sırasında; 27 Nisan 1960 dan 13 Mayıs 1960 a kadar; vazifeli olarak Avrupa'da bulunduğundan reyini kullanamamıştır. Ancak, yurda avdetinde memleketin durumunu ve Anayasayı açık şekilde ihlâl edici olayları görerek doksanlık takriri imza etmiştir. Mecliste ve grupta iktidarın tutumunu destekleyici herhangi bir konuşmasına ve faaliyetine raslanamamıştır. Umumi durumu ve tutumu itibariyle Anayasayı ihlâl kastı bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

143. — Sanık Refet Tavaslıoğlu :

1950 denberi milletvekilidir. Halk Partisi malları kanununa Seçim, Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesi, İçtüzük ve Basın kanunları tadillerine müspet oy vermiştir. Behçet Kayaalp'ın listesinde ismi yazılıdır. Anayasanın açık ihlâlleri karşısında murakabe vazifesini yaptığına dair esaslı bir faaliyeti tesbit edilememiştir. Mahiyeti evvelce açıklanmış bulunan Behçet Kayaalp listesinde isminin olması, kredi yolsuzluğundan dolayı Meclis tahkikatı açılmasına dair önergeye müspet oy kullanması ve tahkikat encümeni kurulmasına dair kararın ve Salahiyet Kanununun müzakere ve kabulü sırasında Mecliste bulunmaması Anayasa mevzuundaki cezai sorumluluğunu ortadan kaldıracak mahiyette görülmemiştir. Bunlar, ancak lehine takdiri tahfif sebebi kabul edilmiştir.

Fer'î iştirak halindedir.

144. — Sanık Fikri Arığ :

1954 ten beri milletvekilidir. Seçim Kanununun 1957 tadiline, İçtüzük ve Basın Kanunu tadillerine, tahkikat encümeni kurulması kararına ve Salâhiyet Kanununa müsbet oy vermiştir. Anayasanın açık şekilde ihlâlleri karşısında murakabe vazifesini yaptığına dair bir faaliyeti tesbit edilememiştir. Müdafaası umumi mahiyettedir. Bunda ayrıca ileri sürdüğü Behçet Kayaalp'ın listesinde isminin yazılı olması ve 1955 yılında Menderes kabinesine kırmızı oy kullanması hususları Anayasa ihlâlleri karşısında cezai sorumluluğunu ortadan kaldıracak sebeplerden değildir.

Fer'î iştirak halindedir.

145. — Sanık Tahsin Cahit Çubukçu :

Son devre milletvekilidir. İçtüzük tadili

hariç, devresindeki dâva mevzuu kanun ve kararlara katılmamıştır. Meclis içinde ve dışında Hükümetin tutumunu destekler mahiyette bir faaliyeti tesbit edilememiştir. Olaylar karşısında dokunulmazlık takriri imza etmek suretiyle murakabe vazifesini yapmaya çalışmıştır. Bu durumu ve tutumu itibariyle Anayasayı ihlâl kasdı mevcudolmadığı netice ve kanaatine varılmıştır.

146. — Sanık Sezai Demiray :

Son devre milletvekilidir. Devresinde çıkan dâva mevzuu kanun ve kararlardan İçtüzük tadiline rey vermiştir. Anayasanın açık ihlâlleri karşısında murakabe vazifesi ile ilgili bir faaliyeti tesbit edilememiştir.

Müdafaasında ileri sürdüğü hususlardan tahkikat encümeni kurulmasına dair kararın ve Salâhiyet Kanununun müzakere ve kabulleri sırasında Mecliste bulunmaması ve bunlara rey vermemiş olması cezai sorumluluğunu ortadan kaldıramaz. Umumi mahiyette olan diğer müdafaaları kararın hukukî kısmında izah kılınan sebeplerden ötürü varit görülmemiştir.

Fer'î iştirak halindedir. Teşrîî hayatının kısa oluşu takdiri hafifletici sebep kabul edilmiştir.

147. — Sanık Nuri Onur :

1957 de milletvekili olmuştur. Devresinde çıkan ve dâva mevzuunu teşkil eden kanun ve kararlardan İçtüzük tadiline oy vermiştir. Anayasanın fiilî ihlâlleri karşısında mürakabe vazifesi ile ilgili bir teşebbüs ve hareketi tesbit edilememiştir.

Savunmasında ileri sürdüğü hususlardan Tahkikat Encümeni kurulmasına dair kararın ve Salâhiyet Kanununun müzakere ve kabulleri sırasında Mecliste bulunmaması ve bu sebeple bunlara rey vermemiş olması keyfiyetinin cezai sorumluluğunu ortadan kaldıracak mahiyette bir sebebolarak kabulüne imkân görülememiştir. Kayseri olayları arasında Kayseri Valisine telgraf çekerek trenin hareketini istemiş olması kendisinin de Diyarbakır'dan Ankara istikametine gelen trende bulunmasından ve bu trenin de olaylar sebebiyle yoluna devam edememesinden ileri gelmektedir. Bu faaliyetinin mürakabe ile ilgisi yoktur. Teşrîî hayatının kısaldığına rağmen umumi durumu ve tutumu itibariyle Demokrat Partiye intisabının menfaat düşüncesine dayandığı neticesine varılmıştır. Bu yüzden hakkında 59 ncu madde tatbik edilmemiştir.

Fer'î iştirak halindedir.

148. — Sanık Kâmil Tayşi :

1950 ve 1957 devrelerinde Milletvekili olmuştur. Halk Partisi malları Kanununa İçtüzük tadiline müspet oy vermiştir. Anayasanın açık ihlâlleri karşısında murakabe vazifesini yaptığına dair her hangi bir teşebbüs ve faaliyeti tesbit edilememiştir. Bu yüzden Tahkikat Encümeni teşkili kararının ve Salâhiyet Kanununun müzakere ve kabulü esnasında hastalığı veya seyahatte bulunması sebebiyle reyini kullanamamış olması cezai sorumluluğunu ortadan kaldıracak mahiyette görülmemiştir.

Fer'î iştirak halindedir.

149. — Sanık Hamit Zülfü Tigrel :

Son devre Milletvekilidir. Devresinde çıkan ve dâva mevzuunu teşkil eden kanun ve kararlardan hiçbirinin müzakere ve kabulleri sırasında Mecliste bulunmadığı ve oyunu kullanmadığı ve dolayısiyle milletvekilliği vazifesini yapmadığı gibi, Anayasanın fiilî ihlâlleri karşısında da murakabe vazifesini yapmamıştır. 1953 yılında Bütçe Komisyonunda Raman ham petrolünün tasfiyesi için otuz milyon liralık tahsisat sağlamış olduğuna dair müdafaasının Anayasa mevzuu ile bir ilgisi görülememiştir. Diğer müdafaaları umumi mahiyettedir.

Behçet Kayaalp listesinde ismi yazılıdır.

Fer'î iştirak halindedir.

150. — Sanık Halil Turgut :

1954 den beri milletvekilidir. Bulunduğu devrelerde çıkan ve dâva konusuna dâhil olan kanun ve kararlardan (Kırşehir kanunu hariç) hepsine müspet oy kullanmıştır. Anayasanın sarih ihlâlleri karşısında da murakabe vezifesini yapmamıştır. Üstelik 5 . 6 . 1958 tarihinde grupta yaptığı uzun konuşmada (... Halk Partisinin mel'unane zihniyeti meçhul olan bir şey değildir. İnönü'nün ihtirası, hiçbir millî hissi, dinî hissi, insanî hissi olmıyan bir insan olduğunu,

fevkalâde iğrenç bir insan olduğunu içimizde bilmiyen bir tek arkadaş tasavvur etmiyorum. Ancak bunu bilmiyenler varsa onu, bizi idare edenler arasında aramak daha doğru olur. Yani grupumuzda bilmiyen yoktur. Mütemadiyen konuşuyoruz, fakat buna rağmen bunlar hakkında alınması icabeden tedbirleri zamanında alamamaktayız. Bunun kabahatını mebusa veya grupa yüklemiye imkân yoktur. İsmet İnönü'nün kendisi kopyadır ve kopyacı bir adamdır... Mesele çok mühimdir.

Diyorum ki, grupumuzun içinde bulunan herkes Demokrat Parti iktidarı içindedir. Binaenaleyh, Demokrat Partiyi idare eden insanlarla beraberdir. Beraber olmamaya da imkân yoktur. Böyle olmazsa ben onun Türklüğünden şüphe ederim... Halk Partisinin bu mel'unane hareketleri karşısında teessür duyuyorum. Ve Hükümetten en zecri tedbirleri almasını rica ediyorum... En çok ricam şimdiye kadar bu uğurda ve bu niyetle çıkarılmış olan kanunların ve grupumuzca verilmiş olan kararların eksiksiz olarak tatbikini bilhassa Sayın Menderes'ten rica ediyorum.) dediği gibi, 10 6 . 1958 tarihli gurup toplantısında da : (... Halk Partisinin bir hedefi vardır, o hedef de Demokrat Partiyi yoketmektir. O halde Demokrat Parti için çalışan insanı yoketmek ve milletin gözünden düşürmektir. (A) ismindeki vekil acaba vekil olmasaydı Halk Partisinin veya her hangi bir muhalefetin hedefi olur muydu? Aslâ olmazdı.

Binaenaleyh biz hareketlerimizde, telâkkilerimizde biraz daha insaflı olmak mecburiyetindeyiz. Karşımızda vatana ihanetle suçlandırılabilir bir muhalefet vardır. Bunu inkâr etmiye imkân yoktur. 1957 seçiminde bütün vatan sathında namuslu ve şerefli insanlara sürülmek istenen teaddiyi hepimiz hatırlarız. Türk kadını Amerikalılara satıldı gibi birçok çeşitli iftiralarda bulundular. Demek ki, o halde karşımızdaki muhalefet hakikaten ihaneti vataniye denilebilecek büyük kusurlar, suçlar işlediler . . .) demek suretiyle ana muhalefet partisine ve onun liderine karşı Grupun husumetini celbetmiye, onlar aleyhinde şiddet tedbirlerinin alınması hususunda Grupu iknaa ve böylelikle vatandaşlar arasında ikilik yaratmıya çalışmıştır. Sanığın zihniyeti ve tutumunu belirten bu konuşmaları Hükümetin Anayasayı ihlâl ve ilgaya müteveccih icraatını tamamiyle tasvibeder mahiyettedir.

Müdafaasında bahsettiği 5 . 12 . 1957, 3 . 12 . 1959 tarihli Grup konuşmalarında lehine sayılacak bir beyanı mevcut olmadığı gibi bilâkis yukarki beyanlarını teyidedici mahiyettedir. Memur maaşlarına zam ve Hükümetin israfından bahsolan 10 . 6 . 1958 tarihli ikinci konuşmasının da gerek zihniyet ve gerekse Anayasa mevzuunda murakabe bakımından lehine kabul edilecek bir cihet görülmemiştir.

Yine müdafaasında ileri sürdüğü 20 . 2 . 1955, 25 . 2 . 1960, 26 . 2 . 1960 tarihinde bütçe müzakereleri sırasında Mecliste vâkı konuşmaları da normal teşrîî vazifeler cümlesinden olup, Anayasa mevzuu ile ilgili değildir.

Sanığın bu konuşmaları ve yukardan beri izah edilen durumu, tutumu ve zihniyetine mukabil doksanlık takriri de imza etmiştir. Kavli ve fiilî bütün harekâtı nazarı itibara alındıktan Divan Başsavcılığının esas iddiasında ileri sürdüğü veçhile 146/1 nci maddenin tatbikine mesnet teşkil edecek kuvvet ve mahiyette görülmemiştir. Ancak şiddet tedbirlerini ve Hükümetin Anayasayı ihlâl edici hareketlerini ifrat derecede desteklemesi ceza tâvininde şiddet sebebi olarak kabul edilmiştir. Fer'î iştirak halindedir.

151. — Sanık Hüseyin Ülkü :

1950 den beri Milletvekilidir. Halk Partisi malları, Seçim Kanununun 1954 yılındaki tadiline 39 ncu maddenin değiştirilmesine, Kırşehir Kanunu ile İçtüzüğün tadiline, Tahkikat Encümeni kurulmasına oy vermiş Salâhiyet Kanununa oy verdiğini de ifadesinde kabul eylemiştir. Murakabe vazifesini yaptığına dair bir faaliyeti görülmemiş kendisi de bu hususta bir şey ileri sürememiştir. Yalnız müdafaasında bahsettiği eski hizmetlerin neticeye bir tesiri olmamak icabeder.

Fer'î iştirak halindedir, azaltıcı bir sebep yoktur.

152. — Mehmet Hüsrev Ünal :

1954 den beri Milletvekilidir. Gerçi Seçim Kanununun 1954 deki tadiline, Kırşehir Kanunu ile İçtüzüğün tadiline oy vermiş ise de, 28 lik takrir diye anılan takrirde imzası vardır. Sanık Refik Koraltan'ın Meclis Başkanlığından uzaklaştırılması yolundaki teşebbüse katıldığı tahkikatla tesbit edilmiştir. Bundan başka milletvekilleri-

nin teşriî masuniyetlerinin işari oyla Umumi Heyette kaldırılması hakkında kurulan 9 kişilik heyette bunun Anayasaya aykırı olduğunu beyan eden ve ekseriyeti teşkil eden 5 kişi arasındadır. Bunlara göre mümkün olan murakabesini yapmış olduğu anlaşıldığından sorumluluğu cihetine gidilememiştir .

153. — Sanık Rasih Gürkan :

1957 de Milletvekili olmuş, bu devrede çıkmış olan İçtüğüğe rey vermediği gibi, Tahkikat Encümeni kurulmasına ve buna yetki veren kanuna da oy vermemiştir. 12 . 12 . 1957 tarihinde Grupta yaptığı konuşmada : (Grupun hüsnüniyetten uzak olduğunu) söylemiş ve 11 . 8 . 1958 de Grupta yaptığı (sayfa 6 - 13) konuşması ve bu konuşmada neşredilecek tebliğe dair kısımlar sanık Adnan Menderes'in :

(Rasih Gürkan'ın gelmiş geçmiş hâdiselerde bigâne olduğu anlaşılıyor.) şeklinde mukabelesi ile karşılanmıştır. Bundan başka 90 lık takrirde de imzası vardır. Kısa süren teşriî hayatında bu haller murakabe görevini yaptığını tesbite yeter görüldüğünden mahkûmiyeti cihetine gidilmemiştir.

154. — Nurettin Manyas :

Son devre milletvekillerindendir. İçtüzüğe oy vermiştir. Sanayici olduğundan murakabeyi kendi anlayışına göre yaptığını müdafaa etmekte ise de İçtüzüğe oy vermiş olduğu gibi bundan sonra Tahkikat Encümeni kurulması ve Yetki Kanunu karşısında ve olaylar muvacehesinde bir reaksiyon göstermemiştir. Bu itibarla sorumlu sayılmak icap eder. Ancak Mecliste yaralanmış bulunan Selim Soley'e yardım etmek suretiyle bir muhalif partiliye bu şekilde vâkı hareketi 59 ncu maddenin tatbikine sebep sayılmıştır.

Fer'î iştirak halindedir.

155. — Sanık Rüknettin Nasuhioğlu :

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi mallarının müsaderesine dair Kanunun teklifçileri arasındadır. Kırşehir Kanununun tasarısını Dâhiliye Encümeni Başkanı sıfatiyle imzalamış ve oy vermiştir. İçtüzük tadiline de oy vermiştir. Hastalığını ileri sürmesi ve mutedil olduğuna dair savunması yersiz görülmüştür. Gerçi Tahkikat Encümeni kurulmasına dair müzakerelerin kifayeti aleyhinde konuşmuş ve Kemal Özçoban ve arkadaşları tarafından bir sım basın suçlarının affına dair kanun teklifine imza koyanlar arasında ise de 12 . 12 . 1957 tarihli gruptaki konuşmasında mensupları az olan partilerin Meclis grupu teşkil etmelerinin aleyhinde konuşmuştur.

Bundan başka bilhassa 11 . 5 . 1960 tarihli gruptaki konuşmasında: Sayfa 123 te (... Hulâsa memleketin geçirdiği ve geçirmekte olduğu bu sıkıntılı durumun mühim bir kısmının atlattığımıza kaani bulunuyorum... Hükümetin hattı hareketlerinin yerinde ve isabetli olduğuna inanıyorum...) demiş ve bu konuşmanın başında da seçime gitmek için Anayasanın da değiştirilmesi lüzumlu olduğunu bildirmiştir. Bu konuşma Salâhiyet Kanununun da kabulünden sonra ve Adnan Menderes Hükümetinin prestijinin kırıldığı bir zamanda yapılmıştır. Öyle bir zamanda Hükümetinin hattı hareketinin yerinde ve isabetli olduğunu beyan etmek yukarıda işaret edilen mutedil gidişlerini kıymetten düşüren bir tutumdur. Ancak, yukarıdaki mutedil davranışlarda sanık lehine cezayı azaltıcı takdiri bir sebep olarak sayılmıştır. Fer'î iştirak halindedir.

156. — Sebahattin Parsoy :

1956 dan beri milletvekilidir. Seçim Kanununun ve 39 ncu maddenin tadiline oy vermiştir. Murakabe görevini yaptığı hakkında bir faaliyeti mevcut değildir.

Fer'î iştirak halindedir.

157. — Mükerrem Sarol :

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi mallarının geri alınmasına dair Kanuna oy vermiş, Kırşehir kanunu lâyihasını Devlet Bakanı sıfatiyle imzalamış, Seçim Kanununun 1957 deki tadili lâyihasını yine Devlet Bakanı sıfatiyle imzalamış, Basın Kanunu ile 39 ncu madde ve İçtüzüğün tadiline dair kanunlara da oy vermiştir.

2 . 5 . 1960 tarihinde grup zaptında Hüseyin Naili Kubalı'ya Burhanettin Onat'ın «Mükerrem Bey Kubalı'dan beraber bahsedelim.» demesi üzerine «Ama Naili Kubalı mendeburun kafasını

kıralım.» diye cevaplandırmış olması zihniyetini gösterebilir.

Divanın 960/20 numarasında kayıtlı bölüm 2; N: 11 deki radyo dâvasında mahkûmiyetleri cihetine gidilen sanıklar arasındadır. İddianamede yerleri ve mahiyetleri gösterilmeyip sadece müzakereler sırasında yaptığına işaret edilen sataşmaları tetkik edilen Meclis zabıt ceridesine göre 146/1 in tatbikine esas olacak kuvvet ve mahiyette görülmemiştir.

Kendisinin Demokrat iktidarı zamanında Devlet Bakanlığı yapmış olmasına mukabil o iktidara karşı Bakanlıktan çekildikten bir müddet sonra partiden ihracedildiği sırada bir güna mukavemet hareketine raslanmamaktadır. Bu itibarla hareketi 146/3 ncü maddeye uymaktadır. Duruşma sırasındaki Bedii Faik'in şahadetinde bahsettiği husus aleyhinde şiddet sebebi olarak kabul edilmiştir.

158. — Hüseyin Şahin :

Son devrede Halk Partisinden milletvekili seçilmiş iken 12 . 3 . 1959 da Demokrat Partiye geçmiştir. İçtüzük tadili, kendisi Halk Partili iken yapıldığına göre ona rey vermemiş bulunmaktadır. Avrupaya gitmek üzere miş bulunmaktadır. Avrupaya gitmek üzere memleketten ayrıldığı 13 . 5 . 1960 tarihi, Selâhiyet Kanununun kabulünden sonraya tesadüf eder. Gerek Tahkikat Encümeninin kurulmasına ve gerek Selâhiyet Kanununa rey verip vermediğinin tavsiki mümkün değildir. Demokrat Partiye geçmesiyle bilhassa geçiş tarihine nazaran Demokrat İktidarı desteklemiş olması icabeder. Sorumluluğunu kaldıracak başka bir sebep mevcut değildir. Fer'î iştirak halindedir.

159. — Osman Ali Hocagil :

Son devre milletvekilidir, gerçi İçtüzüğün tadiline oy vermiş ise de 90 lık takriri imzalamıştır. Bu takririn hukukî mahiyeti ve her sanığın faaliyeti kül halinde nazara alınmakla beraber gerektiği yerde suçun mânevi unsuru olan kasde de dokunabileceği yukarıda umumi gerekçede belirtilmiş idi.

Sanığın fer'î iştirakine dair faaliyeti mesbuk değildir.

160. — Rıfkı Salim Burçak:

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları Kanununa, Seçim Kanununun 1957 tadiline, Basın Kanununa ve İçtüzük tadiline oy vermiştir. Kendisi parti genel idare kurulu üyesidir. Siyasal Bilgilerin okul haline getirilmesi teşebbüsü karşısındaki davranışı hakkında Fehmi Yavuz'un gönderdiği mektup, 22 . 4 . 1960 tarihli mektupla Muzaffer Kurbanoğlu, Sıtkı Yırcalı ve Mustafa Zeren'le birlikte Adnan Menderes'i fikir teatisinde bulunmak üzere genel idare kuruluna davet edişleri ve 5 . 5 . 1959 tarihli, sanık Etem Menderes'in hâtıra defterinde yazılı olduğu üzere, sanığın konuşması üzerine Adnan Menderes'in kızıp toplantıyı terk etmiş olması hususları sorumluluğunu kaldıracak mahiyette değildir. Divanın 1961/7 numarasında kayıtlı olup 2 nci bölüm 16 numarada bulunan ve Anayasayı ihlâl dâvası ile birleştirilmiş olan vatan cephesi dâvasında da mahkûmiyetleri cihetine gidilen sanıklar arasındadır.

Umumi tutum itibariyle asli fail bulunan sanık Celâl Bayar ve Adnan Menderes'le aslî iştirak derecesinde ileri bir faaliyeti de mesbuk olmamıştır.

Yukarıda işaret edilen ve kısmen mütedil davranışlarını gösteren haller 59 ncu maddenin uygulanmasına sebep sayılmıştır.

161. — Sanık Sabri Erduman :

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi mallarının geri alınmasına dair Kanuna, Seçim Kanununun tadillerine, Kırşehir Kanunu ile 39 ncu maddenin tadiline, Basın Kanununa ve Tahkikat Encümeninin kurulmasına oy vermiştir. Sanık 10 . 11 . 1957 tarihinde gruptaki konuşmasında: (.... Böyle bir kanun gelirse madem ki, Demokrat Partiden istifa ediyor, milletvekilliğinden de istifa etmesi doğrudur. Cesurane olur. Böyle bir teklif gelirse partimizin, grupumuzun lehinde olacak bir kanun olduğu kanaatindeyim.) demiştir.

21 . 4 . 1960 tarihli grup konuşmasında da: (..... Onlar bize bir yumruk vurursa biz de onlara bir yumruk vuralım..... Bütün hedefleri baştaki Başvekilimizdir, onu ne pahasına olursa olsun yok etmeye çalışırlar... Bütün işleri

âdeta bir particilik zihniyeti ile idare etmek mecburiyetinde kalıyoruz. Bu parti zihniyetini on misli daha fazla olmak üzere onlara nazran yürütmek mecburiyetindeyiz arkadaşlar... İcabında arkadaşlar ben demiyorum Kel Ali'ler olsun; fakat Kel Ali'ler içimizde mevcuttur... Bunlar evvelâ Meclisin içinde hırpalanmalı, ondan sonra memleket içinde... Gruptan ben şunu rica ediyorum: Halk Partililer Meclis günlerinde bu kürsüden konuştukları zaman Riyaset nasıl Fethi Çelikbaş'a söz veriyorsa bana da versin, Turgutreise'de, Ahmet'e de versin. Hayır, vermiyor. Bizden 15 kişiyi sual sırasına tâbi tutsun onlara sual sırası vermiyelim.) demiştir. Sanığın bu sözleri grup tutanaklarından aynen alınmış olduğuna göre yazılı müdafaada bu konuşmasının mahiyet ve mânasına mütevecih itirazlar yerinde değildir. Bu konuşmasından sonra 24 . 5 . 1960 tarihinde de 90 lık takriri imza etmiştir. Sanığın durumu kül halinde Divanca takdir edilmiş, iştiraki asli iştirak derecesinde görülmeyip konuşmalarındaki ifrat ancak cezayı artırıcı takdirî sebep sayılmıştır. Hareketine 146/3 ncü maddenin uygulanması çoğunlukla kararlaştırılmıştır. (Vasfi Göksu 146/159, Hıfzı Tüz 146/3, Abdullah Üner ve Selman Yörük de 146/359 ncu maddenin uygulanması reyindedirler. 146/3 ncü madde ve takdiren ve teşdiden 7 sene ağır hapsine (Eskişehir'de.)

162. — Sanık Şevki Erker :

1954 ten beri milletvekilidir. Seçim Kanununun her iki tâdiline, 39 ncu maddenin tâdiline. Basın Kanununa ve İçtüzük tâdiline oy vermiş ise de; 12 . 4 . 1960 tarihinde grupta şu konuşmayı yapmıştır : (Muhterem arkadaşlar; Yeşilhisar ve Kayseri hâdiselerini teferruatı ile dinledik ve anladık ki bunlar basit birer zabıta vakası olmaktan çok uzaktırlar. Ve inandık ki bu hâdiseler büyük bir tehlikenin işaretleridir.

Benim kanaatime göre bu tehlike milletin iki cephe halinde bölünmeye doğru götürülmesin dedir. Beliren tehlike siyasetin orduya sokulmasına cüret edilmesinde ve hattâ ağıza alınmasındadır ve bu tehlike büyüktür.

Büyük Meclisimizin ve ondan önce de yüksek grupumuzun bu meseleyi lâyık olduğu ehemmiyetle müzakere ederek tedbirler alması en âcil vazifesi olmuştur..... Bu tehlikeli noktaya nerelerden ve hangi yollardan geldik?

İktidar ve muhalefet bu tehlikenin sebep ve mesuliyetlerini topyekûn karşı tarafta görmekte ve göstermektedir. Yüzlerce defa tekrar olunan karşılıklı ithamların şiddeti gün geçtikçe artmaktadır. Bence asıl tehlike de buradadır. İki taraf da bu yolu terk etmedikçe, kendi kusur ve hatalarını düzeltmek yoluna girmedikçe bu tehlike önlenemez.

Müsamahanıza sığınarak Meclis grupumuzun bu mesuliyetteki büyük payına işaret etmek istiyorum. Ondan sonra da asıl mesele üzerindeki görüşlerimi arz etmeye çalışacağım.

Biz grupbolarak iktidarımızın iç siyasetini zaman zaman esaslı şekilde müzakereye tâbi tutmuyoruz. Liderimize güveniyoruz. Liderimizin ve Hükümetin icraatının isabetli olacağını önceden kabul etmiş bulunuyoruz. Arada sırada Hükümet bize izahat vermek lüzumunu duyuyor ve biz de bununla iktifa ediyoruz. Liderimizin gelip de tuttuğu yolun ve yürüttüğü icraatın yanlış ve isabetsiz taraflarını huzurunuzda itiraf etmesini bekliyebilir miyiz?..... Biz Hükümetimizin icraatını takibetmezsek, müzakere etmezsek hatalı gördüğümüz tarafları ortaya koymazsak, düzeltilmesini istemezsek ve tekrarlanmasını önlemezsek bu hataları istemiyerek tasvip ve teşvik etmiş oluruz. Ondan sonra da bu hataları muhalefete karşı müdafaa etmek zorunda kalırız, bu hüneri gösterebilenlerimizi alkışlamak mecburiyetinde kalırız. Böyle olunca da hatalar ve zararları birbirinin sebep ve neticeleri olarak tevali edip gider. (gürültüler, ne demek istiyorsun sesleri) Biz iktidar olarak bütün tedbirlerimizi muhalefete ve muhalefeti tutan müesseselere tevcih ediyoruz. Keza icraatımızı topyekûn haklı ve doğru kabul ediyor yöneltilen dış tenkid ve murabebeyi toptan reddediyoruz, bâzılarının haklı olabileceğini düşünmüyoruz, kendi iç murakabemizi de ihmal ediyoruz. Her tehlike işareti verilince «tesanüt, en fazla şimdi tesanüt lâzım» diyerek liderimizin etrafında saflarımızı sıklaştırıyor, onun görüş ve düşünüşlerine göre kararlar alıyoruz. Veya tebliğler neşrediyoruz.

Grupumuzun bir toplantısında «Demokrasi bir bakıma lider rejimidir, onun görüş ve serzenişlerine inanmak ve uymak lâzımdır.» formülünü bizzat liderimiz bu kürsüden ileri sürmüş-

tü. Şüphesiz bu söz doğrudur. Lider, liderlik vasıflariyle partisini ve grupunu sevk ve idare eder. Ama bu doğru sözün yanı başında başka doğru sözler de vardır. Demokratik rejimlerde partilerin program ve tüzükleri yürürlüktedir, organları devamlı olarak vazife görürler, salâhiyet ve mesuliyetleri vardır ve bellidir. Meclis gruplarında ve Meclislerinde iç ve dış siyasetler üzerinde sık sık müzakereler açılır, fikirlerle karşı fikirler çarpışır ve sonunda hâsıl olan müşterek fikre, ekseriyetin fikrine göre o siyaset tasvibedilir veya değiştirilir. İşte bütün bu doğru olanların bir araya gelmesiyle muvazeneli ve ahenkli bir demokrasi kurulur ve yaşar. İtiraf edelim ki grupumuz kendisine ait bu muvazene unsurunu liderine feda etmek yolundadır. Bu bir tesanütten ziyade bir disiplin manzarasını göstermektedir. (gürültüler, burada bütün mevzular müzakere edilmiyor mu sesleri)..... İktidarımızın güttüğü iç siyasetin anahattı; muhalefetin ve muhalefeti tutan müesseselerinin inkârcılığı, sahte hürriyetçiliği ve anarşist metotlar takibettiği inancına dayanan bir aksülamel hareketidir. (öyle değil mi sesleri) bu aksülamel ile demokrasinin muhafaza ve müdafaası için hürriyet suiistimallerine karşı tedbirler almak ve hürriyetleri kısmak yolundayız. Demokrasi sadece bu tedbirlerle korunamaz. Ve hele bu tedbirlerde ifrata gidilirse hiç korunamaz..... Kendi bünyemizdeki demokratik müesseseleri de kısarsak, işlemez bir hale getirirsek bunun sebebini nasıl izah edeceğiz? Bizzat kendimizin de hürriyetleri suiistimal ederek anarşiye gideceğimizden mi endişe ediyoruz? O halde neyi kim ve kime karşı müdafaa ediyoruz? Herkes müttefiktir ki demokrasi kanun rejimidir, fazilet ve adalet rejimidir. Demokrasiyi muhafaza ve müdafaa etmek için asıl bu mefhumları müdafaa etmeliyiz. Ve herkesten evvel kendimiz bunlara riayetkâr olmalıyız. Kanun dışı emirlere, adalet dışı muamelelere başvurmak mecburiyetinde kalan bir iktidar bu mecburiyetlerin sebeplerini gidermek yoluna dönmezse o iktidarın hizmet ve eserleri ne kadar muazzam ve parlak olursa olsun milletin vicdanını kaybetmeye mahkûmdur. Bu akibet bu hizmet ve eserlerin sayesinde ancak bir müddet için gecikebilir.

Kayseri yolunda muhalefet liderine verilen «dur» kanunsuz olduğu için tatbik edilmemiş ve yere düşmüştür. Bu yüzden Hükümet otoritesi kırılmıştır. Eğer Büyük Millet Meclisi bu kanunsuz emri tasvip ederse Hükümetin otoritesi yerine gelir veya gelmez, fakat Devletin itibarı zedelenir. Ortada bir mesuliyet vardır. Fakat bu mesuliyet verilen emrin yürütülmemesinden değil verilmesinden ileri gelmiştir. Devlet radyosunun ve iktidarı tutan gazete ve risalelerin neşriyatını bir yanda tutup da yalnız muhalif gazetelerin yazılarındaki, mevcut kanunlar muvacehesinde, suçların lâyiki veçhile takibata ve cezaya uğratmadığı için adalet müesseselerimizden şikâyet etmenin bizzat adalete uygun düşmiyeceği kanaatindeyim. Gösteri ve Yürüyüş Kanununun tek taraflı tatbikatı da Devletin tarafsızlığını ve Devlete karşı eşit muamele emniyetini zedelemektedir. Bu kanunun tatbikatçıları icra kuvvetini kendilerinde bulamamaya başlamışlardır. İspat hakkını tanımadığımız müddetçe kulak gazetelerinin türeyip ürediğini cemiyet kanunlarının tabiî bir neticesi olarak kabul etmeliyiz. Ve bunda ısrar etmemeliyiz. Kaldı ki bir gazete kapatmak salâhiyetini Hükümete verirsek bu kulak gazetelerinin büsbütün yayıldığını ve pervasız bir hale geldiğini göreceğimiz muhakkak gibidir. Mâzideki misalleri çoktur.

Eğer bir Meclis tahkikatı açacaksak taraf gözetmeden iktidar ve muhalefet ayırmadan Hükümeti ve bütün müesseseleri içine almalıdır. (gürültüler, o fikirleri sen kendine sakla sesleri)

Tahkikat mevzuu; kanunsuz hareketler ve kanunsuz tasarruflar olmalıdır.

Bu konuşma sonunda sanık Adnan Menderes kendisine (arkadaşımızın söylediklerini, bize müteveccih olan ve bizi suçlandırma mahiyetinde olan bütün sözlerini şiddetle kendisine iade etmek mecburiyetindeyim. Bir fikrim daha var, bunu yalnız kendisi yazmamıştır; evet kendisi yazmamıştır.

— Şevki Erker : Kendim yazdım.

— Başvekil : Yemin etsin.

— Şevki Erker : Namusum ve şerefim üzerine yemin ediyorum ve bu şekilde hareketleri şiddetle takbih ve reddederim.

Adnan Menderes (Devamla) — . . . . On senelik hâdiseleri zihninin ve ruhunun menşurundan geçirirken fena halde tehlikeli surette bir dalâlete sapmış olduğunu hâdiselerin açıkça

gösterdiğini ifade etmekle elem duymaktayım . . . . . Nasıl bir haleti ruhiyenin kendisini bu dalalete düşürdüğünü anlamaya imkân yoktur . . . . . On seneden beri ayaktayız. (alkışlar) ne konuşuyorsunuz? O sizin söylediğiniz elfazı bîmâna, onu mekteplerde hocalar güzel edebiyat nümuneleri olarak okuturlar . . . . . İster tedbir alırsınız, ister almazsınız. Bana göre hava hoş. Siz bilirsiniz. İş, bu raddelere geldikten sonra arkası uçurumdur. Bunu unutmamak lâzımdır. Bir adım geriye atın görürsünüz memleket nereye gider? . . . . . Şimdi, Şevki Bey bizim kendimiz için de tedbir almak lâzımdır diyor. Bunun altındaki mantık şudur : Kabahatli olan yalnız onlar değildir, hattâ onlar değil, asıl kabahatli bizi, asıl tedbirleri kendimize karşı almalıyız) demiştir.

Bundan başka 90 lık takriri de imza etmiştir. Sanık yukarıda esaslı noktaları alınan konuşmasına göre, konuşmanın yapıldığı tarihteki esaslı ve hayati meseleleri ele almış sanki bir muhalif milletvekili gibi tenkid etmiş, hattâ bu yüzden Adnan Menderes'in gazaplı sözlerine muhatabolmuştur. Beklenen murakabe görevini yapmış olduğu tahakkuk etmiştir.

163. — Sanık Abdülkâdir Eryurt :

1954 ten beri milletvekilidir. Seçim Kanununun 1954 teki tâdili sırasında müstakillere ait kısmına muhalif kalmıştır. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun müzakeresi sırasında da yumuşatıcı hükümler sevki teklifinde bulunmuştur. Bundan başka İçtüzük tâdili münasebetiyle de ayni mahiyette konuşmaları olmuştur. Meselâ milletvekillerinin Meclisten muvakkat ihracı cezasının tatbik şekliyle ağırlığına itiraz etmiş ve bu mahiyette bir teklif vermiştir. 90 lık takrirde imzası olduğu gibi Behçet Kayaalp'in tuttuğu listede de ismi görülmektedir. Bütün bunlar tutumunu ve Demokrat iktidarı desteklemediğini göstermektedir.

164. — Sanık Mehmet Eyüpoğlu:

Son devre milletvekillerindendir. İçtüzük tadiline ve Tahkikat Encümeni kurulmasına oy vermiştir. Salâhiyet Kanununun kabulü sırasında İstanbul'da bulunmasının neticeye bir tesiri olmaması icabeder. Teşriî murakabesini yaptığı hakkında her hangi bir faaliyeti geçmemiştir.

165. — Melik Fırat:

Son devre milletvekilidir. İçtüzük tadiline ve Salâhiyet Kanununun kabulüne oy vermiştir. Gerçi 90 lık takrirde imzası varsa da Salâhiyet Kanununun ehemmiyeti derkârdır. Yazılı müdafaası, daha ziyade, iddia makamınca 146/1 e esas olarak alınan yaş tashihi, asker kaçağı ve Şark'ta (Fırat) ailesine mensup bulunması gibi hususların 1 nci fıkranın tatbikini icabettiren bir mahiyet olmadığına mâtuftur. Esasen yaş tashihi, hukuk mahkemesi ilâmına müstenidolup usulen kesinleştikten sonra nüfusa tescil edilir ve artık onun üzerinde leh ve aleyhte durulmamak icabeder. Asker kaçaklığından verilen hükmü sanık temyiz ettiğini bildirmektedir. Bunun da doğrudan doğruya Anayasa nizamiyle bir alâkası olamaz. Saidi Nursi'nin mektubunu, mektupta adları geçen kimselere verdiği hakkında da bir delil yoktur.

166. — Sait Kantarel:

1950 ve 1957 devreleri milletvekilidir. Halk Partisi malları hakkındaki Kanunla, İçtüzük tadiline, Tahkikat Encümeni kurulmasına ve Salâhiyet Kanununun kabulüne oy vermiştir. Gerçi 90 lık takrirde imzası varsa da oylarına katıldığı kanunlar karşısında başkaca murakabe görevini yaptığını gösteren bir faaliyete geçmemiştir. Müdafaası da bu kanunlara ne maksatla rey verdiğini izaha mâtuftur.

167. — Hasan Numanoğlu:

1954 ve 1957 devreleri milletvekilidir. 39 ncu madde ile İçtüzük tadiline ve Salâhiyet Kanununa oy vermiştir. 90 lık takrirde ve Behçet Kayaalp tarafından tutulan listede ismi varsa da başkaca murakabe görevini yaptığı hakkında bir faaliyeti görülmemiştir. Müdafaası bunlara ne maksatla rey verdiğini izaha ve bu meyanda Kırşehir Kanununa rey vermemiş olmasının bir mânası olacağına mütevecciihtir. Yukarıda geçen 90 lık takrirde imzası bulunması ve Behçet Kayaalp listesinde isminin bulunması sorumluluğunu kaldıracak mahiyette sayılamaz.

168. — Münip Özer:

Son devre milletvekilidir. Gerçi İçtüzük tadiline rey vermiş ise de devresindeki Tahkikat Komisyonu kurulmasına ve Salâhiyet Kanununa oy vermemiştir. 90 lık takrirde imzası bulunduğu gibi sanığın, Refik Koraltan'ın Meclis Başkanlığından uzaklaştırılması cereyanına da katılmış olduğu tahkikatla tesbit edilmiştir. Toplantı ve gösteri yürüyüşleri Kanunu dolayısiyle gruptaki konuşması sırasında, (Baştatbikatçı müntehir Namık Gedik'in sorumlu olduğunu, bir kanunun iktidara başka, muhalefete başka tatbik edildiği takdirde müessiriyetini kaybetmek suretiyle işlemez hale geleceğini...) söylemiş ve bundan başka, aynı konuşmada, (... Dünya, kendi tâbirimizle arz edeyim, mendakka dukka dünyasıdır. Bugün onlar için olan, yarın bizler içindir. Bu bakımdan her tedbirin eyyama göre değil, aklın, mantığın ve memleket menfaatlerinin icabına göre alınması ve mümkün olduğu kadar hislerden azade, şiddetten uzak olması ve hâdiselerin bizleri icbar ettiği akıl ve mantık çerçevesi dâhilinde bulunması kanaatindeyim. ... Matbuat hususunda da bir tedbir almaya ihtiyaç vardır. Fakat bu ihtiyaç hiçbir zaman matbuat hürriyetini frenlemek maksadiyle olmamalıdır.) demiştir.

Bu faaliyet ve sözler murakabe vazifesini yaptığını ve Anayasanın teminat altında bulundurduğu hak ve hürriyetlere riayetkâr olduğunu açık olarak göstermektedir.

169. — Fethullah Taşkesenlioğlu:

Son devre milletvekilidir. Yalnız İçtüzük tadiline oy vermiştir. Buna mukabil 90 lık takrirde imzası olduğu gibi Demokrat iktidarı desteklediği hakkında başkaca bir faaliyeti görülmemektedir.

170. — Rıza Topçuoğlu:

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları hakkındaki Kanunla Seçim Kanununun her iki tadiline, 39 ncu maddenin tadiline, Basın Kanununa ve İçtüzük tadiline oy vermiştir. 90 lık takrirde imzası ve Behçet Kayaalp listesinde ismi varsa da bunlardan başka üç devre milletvekili olduğu halde esas Teşkilât Kanununun gerek kanunlar, gerek olaylarla ihlâli karşısında murakabe vazifesini yaptığı hakkında başkaca bir faaliyette bulunmamıştır. 90 lık takrirde imzası ve adı geçen listede ismi bulunması sorumluluğunu kaldıramaz. Ancak 59 ncu maddenin tatbikine yol açabilir.

171. — Mustafa Zeren:

1950 den beri milletvekili ve parti genel idare kurulu üyesidir. Halk Partisi mallarının geri alınması hakkındaki Kanunun teklifçileri arasında olduğu gibi; Kırşehir kanunu lâyihasını imza etmiş ve oy vermiş, 39 ncu maddenin tadiline ve Basın Kanununa oy vermiştir. Seçim Kanununun 1954 teki tadili lâyihasını imza etmiştir. Yetki Kanununa oy verdiğini Yüksek Soruşturmadaki ifadesinde kabul ettiği halde, bu beyanın korkudan ileri geldiğini ve oy vermediğini duruşmada söylemiştir.

Divanın 961/7 numarasında kayıtlı ve bölüm 2 numarada bulunan vatan cephesi dâvasında mahkûmiyetleri cihetine gidilen sanıklar arasındadır. Baştan beri milletvekili olduğu halde Demokrat iktidarın gidişine mukavemet teşkil edecek hiçbir harekette bulunmamıştır. 22 . 4 . 1960 tarihinde Başbakana genel idare kurulunda fikir teatisine daveti mutazammın arkadaşları Sıtkı Yırcalı, Muzaffer Kurbanoğlu ve Rıfkı Salim Burçak'la müştereken gönderdikleri mektup ve bunun üzerine vukubulan toplantı sorumluluğu kaldırmaya elbette kâfi görülemez. Bununla beraber 146/1 in tatbikine esas olacak ileri derecede faaliyeti ve tutumu da görülememiştir.

172. — Halil Akkurt:

Son devre milletvekilidir. İçtüzük tadiline, Tahkikat Encümeni kurulmasına ve Salâhiyet Kanununa oy vermiştir. Buna mukabil ihlâl edilen Anayasa ve onun nizamiyle alâkalı murakabe görevi çerçevesinde hiçbir faaliyeti mesbuk değildir. Müdafaasında bahsettiği çalışmalar bu sahanın dışında kalmaktadır.

173. — Sanık Muhtar Başkurt:

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları ile Kırşehir hakkındaki Kanuna, Seçim Kanununun her iki tadiline, 39 ncu madde ile İçtüzüğün tadiline ve Basın Kanununa oy

vermiştir. İmzası bulunan 90 lık takrirden başka murakabe görevini yaptığı hakkında bir faaliyeti yoktur. Münakaşaya değer esaslı bir müdafaası da mevcut değildir.

174. — Mustafa Çürük:

Son devre milletvekilidir. İçtüzük tadiline oy vermiştir. İstifa edeceğinin duyulması üzerine Yeni Sabah muhabirine, (İstifa eden yok, fakat memleket menfaatleri gerektirirse istifa eder; müstakil de çalışabilirim.) demiş olmasının suçun teşekkülüne ve sorumluluğa hiçbir tesiri olamaz. Başkaca da murakabe görevini yaptığı hakkında faaliyeti mevcut değildir.

175. — Hamit Dedelek:

Sanık son devre milletvekilidir. Devresindeki kanunlara oy vermemiştir. Behçet Kayaalp listesinde ismi görülmektedir. Fakat bundan başka murakabe görevini yaptığı hakkında bir hareketi yoktur. Mutediller arasında bulunduğu hakkındaki müdafaası kendi sözünde kalmaktadır.

176. — Abidin Potuoğlu:

1950 den beri milletvekilidir. Dâva mevzuu kanunlara - Salâhiyet Kanunu hariç - oy vermiştir. Buna mukabil murakabe görevini yaptığı hakkında hiçbir faaliyeti yoktur. Sert tedbirlere mâni olacak mahiyette faaliyetleri bulunduğuna dair müdafaasını tevsik ve tesbit edecek delil gösterememiştir.

177. — Hicri Sezen:

1954 ten beri milletvekilidir. Kırşehir Kanununa, Seçim Kanununun her iki tadiline, 39 ncu maddenin tadiline ve İçtüzüğün tadiline oy vermiştir. Behçet Kayaalp listesinde ismi olduğu gibi Refik Koraltan'a karşı açılan cereyana da katılmıştır. Fakat bundan başka murakabe görevini yaptığı hakkında bir faaliyeti görülmemiştir.

178. — Ekrem Cenanî:

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları hakkındaki Kanunun teklifçileri arasında olduğu gibi Seçim Kanununun 1957 deki tadiline, 39 ncu madde ile İçtüzüğün tadillerine oy vermiştir. Buna mukabil murakabe görevini yaptığı hakkında hiçbir faaliyeti görülmemektedir. Tahsisatını okullara ve talebeye tahsis etmiş olduğu yolundaki müdafaa Anayasa sahası dışındaki hizmetlere taallûk edebilir.

179. — İhsan Dai:

1954 ten beri milletvekilidir. 39 ncu maddenin ve Seçim Kanununun tadillerine, Basın Kanununa oy vermiştir. Behçet Kayaalp listesinde adı vardır. Bundan başka murakabe vazifesini yaptığı hakkında bir faaliyeti görülmemektedir. Yazılı müdafaasında bahsettiği hususlar Anayasa ve Anayasa nizamı dışında kalan sahalara taallûk etmektedir.

180. — Samih İnal:

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları hakındaki Kanunla, 39 ncu maddenin ve içtüzüğün tadillerine oy vermiştir. Murakabe görevini yaptığı hakında bir faaliyeti görülmemektedir. Esaslı müdafaası da yoktur.

181. — Süleyman Kuranel :

1950 den beri Milletvekilidir. Halk Partisi malları hakkındaki kanuna, 39 ncu maddenin tadiline ve Seçim Kanununun son tadili ile içtüzük tadiline ve Salâhiyet Kanununa oy vermiştir.

Behçet Kayaalp listesinde adı mevcuttur. Yazılı müdafaasında bahsetiği hususlar Anayasa ve Anayasa nizamiyle alâkalı değildir. Behçet Kayaalp listesi grupun son 25 . 5 . 1960 tarihli toplantısından evvelki tarihlerde tutulmuş olacaktır. Sanık 25.5.1960 tarihli son Grup toplantısında söz istiyenler bulunduğu halde müzakerenin kifayeti hakkında takrir vermiş ve oya konarak kabul edilmiştir. Halbuki Adnan Menderes'ten başka kimse konuşmamış ve konuşturulmamıştır. Müzakerenin mevzuu itibariyle söz istiyenlere söz verilmesi icabetmekte iken, Adnan Menderes ve Baha Akşit'in birlikte hereketlerini, sanığın verdiği bu takrir desteklemiştir.

182. — Ali Uçak :

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları hakkındaki Kanuna, 39 ncu maddenin

tadiline, Basın Kanununa, Seçim Kanununun ve İçtüzüğün tadillerine, Tahkikat Encümeni kurulması hakkındaki karara ve Salâhiyet Kanununa oy vermiştir. Buna mukabil Anayasanın kanunlar ve olaylarla ihlâline karşı hiçbir faaliyette bulunmamıştır. Hariciye Encümeninde çalışması bu murakabe vazifesinden kendisini berî kılamaz. Yazılı müdafaasındaki diğer hususlar tevsik ve tesbit edilemiyen keyfiyetlerdir. Üstelik sanık 9.11.1957 tarihinde Grupta : (... Gaziantep'teki partililerin cesurane hareketi 35 vilâyette Halk Partisinin bütün gayretlerini önledi. Bunlara on misli mukabele etmek lâzımgelir...) demek suretiyle de muhalefete karşı tutumunu açığa vurmuştur.

183. — Cevdet San :

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları hakkındaki Kanuna, Seçim Kanununun her iki tadiline, 39 ncu madde ile İçtüzük tadiline, Basın Kanununa ve Salâhiyet Kanununa oy vermiştir. Murakabe görevini yaptığı hakkında hiçbir faaliyeti mevcut değildir. Müdafaasında da buna dair bir şey gösterememektedir.

184. — Ali Şahin :

Son devre milletvekilidir. İçtüzük tadiline oy vermiştir. Yazılı müdafaasında bahsettiği 12 imzalı takririn Grupa verildiği ve mevcudiyeti tesbit edilememiştir. Bununla beraber son devre milletvekili oluşu takdirî hafifletici sebebolarak kabul edilmiştir.

185. — Selâhattin Ünlü :

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları hakkındaki Kanuna, 39 ncu maddenin tadiline, Seçim Kanunu ile İçtüzüğün tadillerine, Basın Kanununa ve Tahkikat Encümeni kurulmasına dair karara oy vermiştir. Murakabe vazifesini yaptığı hakkında bir faaliyeti yoktur. Yazılı müdafaası da bu kanunlara ne maksatla oy verdiği merkezindedir.

186. — Sadık Altıncan :

Son devre milletvekilidir. Yalnız İçtüzük tadiline oy vermiştir. 90 lık takrirde imzası vardır. Deniz Kuvvetleri Kumandanı iken deniz tesisleri sahasında birçok hizmetleri malûmdur. İki buçuk sene kadar süren teşrîî hayata henüz intıbaka bile vakit bulamamış olmakla beraber yukarda ehemiyetine işaret edilen 90 lık takrirde imzası bulunmuş olması sorumluluğunu kaldıracak mahiyette görülmüştür.

187. — Hamdi Bozbağ :

1950 den beri milletvekilidir. Halk Partisi malları hakındaki Kanuna, Kırşehir Kanununa, 39 ncu maddenin tadiline, Seçim Kanununun her iki tadiline, Basın Kanununa ve İçtüzük tadiline oy vermiştir. Gerçi Parti Meclis Grupu İdare Heyetinde ise de, bu grupa, bir taraftan Mecliste «Yaylacılar» adı ile anılan ve daha ziyade mutedil tanınan grup ve bir taraftan da Parti Grupu kendisini aday göstermiş ve sanığın yaylacılar adına bu grupa girdiği anlaşılmıştır. İddianamede geçtiği gibi Menderes'e bağlılığı hakkında, bu suretle Meclis Grupunda bulunmasından başka hiçbir delil ve karine mevcut değildir. Aksine Adnan Menderes; sanık Refik Koraltan'ın Meclis Başkanlığında bulunmasını son defaki seçilisine kadar istemiş olduğu halde, sanık Hamdi Bozbağ ise, Refik Koraltan'ı Meclis Başkanlığından uzaklaştırma cereyanına katıldığı ve Refik Koraltan'ın uzaklaştırılmasına muvaffakiyet hâsıl olduğu takdirde seçilecek adaylar arasında gösterilmiştir. 146/1 in tatbikine esas olacak bir faaliyeti görülmemekle beraber bu işaret edilen haller sorumluluğunu da tamamen ortadan kaldıracak mahiyet ve derecede değildir.

188. — Ali Naci Duyduk :

1950 den beri milletvekilidir. Gerçi tahkikat encümeni kurulmasiyle Salâhiyet Kanunundan başka diğer dâva mevzuu kanunlara oy vermiş ise de Behçet Kayaalp listesinde adı vardır. Bundan başka 90 lık takriri hazırlıyanların arasındadır. Bu takrirle güttükleri gaye tahakkuk etmezse toptan istifa edeceklerini samimî bir şekilde ifade etmiştir. Ayrıca 28 lik takrirde de imzası vardır. Bu takrire imza koyanın Demokrat İktidarı destekler mahiyette müspet faaliyeti görülmediği takdirde, takrire imza koymakla tecelli eden hareketin suçun mânevi unsuru olan kasta da dokunduğu yukarıda umumi mülâhazalarda kabul edilmiştir.

189. — Mustafa Hamiş :

Son devre milletvekilidir. İçtüzük tadiline, tahkikat encümeni kurulmasına ve Salâhiyet Kanununa oy vermiştir. 90 lık takrirde de imzası vardır. Ancak bu hal tahkikat encümeni kurulmasına ve Salâhiyet Kanununa da rey vermiş bulunması karşısında sorumluluğunu kaldıracak mahiyette ve derecede bir faaliyet olarak kabul edilmemiştir. Müdafası umumi mahiyette olup şahsi sebep gösterilememiştir.

190. — Tahsin İnanç :

1950 den beri milletvekilidir. Devresindeki bütün kanunlara rey vermiştir. Ancak yazılı müdafaasında Salâhiyet Kanununa oy verdiğini bir buhran dolayısiyle Yüksek Sorusturmada söylemiş ise de hakikatte vermemiş olduğunu bildirilmişse de evvelki ifadesine nazaran oy verdiğinin kabulü icabeder. Gerçi Behçet Kayaalp listesinde adı ve 28 lik takrirde de imzası mevcut ise de; üç devre müddetle katıldığı Meclis faaliyeti sırasında murakabe görevini yaptığına dair esaslı bir hareketi yoktur. Müdafaasında da ret sebebi gösterilebilecek esaslı bir sebep ve vakıa göstermemiştir.

191. — Doğan Kövmen :

1950 den beri milletvekilidir. Devresindeki bütün kanunlara oy vermiştir. Buna karşı tesrîî murakabesini yaptığı hakkında bir faaliyeti tesbit edilememiştir. Müdafaası hususi bir sebebe istinadetmemekte ve reddedilen umumi sebepler dâhilinde kalmaktadır. Sanık grupta 19 . 6 . 1958 tarihinde : (..... Urfa Mebusu Esat Mahmut Karakurt ve üç arkadaşının Adliye Vekilinden talebettikleri gensorunun reddini arz ve teklif ederim.) yolunda bir takrir vermiştir. Esat Mahmut Karakurt'un gensorusu da bâzı Cumhuriyet savcılarının yetkilerini kötüye kullanarak basın üzerinde tazyik yaptıkları hakkındadır. Sırf bu takrir 146/1 fıkrasının kabulüne müsait mahiyette değildir.

192. — Sanık Mazhar Şener :

1950 den beri milletvekilidir. Gerçi Salâhiyet Kanunundan başka dâva mevzuu diğer kanunlara oy vermiş ise de; Behçet Kayaalp listesinde adı vardır. Mutedillerin evvelâ Meclise hâkimiyetini ve burayı teminden sonra Hükümete hâkimiyeti sağlamak için sanık Refik Koraltan'ın Meclis Başkanlığından uzaklaştırılması yolundaki mukavemet grupuna katılmıştır. Bundan başka 90 lık ve 28 lik takrirlerde imzası vardır. Bu takrirleri hazırlıyanların fikir teatisinde bulunmak için yaptıkları toplantılara evini açmıştır. Bu haller sanığın murakabe vazifesini yaptığını ve bilhassa Demokrat Partiye hâkim olan zihniyeti yıkmak için mücadeleye girişenlerin ön saflarında bulunduğunu göstermeye kâfi sebeplerdendir. Bu itibarla dâva mevzuu kanunlara rey verişinde cürmî bir kasitle hareket etmediği neticesine varılmıştır.

193. — Übeydullah Sevon :

1954 ten beri milletvekilidir. Salâhiyet Kanunundan başka devresindeki dâva konusu bütün kanunlara oy vermistir. Gerçi 90 lık takrirde imzası mevcut ve milletvekillerinin tesrîî masunivetlerinin Genel Kurulda işari oyla kaldırılmasının tetkiki hakkında kurulan komisyonda bunun Anayasaya mugayir olduğu yolundaki beşli oya katılmış ve bu suretle işari oyla, teşrîî masuniyetin kaldırılması teşebbüsü akim kalmış ise de; bundan başka tesrîî murakabesini yaptığını kabule müsait esaslı bir faaliyeti yoktur. Kaldı ki, 14 . 11 . 1957 de grupta : (... her türlü menfur mânadan uzak Şark'tan bahsetmek, af buyurun, elem diyarı olan Şark'tan bahsetmek istiyorum. Bütün bunların vebali Halk Partisinin bir numaralı adamı İnönü'nün boynundadır. İnönü'nün Şark'ta yaptıkları zulümleri kendi vilâyetindeki faaliyetleri ile arza çalışacağım.) demiştir. Bu sözler muhalefet hakkındaki tutumunu göstermektedir. Bu itibarla 90 lık takrirde imzası bulunması ve 9 lu komisyonun beşleri arasında yer alması sorumluluğunu kaldırmaya kâfi görülmemiştir. Tahlile değer bir müdafaası da yoktur.

194. — Sanık Rüştü Çetin :

1954 den beri milletvekilidir. Devresindeki Tahkikat Encümeni kurulması kararı ve Salâhiyet Kanunu hariç dâva mevzuu diğer kanunlara oy vermiştir. Adnan Menderes'in 2 . 5 . 1960 da isyandan bahsederken 3 . 5 . 1960 da yatıştırıcı

konuşması karşısında sanık Adnan Menderes'in itimada şayan bir Başvekil olmadığı yolundaki aynı tarihli grupta vâki konuşması 146/1 in kabulüne müsait bir mahiyet taşımamaktadır. Müdafaasında da suçluluğu bertaraf edecek hiçbir sebep göstermemiştir.

195. — Sanık Mehmet Dölek :

Sanık son devre milletvekilidir. İçtüzük tadiline ve Tahkikat Encümeni kurulmasına oy vermiştir. Behçet Kayaalp listesinde adı mevcuttur. Münakaşaya değer bir müdafaası da yoktur.

196. — Sanık Hüseyin Fırat :

Sanık 1950 den beri milletvekilidir. Devresindeki dâva mevzuu kanunların hepsine oy vermiştir. Divanın 1961-7 numarasında kayıtlı Bölüm : 2... numarada vatan cephesi dâvasında mahkûmiyetleri cihetine gidilen sanıklar arasındadır. Aynı zamanda genel kurul üyesidir. Murakabe adına hiçbir faaliyeti mesbuk değildir. Üstelik Salâhiyet Kanununun Mecliste müzakeresi sırasında 27 . 4 . 1960 tarihinde zabıt ceridesi sayfa 284 te Turhan Feyzioğlu'nun : (... bunun samimî yolu şudur. Cumhuriyet Halk Partisinin ve Basının faaliyetlerini Tahkik Encümeni için kanun dersiniz. Bu, çok daha samimî olur, hakiki maksada daha uygun olur) tarzındaki beyanına karşı (korkusu içinize girdi.) demiştir. Bu söz Tahkikat Encümeninin kurulmasının ve Salâhiyet Kanununun kabulünün yerinde ve isabetli olduğuna inandığını ve muhalefete karşı da tutumunu gösterir. Ancak bu hali, sözü ve umumi durumu 146-1 in tatbikini kabule müsait değildir.

197. — Sanık Sami Köknar :

Son devre milletvekilidir. İçtüzüğe oy vermiştir. Kayaalp listesinde adı vardır. Başkaca murakabe görevini yaptığına dair bir faaliyeti geçmemiştir. Müdafaasında da münakaşayı gerektirir bir sebep gösterilmemiştir.

198. — Sanık İbrahim Gürgen :

1954 den beri milletvekilidir. Kırşehir Kanunu hariç, dâva mevzuu diğer kanunlara oy vermiştir. Salâhiyet Kanununa, Yüksek Soruşturmada rey verdiğini söylemiş ve duruşmada vermediğini hatırladığını beyan eylemiş ise de bu beyanı hâdiseye daha yakın olan Yüksek Soruşturmadaki sarih ifadesi karşısında kabule şayan olamaz. Kendisi müdafaasında Avrupa'da bulunduğu müddetçe Batı demokrasisinin nasıl işlediğini görüp incelediğini ve bu sebeple demokratik nizamdan ayrılamıyacağını bildirmiş olmasına rağmen gerek kanunlar, gerek olaylar dolayısiyle Anayasanın sarih ihlâli karşısında hiçbir reaksiyon göstermemiş ve bizzat kendi tutumunu yazılı müdafaasında tekzibeylemiştir. Yalnız Behçet Kayaalp listesinde adının yazılı bulunmasının kanuni bir kıymeti yoktur.

199. — Sanık Yakup Karabulut :

Son devre milletvekilidir. Devresindeki bütün kanunlara oy vermiştir. Gerçi iddiada Salâhiyet Kanununun Karma Komisyonunda da bulunup oy vermiş olması 146/1 in tatbikine esas olarak alınmış ise de bunda isabet mütalâa edilememiştir. Umumi Heyete gelen bir kanunun bâzı noktalardan tekrar ihtısas komisyonlarına iadesi daima mümkündür.

200. — Sanık Hidayet Sinanoğlu :

Sanık 1954 ten beri milletvekilidir. Tahkikat Encümeni kurulması ve Salâhiyet Kanunu hariç devresindeki bütün kanunlara oy vermiştir. Murakabe görevini yaptığına dair bir faaliyeti olmadığı gibi müdafaası da bir esasa dayanmamaktadır.

201. — Sanık Niyazi Soydan :

Son devre milletvekilidir. İçtüzüğe oy vermiştir. Murakabe görevini yaptığına dair bir faaliyeti olmadığı gibi üstelik hayat pahalılığı ve mal darlığı noktalarından Başbakan hakkında gensoru açılmasına dair Hıfzı Oğuz Bekata'nın 19 . 6 . 1958 tarihli önergesinin reddi hakkında bir önerge vermiş ve Divanda dosyasını tetkik sırasında kendi önergesini yırtmak suretiyle ortadan kaldırmaya teşebbüs etmiş ve fakat görülerek yakalanmıştır.

202. — Sanık Kemâl Demiralay :

1950 den beri milletvekilidir. Kırşehir Kanunu hariç, devresindeki bütün kanunlara oy ver-

miştir. Gerçi Meclis parti grupu üyesi ise de, bu grupa, bir taraftan parti, bir taraftan da parti içindeki mutedillerin aday gösterdiği anlaşılmaktadır. Nitekim, sanık Refik Koraltan'ı Meclis Başkanlığından uzaklaştırma cereyanına katılmıştır. 27 . 3 . 1958 tarihinde Faik Ahmet Barutçu ve Nüvit Yetkin taraflarından 1957 seçimlerinin tahkiki hakkında verilen Meclis tahkikatı yapılmasına dair önergenin reddi hakkında Baha Akşit ile bir takrir vermişlerse de bu takrir mahiyeti itibariyle birinci fıkranın tatbikine esas tutulamaz.

203. — Sanık Ali Lâtifağaoğlu :

Son devre milletvekilidir. Devresindeki bütün kanunlara oy vermiştir. Murakabe görevini yapmadıktan başka sanık Vacit Esena'nın gruptaki, Meclisin tatile girmesine dair takririne ve takririn grupta kabulüne muvazi olarak Mecliste, Meclisin tatile girmesi yolunda Şükrü Esen'le birlikte bir takrir vermiştir. Kabule değer bir müdafaası yoktur.

204. — Sanık Hamdi Ongun :

Son devre milletvekilidir. İçtüzük tadiline ve Tahkikat Encümeni kurulmasına oy vermiş, murakabe görevini yapmadığı gibi bilâkis 7 . 4 . 1960 tarihinde alınacak tedbirler için bir komisyon kurulması yolunda bir takrir vermiştir. Bundan başka 12 . 4 . 1960 tarihinde de uzun bir konuşma yapmıştır. Sanık iddia makamınca, bu konuşmanın bir kısmı alınarak 146/1 ile cezalandırılmasının istenmiş olduğunu, halbuki konuşmanın tamamının demokratik esaslara uygun olduğunu müdafaa eylemektedir. Uzun konuşması muhalefetin tutumundan ve ona karşı alınması gereken tedbirlerden bahsetmektedir. Demokratik esaslarla bir alâkası yoktur. Bu konuşma şu cümlelerle nihayet bulmaktadır : (... Tahkikat tamamiyle ve esaslı bir şekilde ikmal edildikten sonra yalnız Halk Partisinin kapatılması ile iktifa edersek noksan olur. İkinci günü yeni bir parti kurarlar. Bu işin mesulllerini tesbit etmeli, merkezde, ilde ve ilçelerde, nerede mesuller varsa bunları onar sene için her türlü siyasi faaliyetten mahrum etmeli, parti kuramaz, başka partiye iltihak edemez, siyasi beyanat veremez, nutuk söyliyemez, basın toplantısı yapamazlar, diye hüküm koymak lâzımdır...)

Bu sözler ve umumi tutumu 146/1 in tatbikine müsait değilse de takdirî teşdide sebep sayılmıştır.

205. — Sanık Tevfik Tiğlı :

Son devrede milletvekilidir. Devresinde kanunlara oy vermiştir. Behçet Kayaalp listesinde adı vardır. Müdafaasında bildirdiği 10 . 6 . 1958 tarihindeki grup konuşması umumi heyeti ve neticesi itibariyle sorumluluğuna müessir olmadığı gibi azaltıcı sebebin kabulüne de müsait değildir.

206. — Sanık İsak Altabev :

Son devre milletvekilidir. İçtüzüğe oy vermiştir. Doksanlık takrirde imzası vardır. Başlıca murakabe görevini yaptığı hakkında faaliyeti mesbuk değildir. Tahkikat Encümeninin kurulması ve Salâhiyet Kanununun kabulü sıralarında seyahat hazırlıklarında olup 20 . 4 . 1960 tarihinde yurt dışına hareketle 25 . 5 . 1960 tarihinde dönmüş olmasının neticeye bir tesiri olamaz.

207. — Sanık Nazmi Ataç :

Son devre milletvekilidir. İçtüzük ve Tahkikat Encümeni kurulmasına oy vermiştir. Behçet Kayaalp listesinde adı vardır. Beklenen murakabe görevini yapmamak suretiyle de suçun teşekkül edeceği kabul edilmiş olmasına ve sanık bu yolda hiçbir faaliyet sarf etmemiş bulunmasına göre sorumlu durumdadır.

208. — Sanık Aslan Nihat Bekdik :

Son devrede milletvekili olmuştur. Devresindeki dâva mevzuu kanunlara oy vermiştir. Behçet Kayaalp listesinde adı vardır. Ancak murakabe görevini yapmak babında hiçbir faaliyeti geçmemiştir. Bu gerekçe muvacehesinde yazılı müdafaada ileri sürülen sebepler varit değildir.

209. — Sanık Faruk Nafiz Çamlıbel :

1950 den beri Milletvekilidir. Kırşehir ve tahkikat encümeni kurulması ve Selâhiyet Kanunundan maade diğer kanunlara oy vermiştir. Oy vermediği bu üç kanun tedvinlerindeki mak-

sat itibariyle daha mühimdir. Doksanlık ve yirmisekizlik takrirlerde imzası vardır. Bu takrirler Hükümeti esaslı şekilde murakabe ve hattâ düşürmek maksadiyle meydana getirilmişti. Durumu itibariyle suç kasdını kaldırmaktadır.

210. — Sanık Sedat Çetintaş :

Son devre milletvekilidir. İçtüzüğe oy vermiştir. 90 lık takrirde imzası vardır. Bu kısa zaman içinde değerli bir mimar olan sanıktan teşrîî hayata intıbak edip daha daha geniş bir faaliyet beklenememek icabeder.

211. — Sanık Muhlis Erdener :

1954 ten beri miletvekilidir. Devresindeki Tahkikat Encümeninin kurulmasından maada dâva mevzuu kanunlara oy vermiştir. 7 . 4 . 1960 tarihinde grupta : (Takriri Sükûn Kanununun mucip sebeplerindeki hâdiseler bugün tamamiyle ve aynen ve bütün vatan sathında cereyan etmekte olması dolayısiyle aynı kanunun bir sene müddetle tekrar mer'iyete konulmasını ve bunu mütaakıp Cumhuriyet Halk Partisini kanun dışı ilân edilmek suretiyle memlekette huzur ve sükûnun tesisine imkân verilmesini rica ve teklif ediyorum.) Tarzında bir takrir vermiştir. Sanık bu takrirde bahis mevzuu edilen Takriri Sükûn Kanununun Atatürk ve İnönü zamanlarında da mevcudolmasının bu kanunun Anayasaya aykırı olmadığının bir delili sayılmakta icabettiğini ileri sürmüştür. Bilhassa Anayasalar esprileri ve ruhları itibariyle hayatı takibederler. Takriri Sükûn Kanunundan bu yana geçen zaman içinde siyasi hayatımızde çok partili bir devre açılmış ve buna 1950 deki dürüst seçimle getirilmiştir. Binaenaleyh, artık Takriri Sükûn Kanunundan ve onun bir yıl da olsun yürürlükte tutulmasından bahsedilememek icabeder. Kaldı ki, sanık bu takririnde Halk Partisinin kanun dışı ilân edilmesini de teklif etmiştir. Muhalefete karşı zihniyetin bu teklif açık bir ifadesini teşkil etmektedir. 6 . 5 . 1959 tarihinde gruptaki konuşmasında : (... İş yoluna girecek mi? Girmez. Size senet vereyim. O halde hâdiseyi bu çap ve mikyasta tedbirle karşılamak mümkün değildir. Fiillerin Ceza Kanunu muvacehesinde mânasını tesbit edelim. Nereye götürüyor. İhaneti vataniyesi var, taklibi Hükümet var, kardeşe kardeşin kanını döktürmek için teşvik ve tahrikler var... Bendenizin teklifleri şunlar olacaktır. 1.— Kanun yolunda hareket edeceği kabil olmadığı sabit olan muhalefet partilerinden Halk Partisinin kanun harici addedilmesi, 2. — İnönü'nün kendi sözleriyle âmme muvacehesinde angaje olmuş olduğu suçundan dolayı mahkemeye verilmesi... Ondan sonra bu fiili destekliyen gazeteleri kapatmak ve kendilerini ihaneti vataniyeden mahkemeye sevk etmek..) demiştir.

Sanık bu sözleriyle son Tahkikat Encümeninin kurulmasını teklif eden ve Baha Akşit, Mazlûm Kayalar tarafından imza edilmiş olan takrirden de âdeta daha ileri gitmiş durumdadır. Muhalefetten başka basın hakkındaki zihniyeti de anlaşılıyor. Sanık Celâl Bayar ve Adnan Menderes'le aslî iştirak halindedir.

212. — Sanık Selim Erengil :

Son devre milletvekilidir. İçtüzük tadiline ve Tahkikat Encümeni kurulmasına oy vermiştir. Doksanlık takrirde imzası vardır. Başkaca murakabe görevini yaptığı hakkında bir faaliyeti yoktur. Kabule değer bir müdafaası da mesbuk değildir.

213. — Sanık Hüsametin Girey :

Son devre milletvekilidir. Devresindeki kanunlara oy vermiş, ama murakabe görevini de yapmamıştır. Hattâ 12 . 6 . 1958 tarihinde grupta ara seçimlerinin yapılması isteğini havi bir de takrir vermiştir.

214. — Sanık Ayşe Günel :

Son devre milletvekilidir. İçtüzüğe oy vermiştir. Murakabe görevini yaptığını kabule müsait hiçbir faaliyeti mesbuk değildir. Aksine (Yeşilhisar hâdiselerinde de bir kere daha belirdiği gibi C. H. P. nin memleketi isyana, vatandaşı Hükümet kuvvetlerine karşı koymıya teşvik etmesi ve bilhassa Türk kadının şerefi üzerinde yaptıkları hakikata aykırı beyanları dolayısiyle Meclis tahkikatı açılmasını arz ve teklif ederiz). Yollu 7 . 4 . 1960 tarihli takrirde imzası vardır. Bu takrir hakikatı ifade etmekten uzaktır. Öğretmenlikte yapıldığı iddia edilen hizmetlerin hâdiseye ve neticeye bir tesiri olamamak icabeder. Yirmisekizlik takrirdeki kendisine ait gibi görünen imza, üzeri çizil-

mek suretiyle iptâl edilmiştir. Diğer imzalara dokunulmayıp da yalnız sanığın imzasının silinmiş olması, sanığın haber ve malûmatı olmadan sanıktan bir başkasına izafe etmek kabule şâyan olamaz.

215. — Sanık Rüştü Güneri :

Son devre milletvekilidir. Yalnız İçtüzüğe oy vermiştir. Buna mukabil doksanlık ve yirmisekizlik takrirlerde imzası vardır. Bu takrirler murakabe görevini bu kısa müddet içinde yaptığının kâfi delili sayılmak icabeder.

216. — Sanık Mehmet Gürpınar :

Son devre milletvekilidir. Yalnız İçtüzüğe oy vermiştir. Murakabe görevini yaptığını gösterecek bir davranışı yoktur. Yazılı müdafaada bahsedilen Anayasanın 82 nci maddesinin hâdise ile hiçbir alâkası mevcut değildir.

217. — Sanık M. Faruk Gürtunca :

Sanık son devre miletvekilidir. İçtüzük tadiline oy vermiştir. Gerek Anayasayı ihlâl eden kanunlar, gerek olaylar karşısında murakabesini yaptığı hakkında bir faaliyeti görülmemektedir. 146 ncı maddenin tatbik kabiliyeti bulunduğu yukarıda kararın umumi ve hukukî kısmında izah ve tesbit olunmuştur. Sadece daha önceki tarihlerde vatansever şiirler ve yazılar yazmış olması suçun teşekkülüne mâni olamaz.

218. — Sanık Aleksandros Haçopulos :

1954 denberi milletvekilidir. Gerçi Kırşehir Kanununa, Seçim Kanununun her iki tadiline, 39 ncu maddenin ve İçtüzüğün tadiline ve Basın Kanununa oy vermiş ise de mütaaddit konuşmaları ile muhtelif cephelerden teşrîî murakabesini yapmıştır. Şöyleki: 2 . 5 . 1956 tarihinde İstimlâk Kanunu lâyihasının Meclisteki görüşülmesi sırasında lâyiha metninde bulunan ve istimlâk bedelinin bono ile ödenmesine imkân veren fıkranın Anayasanın 74 ncü maddesindeki sarahata aykırı olduğunu ileri sürerek bunu kanundan çıkarttırmış olduğu,

26 . 2 . 1957 tarihinde Meclisteki yaptığı bir konuşmada Adnan Menderes'e bir Tedrisat Kanununu getirmelerini bu suretle memlekete şeker ve diğer fabrikaların temin ettiği tatlılık ve nurdan daha fazlasının geleceğini söylediği,

Ocak 1960 ayında Bütçe komisyonunda yaptığı bir konuşmada da «Hiç şüphe yok ki, demokrasimizde inkılâplar en büyük rolü oynar ve oynıyacaktır. Türk inkılâbı deyince akla bir sınıfın düşüp, diğer bir sınıfın gelmesi gelmiyor. Bu inkılâplar bir fikir, düşünce, hürriyet anlayışı, inanç ve çalışma tarzı değişmesidir.» dediği ve ayrıca 1958 senesinde Garbi Trakya'ya giderek oradaki Türk ekalliyetin dertleri ile meşgul olduğu ve daha müreffeh bir hayat sürmelerini teminen Yunan Hükümet makamları ile temasa geçtiği ve ayrıca Batı - Trakya'daki Türk Lisesi öğretmenlerinin maaş sıkıntısını gidermek için zamanın Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri'ye bir mektup yazmış bulunduğu anlaşılmıştır.

219. — Sanık Ali Harputlu :

Son devre milletvekillerinden olup, İçtüzük tadili, tahkikat encümeni kurulması ve Salâhiyet Kanununa oy vermiştir. Tahkikattan elde edilen sonuçlara göre parti Meclis grupu idare heyetine yukarıda geçtiği veçhile bir taraftan parti aday gösterirken diğer taraftan da yaylacıların aday gösterdiği anlaşılıyor. Sanık bu idare heyetine yaylacılar adayı olarak girmiştir. Nitekim Refik Koraltan'a karşı açılan mücadeleye katılmıştır. Bu durum karşısında sadece İçtüzüğün teklifçilerinden olması birinci fıkranın uygulanmasına müsait telâkki edilemez. Ancak sanık gerek kanunlar, gerek olaylarla ihlâl edilen Anayasaya karşı murakabe vazifesini yapmamış vaziyettedir.

220. — Sanık Enver Kaya :

Son devre mileltvekilidir. İçtüzük tadiline, tahkikat encümeni kurulmasına ve Salâhiyet Kanununa oy vermiştir. Sanığın murakabe babında hiçbir faaliyeti mesbuk değildir. Bilâkis 23 . 1 . 1958 tarihli grupta, 39 ncu madde ile emekliye ayrılanların müracaatlarının Dilekçe Komisyonunca kabul edilmemesi hakkında bir takrir vermiştir. 5 . 6 . 1958 tarihli grup konuşmasında : (... Bu bakımdan tedbirimiz şu olmalıdır. Bu memleketin bünyesine uygun olarak bir hal çaresi düşünmek icabeder. Partiler arasında, bütün partilerin teşkilâtını lâğvedip temsilcilerle idare etmek ve görecek-siniz ki, bu memleket bu şekilde huzura kavu-

şacaktır... Bizim fartı muhabbetimiz yerindedir. Bu fartı muhabbet her arkadaş tarafından gösterildiği takdirde ve bilhassa Sayın Başvekilimizin şahsında topladığımız takdirde bu Demokrat Partinin çok seneler, elli sene iktidarda kalmaması için bir sebep görmemekteyim. İlk evvelâ sevgi ve tesanüdü temin edelim, ondan sonra Halk Partisinin icraatı daimî surette sıfıra ircaa mahkûm olur.) demiştir. Bu sözleriyle murakabeyi daraltmayı hedef tuttuğu gibi Menderes'e bağlılığını da açığa vurmaktadır.

27 . 4 . 1960 tarihinde Turhan Feyzioğlu : (... 14 Mayıs 1950 de bütün dünyanın hayranlık nazarları önünde bu millet tarihinde ilk defa olarak eşit, hür ve dürüst bir seçimle iktidarı değiştirdi.) Sözüne mukabele olarak oturduğu yerden sanık «ve diktatörü devirdi.» demiş ve 3 . 5 . 1960 tarihinde grupta İlhan Sipahioğlu'nun konuşması devam ederken Muharrem Tuncay : İsyan, İlhan Sipahioğlu devamla : İsyan dediğiniz şeylere ben de iştirak ederim. Nâzım Tanıl : Ne isyanı? Bastırılmış. Başlangıç, beyefendi: Enver Kaya : İsyan senin kellen gittiği zaman mı isyan olur?) demiştir.

Bu ifadesiyle de sanık İstanbul ve Ankara olaylarında üniversite gençliğinin hareketini arkadaşı Nazım Tanıl : «Ne isyanı bastırılmış» demiş olmasına rağmen isyan telâkki ettiğini ifade eylemiştir. Sanık bu sözleriyle murakabeyi daraltmak istediği gibi İstanbul ve Ankara olaylarında üniversite gençliğinin hareketini isyan olarak tavsif etmiş, yukarıya geçirilen sözü ile Menderes'e bağlılığını açıklamıştır. Asli iştirak halindedir.

221. — Sanık Mucip Kemalyeri :

Son devre Milletvekilidir. Devresindeki kanunlara rey vermediği anlaşılıyor. Esaslı bir müdafaası mevcut değildir. Milletvekili olmadan evvelki hizmetinin ve durumunun hâdise ile bir alâkası yoktur.

222. — Sanık Nizamettin Kırşan :

Son devre Milletvekilidir. Devresindeki kanunlara oy vermiştir. Teşrîî murakabesini yaptığı hakkında bir faaliyeti yoktur. Behçet Kayaalp listesinde ismi varsa da bunun resmiyete konmadığı anlaşılması sebebiyle kanunî bir kıymeti yoktur. Milletvekili olmadan evvel beden eğitimindeki hizmetinin de hâdiseye bir tesiri olmaması icabeder.

223. — Sanık Nihat Halûk Pepeyi :

1954 ten itibaren Milletvekilidir. Seçim Kanununun her iki tadiline, İçtüzüğe oy vermiştir. Murakabe görevini yaptığı hakkında bir davranışı ve hareketi yoktur. Milletvekili olmadan evvelki memuriyet hayatındaki hizmetlerinin dâva ile bir alâkası yoktur.

224. — Sanık Mithat Perin :

Bu sanık, son devrede Milletvekili olmuş, İçtüzüğe oy vermiştir. Kemal Özçoban ve arkadaşları tarafından tanzim edilen bir kısım basın suçlarının affı hakkındaki önergeyi imzalamıştır. Ancak 9. 11. 1957 tarihinde grupta : (... Biz bir yandan muhalefet mensupları ile uğraşırken bir yandan da onların tertiplerine alet olan vazifeli kimselerle mücadele etmek vaziyetinde kalmış bulunmaktayız. Şimdi böyle bir hava içerisinde 1957 seçimlerini Demokrat Parti, sadece muhalefete karşı değil bütün bir ihanet manzumesine karşı kazanmış olduk... Şayet bu kanunlar bu adamların şerrinden memleketi korumaya kâfi değilse bize yeni teklif getirsinler.) demiştir.

7 . 6 . 1958 tarihinde verilen 149 imzalı takrirde imzası vardır. Muhtevası itibariyle şiddet tedbirleri alınmasını teklif eden bu takrir 10 . 6 . 1958 de grupta kabul edilmiştir.

225. — Sanık Celâl Ramazanoğlu :

Bu sanık 1950 den beri Milletvekilidir. Halk Partisi malları hakkındaki Kanuna, Kırşehir Kanununa, 39 ncu maddenin ve İçtüzüğün tadillerine oy vermiştir. Kırşehir'in ilçe yapılması ve sonra yine eski haline irca edilmesi müdafaada ileri sürdüğü gibi Osmaniye Cebeli Bereket'e benzetilmez. Sanığın murakabe görevini yaptığı hakkında hiçbir faaliyeti görülmemiştir. Müdafinin müdafaasında ileri sürülen hukukî sebepler kararın buna dair kısmında diğer sanıklara da şâmil olmak üzere münakaşa ve tahlil olunmuştur. Sanığın bu kanunlara rey vermiş olmaktan başka şiddet tedbirleri teklif eden 7 . 6 . 1958 tarihli 149 imzayı muhtevi takrirde imzası var-

dır. Bu takrir Grupta 10 . 6 . 1958 tarihinde kabul edilmiştir. Ancak iddiada 146/1 fıkrasının tatbikinde sanığın Genel Kurul üyesi olması haline istinadedilmektedir. Genel Kurulda üye olması bu fıkranın tatbikine kâfi sayılamaz. Sanık Divanın 1961/7 numarasında kayıtlı 2 nci bölüm . . . numarasındaki Vatan Cephesi dâvasında mahkûmiyetleri cihetine gidilen sanıklar arasındadır.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar; saat 18 i bulmuştur. Toplantı salonunda müzakereleri takibe yeterli sayıda üye adedinin bulunmaması Riyasetçe görüldüğünden 11 Nisan 1966 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati: 18,02

4. — SORULAR VE CEVAPLAR

a) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Bitlis Milletvekili Zarife Koçak'ın, her bakımdan mahrumiyet içerisinde bulunan Bitlis'in konut problemlerinin halli konusunda ne düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi ve İmar ve İskân Bakanı Haldun Menteşeoğlu'nun cevabı (7/39)

3 . 1 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun İmar ve İskân Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Bitlis Milletvekili
Zarife Koçak

Soru: Yurdumuzun diğer illerine kıyasla her bakımdan mahrumiyet içinde bulunan Bitlis ilimizin en başta gelen ihtiyacı konut problemidir. Koalisyon idareleri zamanında Bakanlık bu konular üzerine eğilmiş ve bâzı kararlar da almış olmakla beraber bugüne kadar hemen hiçbiri uygulama safhasına konulmamıştır.

1. 1963 te yağan şiddetli yağmurlar sebebiyle il merkezinde hasar gören ve âfetler bölgesi olarak kabul edilen 69 evin nakli için yer seçimi yapılmış, Bakanlığın bu yerler üzerindeki mütalâaları nazara alınarak yeniden başka bir yer seçilmiş, Bakanlığa bir raporla bildirilmiş, bugüne kadar bu konuda olumlu bir cevap alınamamıştır.

2. Âdilcevaz ilçesinde de 184 ev ile bu ilçeye bağlı Karaşeyh köyü yine sel felâketi sebebiyle hasara uğramış, âfetler bölgesine dâhil edilmiş, fakat her an tehlike arz eden bu ilçe ve köye de bugüne kadar olumlu bir cevap gelmemiştir.

3. Ahlat ilçesinin Harabaşehir köyü kaya kovuklarında tam bir mağara hayatı yaşamakta iken yine sel felâketi sebebiyle kayalar düşmüş, birçok ev yok olmuş. Tamamı tehlike arz eden bu köyün de âfetler bölgesi olarak kabul edilmiş olmasına ve yer seçimi de yapılıp bir raporla Bakanlığa bildirilmiş olmasına rağmen, Bakanlıktan gelen bir yazıda, bu köyün ancak 1967 programına alınacağı bildirilmiştir.

4. Mutki ilçesinin Çaygeçit, Uzunyol, Bağarası, Alatoprak köyleri daimî sel, çığ, kaya düşmesi ve yer kayması sebebiyle her an tehlikeye mâruzdur. Bu köylerin de durumu Bakanlıkça âfetler bölgesi olarak kabul edilmiş, ama bugüne kadar olumlu bir hareket mümkün olmamıştır.

5. Tatvan ilçesinin merkezinde yapılmış olan 55 gecekonduya Bakanlıkça belgeleri verilmiş olmakla beraber 1966 programından faydalanacakları hakkında bir bilgiye sahip değildirler.

Yaşıyan bir insan için en büyük ihtiyaç, başını sokacağı ve korkusuzca oturabileceği bir ev olduğuna göre, her gün yıkılma tehlikesi gösteren bu evlerde oturan vatandaşların biran önce huzura kavuşmaları bakımından 1966 programında Bakanlıkça öngörülen tedbirler nelerdir?

6. 7269 sayılı Kanun gereğince yapılan yardımlar Emlâk Kredi Bankasınca yapılmaktadır. Bitlis'te ise, bu bankanın şubesi yoktur. Bu iş Diyarbakır Emlâk Kredi Bankasına verilmiştir. Âdilcevaz'dan bir vatandaşın Diyarbakır'a gitmesine imkân yoktur. Çevrenin imarı bakımından bu bankanın bir şubesinin de Bitlis'te açılması düşünülmekte midir?

T. C.
İmar ve İskân Bakanlığı 26 . 3 . 1966
Özel Kalem
Sayı: 19/664
Konu: Bitlis Milletvekili Sayın Zarife Koçak'ın yazılı soru önergesi hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: 7 . 1 . 1966 gün ve Kanunlar Müdürlüğü 7/39-893/03590 sayılı yazılarınız.

Bitlis Milletvekili Sayın Zarife Koçak tarafından Bakanlığıma yöneltilen yazılı soru önergesinin cevabı iki nüsha halinde ilişikte takdim olunmuştur.

Bilgi alınmasını ve gereğini arz ederim.

İmar ve İskân Bakanı
Haldun Menteşeoğlu

1. Bitlis merkezinde 1963 yılında meydana gelen su baskını âfetinden 69 binanın ağır, 79 binanın ise orta derecede hasar gördüğü tesbit edilmiştir.

Binaları ağır hasara uğrayan 69 ailenin her birine 15 000 er, orta derecede zarar gören 79 ailenin her birine de 3 000 er lira yardım yapılmasına dair, Bakanlar Kurulundan 15 . 7 . 1963 gün ve 6/1977 sayılı Karar alınmış ve yardım ödeneğinin birinci taksidi valilik emrine gönderilmişse de, âfetzedelerin taşınmaları için 7269 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca kurulan komite tarafından seçilen yer Millî Savunma Bakanlığına ait bulunduğundan, adı geçen Bakanlıkça, bu yerin âfetzedelere dağıtılmak üzere Bakanlığımıza tahsisinin mümkün olamadığı cevabı alınınca, yeni bir yer seçimi yapılması 2 . 2 . 1965 gün ve 1016 sayılı yazımızla Valilikten istenmiştir.

İkinci olarak seçilen yerin de, 69 parseli kapsamıyacağı anlaşıldığından, Valiliğe yeniden bir yazı yazılarak 69 parseli kapsıyacak büyüklükte bir yer seçimi yapılması istenmiş, Valiliğinden alınan 10 . 6 . 1965 gün ve 208 sayılı yazıda 69 aileyi barındıracak şekilde yer seçiminin yapıldığı bildirilmiştir.

Öte yandan, Bitlis şehri imar plânı yeniden düzenlenmekte olup, muhtemelen bir aya kadar tamamlanacaktır. Plânın tamamlanmasından sonra, taşınma yeri olarak seçilen sahanın durumu incelenecek, imar plânı bakımından konut yapımına uygun olduğu tesbit edildiği takdirde kamulaştırma işlemine ve inşaata başlanacaktır.

Seçilen saha imar plânı yönünden konut yapımına uygun olmadığı takdirde yeniden uygun bir yer seçimine gidilecektir.

Binaları orta hasara uğrıyanlardan, talep ve taahhütname vererek onarım yardımı istiyenlerin isim listesi ve binalarının imar mevzuatına uygun olup olmadığı hususunun bildirilmesi Valiliğinden 2 . 2 . 1965 gün ve 991 sayılı yazımızla istenmiş ve bu husus tekidedilmişse de henüz bir cevap alınamamıştır.

Valilikten gerekli cevap alındığında bu yerde orta derecede hasara uğrıyan ailelere de, binaları imar mevzuatına uygun olmak şartiyle 3 000 er liraya kadar gerekli onarım yardımı yapılabilecektir.

2. Âdilcevaz ilçesi merkezinde; 1963 yılında yağan yağmurlar sonucu meydana gelen su baskını âfetinden 187 binanın ağır, 274 binanın ise orta derecede hasar gördüğü tesbit edilmiştir.

Binaları ağır hasara uğrayan 187 aileden talep ve taahhütname vererek hak sahibi kabul edilen 184 ailenin her birine 15 000 er lira, orta derecede zarar gören 274 ailenin her birine 3 000 er lira yardım yapılmasına dair Bakanlar Kurulundan 20 . 6 . 1964 gün ve 6/3203 sayılı karar alınmıştı.

1965 yılı yardım programında olan bu yerdeki âfetzedelerin konutlarının yapılacağı saha için Bakanlığımızca düzenlenen imar plânı belediyece onaylanmak üzere mahalline gönderilmişse de belediyece bâzı değişiklik teklifi ve bu teklifi gösterir bir kroki gönderilmiştir.

Belediyenin gönderdiği kroki yeterli görülmediğinden belediyesinden yeniden bir kroki istenmiş ve bu kroki de henüz gelmiş olduğundan, imar plânı düzenlenmesine başlanmıştır. Düzenlenen plânın belediyesince onaylanmasından sonra kamulaştırma işlemlerine başlanacak ve 1966 yılında inşaat ödenekleri gönderilecektir.

Binaları orta hasarlı olanlardan talep ve taahhütname vererek onarım yardımı almak istiyenlerden, binaları imar mevzuatına uygun olanlara da 3 000 lirayı geçmemek üzere onarım yardımı yapılabilecektir.

Âdilcevaz ilçesinin Karaşeyh (Reşador) köyünde muhtemel su baskını âfetine mâruz 16 ailenin halen oturmakta oldukları yerin âfet bölgesi olduğu tesbit edilmiş ve bu hususta 7269 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince 26 . 7 . 1965 gün ve 6/2034 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı alınmıştır. Ayrıca talep ve taahhütname vererek hak sahibi olan 16 aileye yardım yapılmasına dair ve yeni taşınma yeri için 7 . 10 . 1965 gün ve 6/5335 sayılı Kararname alınmıştır.

Söz konusu yerde inşaat mevsimi geçmiş olmasından dolayı inşaat ödeneği 1966 yılı inşaat mevsiminde gönderilecektir.

3. Ahlat ilçesinin Harabeşehir köyü, Süleyman mahallelerinde kaya düşmesine mâruz 36 ailenin binalarının bulunduğu yerin âfet bölgesi olduğuna dair 7269 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre Bakanlar Kurulundan 31 . 10 . 1963 gün ve 6/2344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı alınmıştır.

Öte yandan âfete mâruz ailelerin yerleştirilmeleri için aynı kanunun 16 ncı maddesinde adları belirtilen bakanlıkların Bitlis ilindeki yetkili temsilcilerince, jeolog raporunda tavsiye edilen Bitlis - Van şosesi üzerinde ve şehrin girişinde bulunan (İkikubbe civarı) adındaki saha tesbit edilmiştir.

Âfete mâruz bölge olarak tesbit ve ilân edilen adı geçen yerdeki âfetzedelere bu konuda yapılan harita plânı ve proje gibi teknik çalışmalar tamamlandıktan sonra gerekli yardım yapılacaktır.

4. Mutki ilçesine bağlı Uzunyol (Irak) köyünde yer kayması âfetine mâruz 17, Alatoprak (Salonsor) köyünde su baskını, çığ düşmesi ve yer kayması âfetine mâruz 66, Bağarası (Mermet) köyünde su baskını, yer kayması, çığ düşmesi âfetine mâruz 93 aile olmak üzere toplam olarak 201 ailenin bulunduğu yerin âfet bölgesi olduğu hakkında 7269 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre 17 . 7 . 1962 gün ve 6/748 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı alınmıştır.

Aynı ilçeye bağlı Çemen (Badinan) köyünde meydana gelen çığ düşmesi ve yer kayması âfetinin genel hayata etkili olduğu hakkında 7269 sayılı Kanunun 1 nci maddesine göre 26 . 2 . 1962 gün ve 6/235 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı alınmıştır. Bu yerde hasar gören konut sayısı 12 dir.

Söz konusu yerlerde aileler için köy sınırları içerisinde yeni yerleşme yeri bulunmadığından iç iskâna tabi tutulmaları zorunlu görülmüş olup, yurdun her hangi bir yerinde yeteri kadar tarım ve yerleşme arazisi bulunduğu takdirde söz konusu ailelerin taşınması 7269 sayılı Kanuna göre yardım yapılarak sağlanacaktır.

5. Bitlis iline bağlı Tatvan ilçesinde mevcut 55 gecekondunun teşkil ettiği bölge, belediyesinin teklifi üzerine 327 sayılı Kanuna uygun olarak Bakanlığımızca gecekondu bölgesi olarak kabul edilmiştir.

Ancak, Bakanlığımızca uygulamalar gecekonduların yoğun olduğu ve belli kriterlerle öncelikleri tesbit edilen il ve ilçelerde yapıldığından, Bitlis ili gecekondularının ıslahı amaciyle ödenek ayrılması mümkün olamamaktadır.

Bitlis ilinin konut bakımından yetersizliğini göz önünde tutan Bakanlığımız; merkez, Mutki ve Hizan ilçelerinde 16 daireli halk konutu yapımı için 1965 yılında 400 000 Tl. tutarında ödenek ayırmış bulunmaktadır.

Belediyeleri tarafından arsa tahsisi yapılıp, imar plânlarına uygun vaziyet plânları tamamlandıktan sonra, inşaat başlıyacaktır.

6. 1963 yılından bu yana, vâkı müracaatlar üzerine Bitlis il merkezinde T. Emlâk Kredi Bankasının bir şubesinin açılmasının rantabilite bakımından yerinde olup olamıyacağı adı geçen bankaca birkaç defa tetkik ettirilmiş ve şimdilik böyle bir şubenin açılamıyacağı neticesine varılmıştır.

Ancak, şimdiye kadar Diyarbakır şubesi kanaliyle yapılan Bitlis iline ait hizmetlerin, mesafe ve münasebet bakımından daha müsait olması dolayısiyle bundan böyle bankanın Muş şubesince görülmesi kararlaştırılmış ve ilgililere bu yolda talimat verilmiştir.

2. — Kastamonu Milletvekili Âdil Toközlü'nün, Kastamonu'da bol miktarda ekilen ve bölgenin iktisadi durumuna büyük ölçüde tesir eden kendirin, fennî usullerle ekimi, istihsali, lifinin çıkarılması ve değerlendirilmesi üzerinde durul-

muş olup olmadığına dair soru önergesi, ve Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un yazılı cevabı (7/58)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sanayi Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Kastamonu Milletvekili
Âdil Toközlü

1. Seçim bölgem olan Kastamonu'da bol miktarda ekilen ve bölgenin iktisadi durumuna büyük ölçüde tesir eden kendirin fenni usullerle ekimi, istihsali, lifinin çıkarılması ve değerlendirilmesi üzerinde bugüne kadar durulmuş mudur?

2. Kendirin modern bir şekilde soyulması (lifinin çıkarılması) için 1950 yılından önce kurulmuş bulunan kendir soyma fabrikası tesisleri çoktan beri başka işte kullanılmaktadır.

Kendir soyma fabrikasının ihtiyacı için yaptırılan kendir havuzları 15 yıldan beri niçin boş bırakılmıştır? Bu havuzlardan halkın istifadesi için ne düşünülmektedir? Taşköprü Kendir Sanayii Müessesesi Fabrikasının istediği iyi evsafta kendir lifinin istihsali için, bugüne kadar çevrede yaptırılan havuz var mıdır?

3. — Taşköprü Kendir Sanayii Müessesesi Fabrikasının kuruluş sebebi nedir? Amacına ulaşabilmiş midir?

4. Kuruluşundan bir müddet sonra fabrika kendir yerine hammadde olarak Pakistan'dan jüt getirip işleyişinin sebepleri nedir? Jüt yerine kendir işliyebilmesi için ne düşünülmektedir?

5. Kendir Sanayii Müessesesinin kuruluşundaki etütleri neye istinadetmiştir? Dokuyacağı kaneviçeyi kendirden mi, yoksa, jütten mi yapmayı düşünmüştür? Etüdünde mi teknik hata vardır, yoksa günün şartları mı bu yola gitmeye zorlamıştır?

Kendirin iptidai usullerle ekilişinin, istihsalinin, lifinin çıkarılmasının kanaviçe hammaddesi kullanılmasına tesir etmişse, bunun önüne geçilmesi için bir tedbir düşünülmüş müdür?

Kendir fiyatlarının Pakistan'dan jüt getirtilmeyi gerektirmiş ise bölgedeki kendir istihsal maliyetinin düşürülmesi için bir tedbir alınmış mıdır?

6. 4 Ağustos 1958 kararlarından sonra jüt fiyatlarında da bir yükselme olmuştur. Bu yüzden uzun müddet mamûllerinin satışı temin edilememiştir. Bunun sebebi ne idi? İthal malı olan hammaddenin her zaman getirtilmiyeceğine göre, kendirin işlenmesi için fennî ve ilmî bir çalışma yapılmış mıdır? Bu hususta bir tedbir düşünülmüş müdür?

Taşköprü Kendir Sanayii Müessesesi fabrikasının mamulleri halen fiyat bakımından ithal edilen emsali mamullerle rekabet edecek durumda değildir. Bu fabrikanın mamullerinin himayesi için ithal kotaları yolu ile himayesi üzerinde durulmuş mudur? Fabrikanın bu konuda bir teşebbüsü var mıdır? Varsa nasıl bir muamele yapılmıştır?

7. Taşköprü Kendir Sanayii Müessesesinin, dolayısiyle Sümerbankın, Şeker Şirketini örnek alarak, fabrikasında işliyeceği kendir lifi istihsalinin ıslahı için ekiciye yol gösterici bir çalışma yapmış mıdır? Bunu kendi görevleri dışında sayıyorsa, ilgili mercilere başvurmuş mudur? Başvurmuşsa ne netice almıştır?

8. Bu konuyu incelemek ve ekiciye yol göstermek üzere kendir eken, işliyen Batı ülkelerinde yetiştirilmek üzere uzman gönderilmiş midir?

9. Son yıllarda sigara kâğıdı imalinde kullanmak üzere İzmit Kâğıt Sanayii Müessesesi de kendir piyasasına girmiştir.

a) Fabrikanın yıllık ihtiyacı kaç tondur? Geçen yıllarda bu ihtiyacını nerelerden, hangi yollarla temin etmiştir? Müstahsılı teşvik için bir taban fiyat konmuş mudur?

b) Kendirin sakından (gecininden) kâğıt hamuru yapılabilir mi, bu konu incelenmiş midir?

10. Kastamonu urgan ve ip sanayii küçük esnafının korunması için ne gibi tedbirler düşünülüyor? Bugünlerde Çatalağzı'ndan verileceği bilinen ucuz cereyanın, bu sanat erbabı için sağlıyacağı kolaylık var mıdır? Şimdiden bir şey düşünülüyor mu?

11. Taşköprü kendir soyma fabrikası tesisleri kuruluş maksat ve gayesi dışında çalıştığına göre modern tesislere kavuşturularak kuruluş maksadına uygun olarak kendir sanayiini teşvik edici ve müstahsılını koruyucu verimli ve rasyonel bir şekilde çalıştırılması için katî tedbirler düşünülmekte midir? Ve böyle bir düşünce ve tedbir varsa etütleri yapılmış ve ihtiyaç ve yeni tesisleri şimdiye kadar tesbit edilmiş olacağın-

dan bu hususta bugüne kadar her hangi bir teşebbüse geçilmiş midir?

12. Fabrikanın bilânçolarına göre hangi yıldan itibaren ne miktar kâr elde etmeye başladığının, fabrikada çalışan işçi ve personel kadrosunun ne olduğunun?.

T. C.
Sanayi Bakanlığı 28 . 3 . 1966
Müsteşarlık Yazı İşleri Bürosu
Sayı: 9/158

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 4 . 2 . 1966 tarih, Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü 7/58 - 1182/5106 sayılı yazınız :

Kastamonu Milletvekili Âdil Toközlü'nün «Kastamonu bölgesinde kendirin fennî usullerle ekimi, istihsali, lifinin çıkarılması» hakkındaki yazılı soru önergesi cevabı ilişik olarak sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sanayi Bakanı
M. Turgut

Kastamonu Milletvekili Adil Toközlü'nün yazılı soru önergesine Sanayi Bakanlığı cevabı

Cevap 1. — Kendirin fennî usullerle ekimi ve istihsali zirai bir konu olduğundan Sümerbankın ve dolayısiyle Sanayi Bakanlığının iştigal sahası dışında kalmaktadır.

Bununla beraber, Kastamonu bölgesinde yetiştirilen kendir soymak ve kendir müstahsılının, senenin soğuk aylarında bizzat yapmak zorunda kaldığı, kendir havuzlama ve soyma işinden kurtarılması gayesiyle, Taşköprü'de bir kendir soyma fabrikasının kurulmasına karar verilmiş ve 2 . 6 . 1945 te inşasına başlanan fabrika 9.4.1947 de tamamlanarak işletmeye açılmıştır.

Fabrika için 1949 yılına kadar dört kampanyada mubayaa edilen kendirler, hiçbir zaman, kapasitesine göre ihtiyacı karşılamamış ve hattâ yarı nisbetini dahi bulmamıştır.

Soyma tesisleri 4 000 ton/yıl kendir soyma esasına göre kurulmuş ve bu suretle % 19 randıman hesabiyle 760 ton lif istihsal edileceği öngörülmüş ve fakat hakikatte % 15 nisbetinde 600 tona tekabül etmiştir.

Bu tesisler 1 600 000 liraya mal olmuş, faaliyette bulunduğu yıllarda 360 000 - 620 000 lira arasında zarar ettiğinden 1949 yılında kapatılmasına karar verilmiş ve 1951 de fiilen kapatılmıştır. Fabrikanın kuruluşundan kapatılmasına kadar yaptığı zarar miktarı 1 800 000 liraya varmıştır.

Fabrikanın zarar etme sebeplerinden başlıcaları :

a) El ile kendir soymayı müstahsılın bizzat yapabilmesi, el emeğini hesaba katmaması veya çok ucuz işçilikle yaptırması ve dolayısiyle çubuk kendiri fabrikaya pazardaki lif fiyatına satmak istemesi,

b) Havuzlama ve soyma ameliyesinde yapılan işin takriben 1/3 nün makina ile, kalan 2/3 nün iş gücüyle yapılması dolayısiyle işçiliğin maliyetteki yerinin yüksek olması,

c) Maliyete intikal eden diğer masrafların, yapılan işin mahiyetine ve hacmına kıyasla ağır olması,

d) Kilosu 312 - 333 kuruş arasında mal olan lifin 178 - 193 kuruş gibi çok düşük fiyatla, pazardaki lif fiyatına satılması zorunda kalınmasıdır.

Cevap 2. — Kendir soyma fabrikasının, yukarıda açıklanan sebeplerle, rantabl çalıştırılamaması neticesi, soyma tesislerinin yerinden fabrikaca başka maksatlarla istifade edilmektedir.

Soyma tesisleri tatil edildikten sonra, fabrikaya aidolan ıslatma havuzları kullanılamamış ve Taşköprü kendir müstahsılları ile yapılan çeşitli temaslar adı geçen havuzların bu kimseler tarafından kullanılmak istenmediğini göstermiştir.

Kendir müstahsılının bu tip havuzlara rağbet göstermemesinin en mühim sebebi; bu havuzlarda yapılan havuzlama neticesinde havuzların temiz olması dolayısiyle sap kendirin lif verimi, ağırlık bakımından düşük olmasıdır.

Ayrıca müstahsıl, havuzlamanın fabrika elemanlarının kontrolü altında tam olarak yapılacağını, dolayısiyle halen satılmakta olan kendir lifinin % 5 - 10 nunu teşkil eden yapıştırıcı maddelerin tamamen çözüleceğini tahmin etmektedir.

Hâlen Taşköprü havalisinde birçok müstahsıl, hususi şahıslara ait dere kenarlarında su birikintilerinden meydana getirilen havuzlarda demet başına 5 lira ödiyerek havuzlamasını yaptırmaktadır. Ve bu havuzlardaki mil, kirli su kalıntıları ve diğer maddelerin lifler üzerinde toplanması ile lif verimi ağırlık olarak yükselmektedir.

Taşköprü halkı 1965 yılında havuzların kendir müstahsılı tarafından kullanılmasına müsaade edilmesi için talepte bulunmuş ve Fabrika Müdürüyeti bu teklifi müspet karşılayarak, havuzların tamir ve bakımı yapılmak şartiyle ücretsiz olarak kullanılmasına muvafakat etmiş olmasına rağmen şimdiye kadar ikinci bir talep vâkı olmamıştır.

Cevap 3. — Sicim ve Kanaviçe Dokuma Fabrikası kurmak üzere önceden sipariş edilen makinaların gelmesi üzerine bu tesisler 1952 yılında kurulmuştur.

Fabrikanın Taşköprü'de kurulmasının sebebi:

a) En kesif kendir yetiştirme bölgesi oluşu,

b) Kendirden kanaviçe dokumak suretiyle jüt kanaviçe ithalini azaltmak ve dolayısiyle döviz tasarrufu sağlanması,

c) Nüfus kesafeti fazla olmasına rağmen arazisi dar olan bu bölgede geçim şartlarının da zorluğunu dikkate alarak bir iş yeri kurmak suretiyle kendir müstahsılının hammadesini kıymetlendirmek, bölgenin sosyal ve ekonomik kalkınmasını sağlamaktır.

Fabrika; bugün bölgede yetiştirilen uygun evsaftaki kendir lifinin hemen hemen hepsini satınalmaktadır ve fabrikada 400 işçi ve 38 memur çalışmaktadır.

Fabrikanın dokuma dairesinde kendirden kanaviçe dokunması halinde bölgeden alınacak kendir miktarı 1 000 ton civarında bir fazlalık gösterecek ve dolayısiyle müstahsılın kendirleri daha müsait bir değerlenme imkânı bulabilecekti. Ancak, 1953 yılında kendirden yapılan kanaviçe, hammadde maliyetinin yüksek olması sebebiyle, çok pahalıya mal olduğundan satış sahası bulunamamıştır. Ve dolayısiyle daha ucuz hammadde olan jüt elyafının ithali yoluna gidilmiştir.

Cevap 4. — Taşköprü Fabrikası 1953 yılında deneme maksadiyle bir miktar jüt ithal ederek jüt kanaviçe dokumayı denemiş ve müspet sonuç alınması üzerine 1954 yılından itibaren dokuma kısmında jüt dokuma yapılmasına başlanmış ve hâlen bu imalâta devam edilmektedir.

Jüt elyafının kullanılma sebebi, kendir elyafından ortalama % 50 ucuz olması ve teknik evsafının kanaviçe dokunuşuna uygun oluşudur.

Jüt yerine kendir işlenmesi veya yeni kullanılma sahaları bulunarak kendir sarfiyatının artırılması hususunda Sümerbank Genel Müdürlüğünce etüd yaptırılmakta olup, henüz katî neticeler alınamamasına rağmen, kendirin yolluk, kilim ve ince iplik imalinde kullanılmak suretiyle istihlâkinin artırılmasının mümkün olabileceği tahmin edilmektedir.

Cevap 5. — Taşköprü Kendir Fabrikasının kuruluşunda esas olarak kendir işlenmesi göz önünde tutulmuştur. Makinaları da bu esas dikkate alınarak getirilmiştir. . Ancak, kendir fiyatlarının yüksek oluşu, memleketimiz kendirlerinin randıman ve teknik evsafının düşük olması hasebiyle, dokuma kısmında uğranılan zararın önüne geçilmesi için jüt işlenmesine başlanmıştır. Kendir elyafının teknik evsafının düzeltilmesi için geniş bir çalışma yapılmamış, Tarım Bakanlığı ve Bölge ziraat Müdürlüklerinin meşguliyet sahasına giren bu husus üzerinde durulmamıştır.

Kendir alım fiyatları Sümerbank tarafından kontrol edilememektedir. Zira, Sümerbank'ın aldığı miktar gayet cüzi olup kendirin mühim bir kısmı mahallî urgan ve ip sanayicileri tarafından istihlâk edilmektedir.

Cevap 6. — Taşköprü Kendir sanayii mamullerinin bilhassa 1958 yılından sonra satılamayışının sebebi; ham madde fiyatlarının ve fabrika maliyet fiyatlarının yüksek oluşu ve bundan dolayı mamul madde maliyet fiyatlarının ithal malı maliyet fiyatlarından daha pahalıya çıkmasıdır. Ayrıca Devlet teşekkülleriyle yaplan bağlantılar bitmiş ve Şeker Şirketi gibi kanaviçe istihlâki yüksek olan teşekkülleriin torba ve çuvallarını pamuklu dokumalardan yapmaları muvacehesinde bu müesseselerle bağlantılar sona ermiştir.

Kendirden yapılan kanaviçe bugünkü kendir fiyatları devam ettiği takdirde, ithal mallariyle rekabet edecek durumda değildir. Halen Sümerbank Genel Müdürlüğünce kendirin kanaviçe ve çuvallık haricinde kullanma sahaları bulunması üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.

Taşköprü kendir sanayii, ithal mallariyle rekabet edememesi yüzünden devamlı olarak zarar etmektedir.

Cevap 7. — Taşköprü fabrikası ,Türkiye'de yetişmekte olan kendirin cüzi bir miktarını işlemektedir. Binaenaleyh Sümerbank, Şeker Şirketi gibi ekiciye yol gösterici geniş çapta örnek çalışma yapamamıştır. Ancak müstahsilin müracaatında Tarım Bakanlığına ve Bölge

Ziraat Müdürlüğüne bu istekler intikal ettirilmekle yetinilmiştir. Bu hususta Mülkî Âmir, Belediye Başkanı ve ziraat teşkilâtı ile fabrika yetkilileri arasında görüşülmüş ve müstahsile iyi kendir ziraatının öğretilmesi için broşürler dağıtılması uygun görülmüştür.

Cevap 8. — Yukardaki maddelerde de belirtildiği üzere, Sümerbankca kendir ziraaatı konusunda özel bir çalışma yapılmamıştır.

Cevap 9. — a) İzmit Selüloz ve Kâğıt Sanayii İşletmesi, 1963 yılında 1500 ton sigara kâğıdı imal etmek üzere bir tesis kurmuştur. Bu tesiste Tekel Genel Müdürlüğünün siparişine göre sigara kâğıdı imal edilmektedir. 1966 yılında 1419 ton sigara kâğıdı imali programlaştırılmış olup bunun için 1918 ton kendir elyafı ve 845 ton diğer ham madde kullanılacaktır.

SEKA 1966 yılı mubayaa programına göre, eldeki stok da dikkate alınarak ve 1967 yılına 400 ton bir stok devretmek üzere 1500 ton kendir elyafı mubayaa edecektir. SEKA İşletmesi 2490 sayılı Artırma - Eksiltme Kanununa tabi olmadığından cari alım mevzuatı ve prensipler esasları dâhilinde yıllık kendir elyafı ihtiyacını gazetelerle ilân ederek, Ticaret Odaları ve kendir ticareti ile iştigal eden mâruf müesseselere şartname ve mukavele tasarılarını göndererek ve ihale yoliyle temin edegelmiştir.

Ayrıca, müstahsil ve küçük tüccarın mağduriyetine meydan vermemek için her getirenden alınmak üzere bir taban fiyat da tesbit ederek mubayaa yapılmaktadır. Bu arada müstahsili teşvik maksadiyle müstahsilden doğrudan doğruya mahallen mubayaa etmek hususuna tevessül edilmiş ise de bu çalışmalardan müsbet bir neticeye varılamamıştır. 1966 yılı kendir ihtiyacının temini için kilosu 395 kuruştan bir taban fiyatı tesbit olunmuş ve işletmeye her getirenden mubayaa esası konulmuştur.

Cevap 9. — b) Çubuk kendirden kâğıt hamuru yapılacak maliyetinin düşürülmesi düşünülmüş ve 1964 yılında çalışmalara başlanmıştır. Bunun için Ankara Ziraat Fakültesi ile teşrikimesai edilmiş, Ankara ve Adapazarı'nda cüzi miktarda kendir ekimi yaptırılmış ilk tecrübelerden müsbet sonuç alınabileceği kanaatine varılarak 1965 yılında ekim işi genişletilmiş ve muhtelif Devlet çiftliklerindeki tecrübe ekimleriyle 56 ton kendir istihsal edilmiştir. Halen bu kendirlerin lâboratuvar analizleri yapılmaktadır. Bu bittikten sonra daha geniş ölçüde imalât denemelerine geçilecektir. Alınacak sonuca göre, önümüzdeki yıllarda kendir ihtiyacının çubuk veya elyaf halinde teminine katî şekilde karar verilecektir.

Cevap 10. — Kastamonu'da urgan ve ip imalâtı ile iştigal eden küçük sanayicilerin aralarında kooperatifleşmek suretiyle teşkilâtlanmaları halinde kendilerine Bakanlığımızca kredi yardımında bulunulması mümkün olacaktır.

Kastamonu'ya Çatalağzı Santralından ucuz cereyan verilmesi konusunda Bakanlığımıza her hangi bir müracaat vâkı olmadığı gibi esasen bu mevzu Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığını ilgilendirmektedir.

Cevap 11. — Taşköprü kendir soyma tesisleri 1951 yılında tamamen kapatılmış olup bu tesislerin tekrar işletmeye açılması düşünülmemektedir. Soyma tesisleri hiçbir zaman kendi müstahsılı tarafından müspet karşılanmamış ve boş kapasitelerini değerlendiren çiftçi için bu mekanik usulün kapatılması bir iş sahasının kaybı mahiyetinde görülmemiştir.

Cevap 12. — Taşköprü kendir sanayii müessesesinin son 10 yıllık kâr ve zarar durumu ile fabrikada çalışan personel durumu aşağıya çıkarılmıştır :

	Bilânço egzersiz kârı Tl.		Bilânço egzersiz zararı Tl.		+ — Netice Tl.		
1955 yılına kadar			2 921 767	65	— 2 921 767	65	
1955	333 862	32			— 2 587 905	33	
1956	970 668	85			— 1 617 236	48	
1957	204 417	17			— 1 412 819	**31**	
1958	503 871	17			— 908 948	**14**	
1959	3 288 841	73			+ 2 379 893	59	
1960	—		2 551 479	18	— 171 585	59	(x)
1961	—		4 129 640	59	— 4 301 226	18	
1962	—		3 548 571	66	— 7 849 797	84	
1963	—		3 331 785	16	—11 181 583	**00**	
1964	—		3 419 265	56	—14 600 848	56	
1965	—	(xx)	3 203 800	—	—17 804 648	56	

(x) Özel ihtiyattan mahsubedilmiştir.

(xx) 11 aylık fiilî neticelere göre yıllık tahmini.

Personel durumu :

1965 yılı sonunda fabrikalarda 398 işçi ve 38 memur çalışmaktadır.

3. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, küçük esnafa verilen kredinin asgari 10 bin liraya çıkarılması için ne düşünüldüğüne dair soru önergesi, ve Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un yazılı cevabı (7/76)

21 . 2 . 1966

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Sanayi Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasında aracılığınızı saygılarımla rica ederim.

Sakarya Milletvekili
Hayrettin Uysal

Esnafın kalkınması için Türkiye Halk Bankası tarafından Esnaf Kefalet kooperatifleri aracılığiyle verilen 5 000 liraya kadarlık krediler; bugünkü şartlar karşısında yeterli olmamakta ve esnafın gelişmesini sağlıyacak imkânları kullanmada yeterli görülmemektedir.

1. Bu kredilerin asgari 10 000 liraya çıkarılması için ne düşünülmektedir?

2. Kredilerin yükseltilmesi şart olduğuna göre Esnaf Kefalet Kooperatiflerine fazla miktarda limit verilmesi mümkün değil midir?

T. C.
Sanayi Bakanlığı 25 . 3 . 1966
Müsteşarlık Yazı İşleri Bürosu
Sayı : 9/145

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 25 . 2. 1966 tarih, Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü 7/76-1384/6367 sayılı yazınız :

Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın «Küçük esnafa verilen kredinin artırılması» hakkındaki yazılı soru önergesi cevabı ilişik olarak sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sanayi Bakanı
Mehmet Turgut

Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın yazılı soru önergesine Sanayi Bakanlığı cevabı

Türkiye Halk Bankası tarafından esnaf ve küçük sanatkârlara, Esnaf Kefalet Kooperatifleri kafaletiyle verilmekte olan normal kredilerin 10 bin liraya çıkarılması gerek Bakanlığımız ve gerek Halk Bankası tarafından arzu edilen bir husustur.

Bankanın imkânları ise, bugün için, 5 bin liraya kadar olan kredileri dahi karşılamaya müsait bulunmamaktadır.

Ancak, Bankanın sermayesi 699 sayılı Kanunla 100 milyon liradan 300 milyon liraya çıkarılmış bulunmaktadır. Yalnız artırılan mezkûr 200 milyon lirayı Maliye Bakanlığı her yıl % 10 nisbetinde ödiyerek itfa edecektir. Bu nisbetin artırılması suretiyle itfa müddeti kısaltıldığı tak-

dirde Halk Bankası plâsmanlarında bir artış meydana gelebileceği tabiîdir.

4. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, Çorum'un Sungurlu ilçesine bağlı İnegazili köyü halkı ile Ankara'nın, Sulakyurt ilçesine bağlı Danacı köyü halkı arasındaki hudut anlaşmazlığının ne zaman halledileceğine dair soru önergesi ve İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın, yazılı cevabı (7/82)

3 . 3 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki hususların Sayın İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmsına delâletlerinizi rica ederim. Saygılarımla.

Hasan Lâtif Sarıyüce
Çorum Milletvekili

Çorum ilinin Sungurlu ilçesine bağlı İnegazili köyü ile Ankara ilinin Sulakyurt ilçesine bağlı Danacı köyü arasında yıllardan beri sürüp giden hudut anlaşmazlığı bir türlü neticelendirilmemiştir. Bir çok kereler silâhlı çatışmalara sebebolan ve son kere de Danacı köylüleri tarafından bir ağılın basılması ile bâzı müessif olaylara meydan veren bu anlaşmazlıkta bilhassa nüfus bakımından daha azlıkta olan İnegazili köylüleri mağdur edilmekte, ellerindeki 1111 tarihli ilâma rağmen tarlalarına sokulmamakta, ekili arazileri tahribe uğramaktadır. Oysa ki, tarlalarının tapu senetleri mevcudolup vergice de namlarına kayıtlı bulunduğu halde Danacı köylülerinin kaba kuvvet kullanmaları sonucunda mülklerini tasarruf edememektedirler.

Bu iki köy arasındaki anlaşmazlığın ne zaman halledileceği hususunun açıklanmasını arz ve rica ederim.

T. C.
İçişleri Bakanlığı
İller İdaresi Gn. Md.
Şb. Md. : 2. 22104/1826/2395

28 . 3 . 1966

Konu : Yazılı soru önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: 5 . 3 . 1966 gün ve Genel Sekreterlik Kanunlar Md. 7/82, 1456/6987 sayılı emirleriniz.

Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce tarafından Başkanlığınıza verilip, Bakanlığıma intikal ettirilen, sınır anlaşmazlığı hakkındaki yazılı soru önergesi üzerine konu incelendi:

Çorum ili Sungurlu ilçesi Merkez Bucağına bağlı İnegazili köyü ile,

Ankara ili Sulakyurt ilçesi Merkez Bucağına bağlı Danacı köyü bölgesindeki iki il arası sınır anlaşmazlığı, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2 nci maddesi ve bu hususdaki genelgelerimiz muvacehesinde ilgili iller tarafından işleme tabi tutulmuş ve aralarında bir anlaşma temin olunamadığından, her iki il yetkili kurulları kendi istedikleri sınır hattını karar altına alarak tekâmül eden dosyalarını Bakanlığa göndermişlerdir.

Taraflar arasında bir anlaşma temin edilememesi sebebiyle konu, 1965 yılı merkez heyetince mahallen incelenmiş; ancak, bu heyetin tanzim ettiği rapor ve krokilerde durum tavazuh etmediği için olumlu bir şekilde sonuçlandırmak mümkün olmamıştır.

Adı geçen köyler ve dolayısiyle iki il arası sınırın tesbitinde salim bir neticeye varabilmek için, durumun ehemmiyeti de göz önüne alınarak konunun bir merkez heyeti tarafından yeniden tetkiki faydalı ve zaruri görülmüştür.

Mevsim itibariyle havaların müsaidolduğu ilk fırsatta heyet mahalline gönderilecektir.

Ayrıca; tarafların haklarının zıyaa uğramaması ve her hangi bir hâdise çıkmaması için, mezkûr bölgede gerekli tedbirlerin alınması hususunda illere talimat verilmiştir.

Keyfiyeti bilgilerinize arz ederim.

Dr. Faruk Sükan
İçişleri Bakanı

5. — Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, Sivas'ta, Devlet Su İşleri Bölge teşkilâtı kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı İbrahim Deriner'in cevabı (7/84)

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına müsaadelerinizi saygiyle arz ederim.

Sivas Milletvekili
Gıyasettin Duman

1. 1278 köy ve bir okadar mezrası olan Sivas iline hizmetlerinizin faydalı olabilmesi için Devlet Su İşleri bölge teşkilâtının kurulmasını düşünüyor musunuz?

4 . 3 . 1966

T. C.
Enerji ve Tabiî Kaynaklar
Bakanlığı
Müsteşarlık Yazı İşleri
Bürosu
Sayı : 02/8110/1340

24 . 3 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: 14 . 3 . 1966 gün ve Kanunlar Müdürlüğü 7/84 - 1483/7104 sayılı yazısı.

Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, Sivas'ta Devlet Su İşleri bölge teşkilâtı kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine mütedair yazılı soru önergesi cevabı ilişiktedir.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim Deriner
Enerji ve Tabiî Kaynaklar
Bakanı A.

Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, Sivas'ta DSİ bölge teşkilâtı kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi cevabı aşağıdadır.

Devlet Su İşleri bölge müdürlükleri; iş merkezinin ortasında ve coğrafi durumu müsait olacak şekilde tesbit olunmaktadır.

Sivas, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Yozgat illerini içine alan DSİ XII nci Bölge Müdürlüğü, yukardaki kıstaslara göre seçilmiştir. Merkezi Kayseri'dedir. bölgeye bağlı diğer illerdeki su işleri ve ilgili her türlü faaliyet il merkezlerinde kurulmuş Başmühendislik veya kısım mühendislikleri tarafından idare edilmektedir.

Sivas'ta da böyle bir başmühendislik vardır. Sivas ilinin DSİ ile ilgili bütün konuları bu başmühendislikçe yürütülmektedir.

Bugün, personel azlığı ve Sivas'taki su işleri mevzuları, burada bir bölge kurulmasını icabettirecek vüsatte değildir.

Bu itibarla Sivas'ta bir bölge kurulması düşünülmemektedir.

Arz ederim.

Millet Meclisi
GÜNDEMİ

76. BİRLEŞİM

8 . 4 . 1966 Cuma

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — C. H. P. Millet Meclisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve Kocaeli Milletvekili Nihat Erim'in, 27 Mayıs 1960 devrimine karşı yapılan tecavüzler karşısında elinde mevcut bulunan kanuni yetkileri kullanmadığı iddiasiyle Bakanlar Kurulu hakkında Anayasanın 89 ncu maddesi uyarınca bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/3)

2. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun, 250 milyon lira zarara sebebolduğu iddiasiyle Ticaret Bakanı hakkında Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince bir gensoru açılmasına dair önergesi. (11/4)

3. — İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın, son zamanlarda muhalif parti merkezlerine ve partililere karşı vukubulduğu iddia olunan tecavüzler konusunda Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince Hükümet hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/5)

4. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun, Diyanet İşleri Teşkilâtındaki kadroların partizanca dağıtılması iddiasiyle Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince Devlet Bakanı hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/6)

5. — Ankara Milletvekili Hüseyin Balan'ın, İller Bankası Genel Müdürünün yerinden alınması ile yerine yapılan tâyine dair İmar ve İskân Bakanı hakkında gensoru açılması hususundaki önergesi (11/7)

6. — Samsun Milletvekili Bahattin Uzunoğlu'nun, Samsun çevresinde istihsal edilen fasulyelerin ihracına mâni olmak suretiyle millî servetin israfına sebebolduğu iddiasiyle Ticaret Bakanı hakkında gensoru açılmasına dair önergesi (11/8)

7. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, İktidarın petrol politikası hakkında gensoru açılmasına dair önergesi (11/10)

8. — Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci'nin, Doğu ve Güney - Doğu'da uygulanmakta olan tıp hizmetlerinin sosyalleştirilmesindeki Hükümet tatbikatı hakkında gensoru açılmasına dair önergesi (11/11)

9. — Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş'ün, TRT konusunda Turizm ve Tanıtma Bakanı hakkında Gensoru açılmasına dair önergesi (11/12)

10. — Urfa Milletvekili Atalay Akan'ın, Güney bölgesinde vukua gelen olaylara dair İçişleri Bakanı hakkında Gensoru açılmasına dair önergesi (11/13)

11. — Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu'nun, aşırı sağ ve sol akımların yaygın bir hale gelmesinde Hükümetin tutum ve davranışlarına dair Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/14)

12. — Trabzon Milletvekili Ahmet Çebi'nin, köy yollarının yapımına dair Köy İşleri Bakanı hakkında gensoru açılması hususunda önergesi (11/15)

13. — Adana Milletvekili Ali Karcı'nın, Personel Kanununun fiilen uygulanmaması dolayısiyle Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince Hükümet hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/16)

14. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ile Muş Milletvekili Nermin Neftçi'nin gecekondularda oturan vatandaşların Hükümetin sorumlu bir mensubunun beyanına güvenerek giristikleri fiillerden dolayı tutuklanıp ve tartaklanmalarına dair İmar ve İskân Bakanı hakkında gensoru açılması hususunda önergesi (11/17)

15. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ve 4 arkadaşının, Devlet Personel Kanununun öğretmenlere yanlış ve zararlı uygulanması sebebiyle Devlet Bakanı ve Millî Eğitim Bakanları haklarında Gensoru açılmasına dair önergesi (11/18)

16. — İstanbul Milletvekili Suphi Baykam'ın Toprak Reformu Kanununda gerekli çalışmaları yapmadığı iddiasiyle Tarım Bakanı hakkında gensoru açılmasına dair önergesi (11/19)

17. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, T. C. Merkez Bankası Genel Müdürünün görevinden alınması sebebiyle Maliye Bakanı hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi. (11/20)

18. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın Türk Şeker Şirketi tarafından çiftçi aleyhine yapılan satışlarla, pancar tohumu vermeme ve hukuk dışı tehditler yapılması sebebiyle Tarım ve Sanayi Bakanları hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/21)

19. — Tekirdağ Milletvekili Kemal Nebioğlu'nun, mevcut fiyat oynamaları karşısında hayat pahalılığından en çok zarar gören işçilere bu konuda gerekli tedbirleri getirmiyen Hükümet hakkında gensoru açılmasına dair önergesi. (11/22)

20. — İstanbul Milletvekilleri Orhan Birgit ve Suphi Baykam'ın Türkiye Millî Talebe Federasyonu mensuplarına karşı vâkı Anayasa ve kanun dışı hareketler sebebiyle İçişleri Bakanı hakkında gensoru açılmasına dair önergesi. (11/23)

21. — Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın ortakçı, kiracı ve tarım işçilerinin hayat seviyelerini artırmak yolunda hiçbir teşebbüste bulunmıyan Hükümet hakkında gensoru açılmasına dair önergesi. (11/24)

22. — Muş Milletvekili Nermin Neftçi'nin, Servet beyannamelerinin kaldırılacağı yolunda Hükümet hakkında gensoru açılmasına dair önergesi. (11/25)

23. — Adana Milletvekili Kemal Sarıibrahimoğlu'nun, Ziraat alet ve makinaları ve araçları ile zirai gübre ve zirai ilâçların Türk köylüsüne daha ucuza satılabilmesi ve bu alanda haksız kazançların önlenmesi amaciyle alınması gerekli tedbirler üzerinde Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince Hükümet hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/26)

24. — Samsun Milletvekili Kâmran Evliyaoğlu ve İlyas Kılıç'ın, Hükümetin müstahsil köylüyü ihmal eden politikasının doğurduğu zararlı sonuçlara dair Hükümet hakkında gensoru açılmasına dair önergesi (11/27)

25. — İstanbul Milletvekili Suphi Baykam ve Samsun Milletvekili Kâmran Evliyaoğlu'nun, İktidarın gençlik teşekkülleriyle ilgili politikasına dair Hükümet hakkında gensoru açılmasına dair önergesi (11/28)

26. — Eskişehir Milletvekili Hayri Başar'ın, pancar bedellerinin ödenmeyişi sebepleri ve bu hususta alınacak gerekli tedbirlere dair Hükümet hakkında gensoru açılmasına dair önergesi (11/29)

27. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, artması muhtemel görünen enflâsyonist baskının önlenmesi ve Türk Parasının dış ve iç değerinin korunması tedbirlerine dair Bakanlar Kurulu hakkında gensoru açılmasına dair önergesi (11/30)

28. — Millet Partisi Grup Başkanvekili Konya Milletvekili Seyit Faruk Önder ve 6 arkadaşının, telefon konuşmalarının Hükümet tarafından dinlendiği ve bu suretle Anayasanın 17 nci maddesinin ihlâl edildiği iddiası ile Ulaştırma Bakanı hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi. (11/31)

29. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ve 2 arkadaşının, Konya İmam - Hatip Okulu Türkçe öğretmenlerinden Bilhan Uluçay hakkında bâzı dergi ve gazetelerde yapılan çeşitli yayınlar konusunda Millî Eğitim Bakanı hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/32)

30. — Sivas Milletvekili Nazif Arslan ve Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, bâzı dernek ve kuruluşlar tarafından yayınlanan çeşitli bildirilerle Türkiye'de bir zor yolu açmaya yönelik davranışlar ve eğlemler karşısında tedbir almadığı iddiasiyle Hükümet hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/33)

31. — Muş Milletvekili Nermin Neftçi'nin, her yıl tarholunan vergilerin ilânı hususunda kanuni vazifesini yerine getirmediği iddiasiyle Maliye Bakanı hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/34)

32. — Nevşehir Milletvekili Selâhattin Hakkı Esatoğlu ve Manisa Mileltvekili Mustafa Ok'un, ithal ham petrolünde yapılmkta olan indirim konusunda Hükümetin tutumu dolayısiyle Hükümet hakkında gensoru açılmasına dair önergesi (11/35)

33. — Afyon Karahisar Milletvekili Muzaffer Özdağ ve 3 arkadaşının, Kıbrıs konusunda alınması gereken tedbirlerin alınmadığı iddiası ile Hükümet hakkında bir gensoru açılmasına dair önergesi (11/36)

34. — Afyon Karahisar Milletvekili Muzaffer Özdağ ve 4 arkadaşının, Doğu bölge kalkınması politikasını tesbit ve bu konuda Hükümet icraatını kontrol için bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/7)

35. — Afyon Karahisar Milletvekili Muzaffer Özdağ ve 3 arkadaşının, rejim aleyhtarı, yıkıcı faaliyetler karşısında Hükümetin durum ve tutumu hakkında bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/8)

36. — Afyon Karahisar Milletvekili Muzaffer Özdağ ve 2 arkadaşının, Türk köylüsünün kalkındırılması için alınması gerekli tedbirlerin tesbiti hakkında Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/9)

37. — Tekirdağ Milletvekili Kemal Nebioğlu'nun, mevcut hayat pahalılığı karşısında asgari ücretlerin yurt çapında tesbit ve uygulanması konusunda bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/10)

38. — Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın, Kiracılar, ortakçılar ve tarım işçilerinin mâruz kaldığı ihmal ve ilgisizlik hakkında genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/14)

39. — Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit ve Ordu Milletvekili Ferda Güley'in, Yurt dışındaki işçilerle ilgili sorunlar hakkında genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/16)

40. — Tekirdağ Milletvekili Kemal Nebioğlu'nun, Yurdumuzdaki mevcut işsizliğin ortadan kaldırılması konusunda genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/17)

41. — Maraş Milletvekili Hüseyin Yaycıoğlu'nun, Hükümetin pirinç ithali kararı dolayısiyle bir genel görüşme açılmasına dair önergesi (8/19)

42. — Konya Milletvekili Fakih Özfakih'in, Konya Milletvekili Fakih Özfakih ve 12 arkadaşının, Bina kiraları hakkındaki kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Adalet, Ticaret, İçişleri, Maliye, İmar ve İskân ve Plân komisyonlarından seçilecek 3 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (2/86, 4/55)

43. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ve 14 arkadaşının Petrol Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Maliye, Enerji ve Tabiî Kaynaklar ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (2/14, 4/56)

44. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Bekçiler kanunu teklifinin havale edilmiş olduğu Maliye, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (2/141, 4/57)

45. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ve 11 arkadaşının, Harb okulları kanunu teklifinin havale edilmiş olduğu Millî Savunma ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (2/110, 4/58)

46. — Bursa Milletvekili Sadretin Çanganın, Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ve 36 arkadaşının, Bursa'da (Bursa Üniversitesi) adı ile bir üniversite kurulmasına dair kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (2/92, 4/59)

47. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ve 10 arkadaşının, Bölge tiyatroları kanunu teklifinin havale edilmiş olduğu Maliye, Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek 4 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (2/8, 4/60)

48. — Trabzon Milletvekili Ahmet Şener'in, Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ve 9 arkadaşının, Türkiye Çay İşletmeleri kanunu tek-

lifinin havale edilmiş olduğu Ticaret, Maliye, Tarım ve Plân komisyonlarından seçilecek 4 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (2/143, 4/61)

49. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ve Adana Milletvekili Mahmut Bozdoğan'ın 5 Ocak 1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Adalet, İçişleri Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek 3 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (2/212. 4/62)

50. — Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu'nun, Sivas Milletvekili Mustafa Kemal Palaoğlu ve 30 arkadaşının, Sivas'ta «Dört Eylül Kongre Üniversitesi» adiyle bir üniversite kurulması hakkında kanun teklifinin havale edilmiş olduğu İçişleri, Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek 3 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (2/183, 4/63)

51. — Diyarbakır Milletvekili Metin Cizreli'nin, Diyarbakır Milletvekili Metin Cizreli ve 15 arkadaşının, Diyarbakır'da (Diyarbakır Üniversitesi) adı ile bir üniversite kurulmasına dair kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (2/48, 4/64)

52. — Diyarbakır Milletvekili Metin Cizreli'nin, Diyarbakır iline bağlı Eğil bucağında Eğil adiyle bir ilce kurulması hakkındaki kanun teklifinin İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince Meclis gündemine alınmasına dair önergesi (2/167, 4/65).

53. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı'nın, Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve 10 arkadasının, Selçuk Üniversitesi adiyle Konya'da bir üniversite kurulması hakkındaki kanun teklifinin havale edilmis olduğu Millî Eğitim, ve Plân komisyonlarından secilecek beser üyeden kurulu gecici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (2/19, 4/66)

54. — Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüs'ün, Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ve 12 arkadasının, turistik bölgeler kanunu teklifinin havale edilmis olduğu İmar ve İskân, İçişleri, Turizm ve Tanıtma ve Plân komisyonlarından seçilecek beşer üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (2/39, 4/67)

55. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve 18 arkadaşının, tütün tarım satış kooperatifleri ve bölge birlikleriyle Türkiye Tütün Ekicileri Genel Birliği kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Tarım, Gümrük ve Tekel, Maliye, Ticaret ve Plân komisyonlarından seçilecek üçer üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (2/18, 4/68).

56. — Adana Milletvekili Kemal Sarıibrahimoğlu'nun, Adana Milletvekili Kemal Sarıibrahimoğlu ve 18 arkadaşının, 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı maddeler eklenmesine dair kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Adalet ve Tarım komisyonlarından seçilecek beşer üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (2/196, 4/69)

57. — Eskişehir Milletvekilleri Şevket Asbuzoğlu ve Hayri Başar'ın, Eskişehir Milletvekili Hayri Başar ve 9 arkadaşının, Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi adı ile bir üniversite kurulması hakkındaki kanun teklifinin havale edilmiş olduğu Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilecek beşer üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi (2/12, 4/70)

58. — Millet Partisi Meclis Grupu Başkanı Ankara Milletvekili Osman Bölükbaşı'nın, mevcut Seçim Kanunu ile Milletvekilleri seçimlerinin derhal yenilenmesine karar verilmesine dair önergesi (4/71)

59. — Ulaştırma Bakanı Seyfi Öztürk'ün, Rıhtım resmi kanun tasarısının havale edilmiş olduğu Maliye, Gümrük ve Tekel, Ulaştırma ve Plân komisyonlarından seçilecek 4 er üyeden kurulu geçici bir komisyonda görüşülmesine dair önergesi. (1/133, 4/72)

60. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, çocuk mahkemelerinin kuruluş, görev ve yargılama usulleri hakkındaki kanun teklifinin İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince Genel Kurul gündemine alınmasına dair önergesi. (2/80, 4/73)

61. — Kars Milletvekili Celâl Nuri Koç ve Ordu Milletvekili Şadi Pehlivanoğlu'nun, 346 sayılı Temsil Ödeneği Kanununun birinci maddesine 1 fıkra ilâvesi hakkındaki kanun teklifinin geriverilmesine dair önergesi (2/155, 4/75)

62. — Sayıştay Komisyonu Başkanlığının, Komisyonda bulunan genel muhasebe kanunu tasarısının müddeti içinde görüşülemediğinden İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince Genel Kurulun bilgisine sunulmasına dair tezkeresi (1/112, 3/297)

63. — Tarım Komisyonu Başkanlığının, Komisyonda bulunan Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Çiftçiyi topraklandırma hakkındaki 4753 sayılı Kanunun geçici maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı geçici maddeler eklenmesine dair kanun teklifinin müddeti içinde görüşülemediğinden İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince Genel Kurulun bilgisine sunulmasına dair tezkeresi (2/160, 3/298)

64. — Tarım Komisyonu Başkanlığının, Komisyonda bulunan Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, 2834 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve birlikleri hakkındaki Kanunun 19 ve 21 nci maddelerine fırkalar eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin müddeti içinde görüşülemediğinden İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince Genel Kurulun bilgisine sunulmasına dair tezkeresi (2/177, 3/299)

65. — Tarım Komisyonu Başkanlığının, Komisyonda bulunan Antalya Milletvekili İhsan Ataöv ve 10 arkadaşının, Ziraat yüksek okulları açılması hakkındaki kanun teklifinin müddeti içinde görüşülemediğinden İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince Genel Kurulun bilgisine sunulmasına dair tezkeresi. (2/205, 3/300)

66. — Tarım Komisyonu Başkanlığının, Komisyonda bulunan Aydın Milletvekili Mustafa Şükrü Koç ve 2 arkadaşının, 6831 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifinin müddeti içinde görüşülemediğinden İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince Genel Kurulun bilgisine sunulmasına dair tezkeresi. (2/221, 3/301)

67. — İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın, çarşı ve mahalle bekçileri kanun tasarısının havale edilmiş olduğu Maliye, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilecek 5 er üyeden kurulu Geçici bir Komisyonda görüşülmesine dair önergesi (1/160, 4/76)

68. — Maliye Komisyonu Başkanlığının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa bir ek madde eklenmesine dair kanun teklifinin Hükümetçe hazırlanmakta bulunan Emekli Sandığı kanunu tasarısı ile birlikte görüşülmek üzere İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince tehirine dair tezkeresi (2/162, 3/316)

69. — Maliye Komisyonu Başkanlığının, Çorum Milletvekili Hilmi İncesulu ve 9 arkadaşının 5434 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (e) bendinin tadiline ve bir madde eklenmesine dair kanun teklifinin Hükümetçe hazırlanmakta bulunan Emekli Sandığı kanunu tasarısı ile birlikte görüşülmek üzere İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince tehirine dair tezkeresi (2/190, 3/317)

70. — Maliye Komisyonu Başkanlığının, Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen ve 9 arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 31 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin Hükümetçe hazırlanmakta bulunan Emekli Sandığı kanunu tasarısı ile birlikte görüşmek üzere İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince tehirine dair tezkeresi. (2/176, 3/318)

71. — Maliye Komisyonu Başkanlığının, Uşak Milletvekili Fahri Uğrasızoğlu'nun, 18 yaşını doldurmadan Devlet hizmetinde ücretli kadrolarda çalışanların hizmet sürelerinin borçlanmak suretiyle fillî emeklilik hizmetlerine eklenmesi hakkında T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek kanun teklifinin Hükümetçe hazırlanmakta bulunan Emekli Sandığı kanunu tasarısı ile birlikte görüşmek üzere İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince tehirine dair tezkeresi. (2/202, 3/319)

72. — Maliye Komisyonu Başkanlığının, Gaziantep Milletvekili Süleyman Ünlü'nün, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesinin (k) bendine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin Hükümetçe hazırlanmakta bulunan Emekli Sandığı kanunu tasarısı ile birlikte görüşülmek üzere İçtüzüğün 36 nci maddesi gereğince tehirine dair tezkeresi. (2/228, 3/320)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, gecekonduların eski ve yeni durumlarına dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu. (6/56)

2. — İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Aybar'ın, Amerika Birleşik Devletleri ile imzalanmış 12 Temmuz 1947 tarihli Yardım Anlaşmasından bu yana, Türkiye ile adı geçen Devlet arasında kaç aded ikili andlaşma, anlaşma, sözleşme veya karşılıklı mektup gibi tarafları bağlayıcı nitelikte belge imzalandığına dair Başbakandan sözlü sorusu. (6/70)

3. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Amerika Birleşik Devletleri ile yapılan ikili anlaşmalardan Meclisin onayından geçmemiş anlaşma bulunup bulunmadığına ve Türkiye'de kaç NATO üssü olduğuna dair Başbakandan sözlü sorusu (6/80)

4. — Samsun Milletvekili Bahattin Uzunoğlu'nun, hariçte daha iyi tutulan Çarçamba Fasulyesinin ihracına zorluk çıkarılmasının Anayasanın, tarım ürünlerinin ve tarımla uğraşanların emeğinin değerlendirilmesi hakkındaki 52 nci maddesi hükmüne aykırı olup olmadığına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/81)

5. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, geçen yıllarda liselerden mezun olup da üniversite ve yüksek okullara giremiyenlerin durumları nazara alınarak ne gibi tedbir düşünüldüğüne dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/85)

6. — Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş'ın, fakülte ve yüksek okulların yönetmelik ve müfredat programlarında tadilât yapmak suretiyle lise mezunlarının serbestçe ve diledikleri yüksek öğrenim kurumlarına devam imkânlarının sağlanıp sağlanmıyacağına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/87)

7. — Bolu Milletvekili Ahmet Çakmak'ın, üniversitelerimizin bütün fakültelerinde ve yüksek okullarda, normal öğrenim sürelerini doldurdukları halde, mezun olamamış kaç öğrenci bulunduğuna dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/90)

8. — İstanbul Milletvekili Abdurrahman Şeref Lâç'ın, umuma mahsus mahallerde pervasızca yapılmakta olan ve striptiz tâbir edilen eğlence hakkında ne düşünüldüğüne dair Adalet Bakanından sözlü sorusu. (6/102)

9. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın, milletin hayatiyeti ve Millî Savunma ile ilgili hususları ve bilgileri açığa vuranların, ortaya koyanların, kanun karşısında, sorumlu olup olmadıklarına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/104)

10. — Trabzon Milletvekili Ahmet Şener'in, Süt Kurumu Umum Müdürlüğünün, bu tarihe kadar, ne miktar sütü işliyerek kıymetlendirmiş olduğuna dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/107)

11. — Edirne Milletvekili Türkân Seçkin'in, Edirne bölgesi pancar müstahsılına pancar paralarının ne zaman ödeneceğine dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/108)

12. — Aydın Milletvekili M. Memal Yılmaz'ın, okullarda, günümüzün isteklerine daha uygun bir parasız yatılılık sistemi tesisi hususunda ne düşünüldüğüne dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/111)

13. — Adıyaman Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, Adıyaman Tekstil Fabrikasının montaj işinin hangi safhada olduğuna dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/117)

14. — Adıyaman Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, Adıyaman ili ve civarının yol ve köprü ihtiyacının ne zaman karşılanacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/118)

15. — Tunceli Milletvekili Hasan Ünlü'nün, harice gönderilecek işçiler için İş ve İşçi Bulma Kurumu şubelerine verilecek kontenjan miktarının tesbitinde coğrafi durum ile az gelişmiş bölgeler durumunun nazara alınıp alınmadığına dair Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/119)

16. — Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, Dördüncü Koalisyon zamanında bâzı milletvekillerinin türlü çıkar sağladıkları, karşılıksız krediler elde ettikleri hakkındaki neşriyatın doğru olup olmadığına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/120)

17. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun, Yakın - Şark milletleriyle iyi dostluk münasebetlerinin kurulamaması sebeplerine dair Başbakan ve Dışişleri Bakanından sözlü sorusu (6/121)

18. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Birleşmiş Milletler Siyasi Komisyonunda Kıbrıs hakkındaki, aleyhimize tecelli eden karara müessir olan başlıca hususların neler olduğuna dair Başbakandan sözlü sorusu (6/122)

19. — Aydın Milletvekili Nahit Menteşe'nin Menderes havzasının nehir taşkınlarından korunması için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/123)

20. — Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, Sivas il ve ilçeleri dâhilinde, 1965 malî yılı içinde kaç aded köprü yapıldığına ve 1966 yılında kaç köprü daha yapılacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/124)

21. — Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, Sivas ilinin turizm bölgeleri içerisine alınmış olup olmadığına dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/125)

22. — Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, Sivas ile merkez ve ilçe köylerine, 1966 Bütçe yılı içinde, kaç okul yapılacağına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/126)

23. — Sivas Milletvekili Gıyasettin Duman'ın, Sivas'ın merkez ve kazalarına bağlı köylerine 1965 yılında kaç km. köy yolu yapıldığına ve 1966 yılında daha ne kadar köy yolu yapılacağına dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/127)

24. — Kütahya Milletvekili Kemal Kaçar'ın, Kütahya ili dâhilindeki «Seyit Ömer» kömür sahası içinde bir termik santrali kurulması hususunda ne düşünüldüğüne dair Başbakandan sözlü sorusu (6/128)

25. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, Niğde Öğretmen Okulu binasının inşasına, senesi içinde başlatılmaması sebebine dair Bayındırlık ve Millî Eğitim Bakanlarından sözlü sorusu (6/129)

26. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, Aksaray ilçesinden geçen su kanalının iki tarafına inşa edilecek sedlerin senesi içinde yapılmamış olması sebebine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/130)

27. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, Niğde'nin Aksaray ilçesinde inşa edileceği kararlaştırılan Tekel binasının senesi içinde yapılmamış olması sebebine dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu. (6/131)

28. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, Niğde şehri içinden geçmekte bulunan tabakhane deresinin ıslahı işinin, senesi içerisinde yapılmaması sebebine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/132)

29. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, bedelsiz ithalât, servet ve muhacir transferleri yollarından istifade olunarak ve hattâ kaçak olarak yurda sokulan sanayi mamullerinin «Amerikan pazarları» denilen yerlerde satılmasının yasaklanmış olup olmadığına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu. (6/133)

30. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, Bursa'nın Gemlik ilçesinin Fevziye köyünün, heyelân yüzünden bir başka yere naklinin düşünülüp düşünülmediğine dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu. (6/134)

31. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, Eskişehir - Bursa ve Bursa - Balıkesir yol güzergâhının, bugünkü trafik düzenine uygun bir şekilde değiştirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/135)

32. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, Yugoslavya'da emlâki bulunan vatandaşlarımızın işbu emlâkinin bedellerinin ödenmesi hususunda, bugüne kadar ne gibi muamelelerin cereyan etmiş olduğuna dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/136)

33. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, Niğde'nin Çamardı ilçesi hududu dâhilindeki Ecemiş suyu üzerinde inşası kararlaştırılan 6 köprünün senesi içerisinde yapılmamış olması sebebine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/137)

34. — Tekirdağ Milletvekili Kemal Nebioğlu'nun, maden ocaklarında, iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerinin aynen uygulanıp uygulanmadığına dair Çalışma Bakanından sözlü sorusu. (6/138)

35. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın, Spor - Toto gelirleri ile yapılan veya onarılan spor tesislerinin projelerinde yapılan ve büyük paraların ödenmesine sebebolan hesap hataları olup olmadığına dair Devlet Bakanından sözlü sorusu. (6/139)

36. — Uşak Milletvekili Fahri Uğrasızoğlu'nun, Uşak'ta Türkiye Emlâk Kredi Bankası tarafından yaptırılan 105 evin şahıslara, ku-

rum veya bankalara satış veya devri hususunda ne düşünüldüğüne dair İmar ve İskân, Ulaştırma, Çalışma Bakanlarından sözlü sorusu. (6/140)

37. — Sivas Milletvekili Kâzım Kangal'ın, Sivas'ın kangal ilçesinde bir sağlık evi yapılmasına 1966 plân uygulamasında yer verilip verilmediğine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/141)

38. — Sivas Milletvekili Kâzım Kangal'ın, Sivas iline dağıtılmak üzere, 1966 senesi içinde, tohumluk ve yiyecek buğday verilip verilmiyeceğine dair Tarım ve Maliye Bakanlarından sözlü sorusu. (6/142)

39. — Aydın Milletvekili M. Şükrü Koç'un, Aydın'ın Germencik ilçesinin Habibler köyünde her hangi bir vatandaşa muhtar tarafından meydan dayağı atıldığının doğru olup olmadığına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/143)

40. — Aydın Milletvekili M. Şükrü Koç'un, Ege pamuk ekicisinin Ziraat Bankasından ve kredi kooperatiflerinden kredi karşılığında aldığı borçlarının, gelecek mahsul sonuna kadar ertelenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu. (6/144)

41. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun, Kırkağaç ovasının ıslahı ve sulama işleri için yapılması düşünülen Karakurt barajı tasarısının ne safhada olduğuna dair Bayındırlık ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlarından sözlü sorusu (6/146)

42. — Kastamonu Milletvekili Sabri Keskin'in, Kastamonu il ve ilçe yollarının, kar mücadelesi yapılarak, trafiğe açık tutulması hususunun düşünülüp düşünülmediğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/147)

43. — Kars Milletvekili Sevinç Düşünsel'in, Kars iline yıllık olarak tahsis edilen 4 500 ton kok kömürünün Kars'a gönderilerek, halka tevzi edilip edilmediğine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/148)

44. — Konya Milletvekili İsmet Kapısız'ın, Yozgat'ta bir bira fabrikası kurulması konusunun hangi tarihte ele alındığına dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu (6/149)

45. — İzmir Milletvekili Arif Ertunga'nın, hakiki orman sahaları ile tarım arazilerinin birbirinden ayrılması, topraklarımızın kendi kabiliyetlerine göre kullanılması konusunda ne gibi tedbirler alındığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/150)

46. — Sakarya Milletvekili Muslihittin Gürer'in, yılbaşı dolayısiyle Avrupa'nın muhtelif yerlerinden izinli olarak gelen işçilerimizin gümrükte alıkonulan çeşitli eşyalarının iadesi konusunda bir imkân düşünülüp düşünülmediğine dair ,Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu (6/151)

47. — Mardin Milletvekili Nazmi Oğuz'un, her türlü ambalâjı açılmamış kaçak eşya ve hattâ gıda maddeleri satan «Amerikan Pazarlarından» ve bunların kanunları ihlâl ettiklerinden haberdar olunup olunmadığına dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu. (6/152)

48. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, Çorum'da inşa edilmekte olan Sosyal Sigortalar Dispanseri binasının, birinci katının dispanser, diğer katların işhanı olacağının doğru olup olmadığına dair Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/153)

49. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, Çorum - Osmancık arasındaki yol güzergâhında Kırkdilim denilen kısmın teknik standartlara uygun olup olmadığına dair Bayındırlık, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlarından sözlü sorusu (6/154)

50. — Erzurum Milletvekili Nihat Diler'in, Erzurum'un Tekman kazasında bulunan Hamzan ve Meman kaplıcalarının turistik ehemmiyetinin tespit edilmiş olup olmadığına dair Turizm ve Tanıtma ile İmar ve İskân Bakanlarından sözlü sorusu (6/155)

51. — Erzurum Milletvekili Nihat Diler'in, Erzurum'un kaza ve köylerinde, 1959 senesinde vukubulan zelzeleden evleri zarar gören vatandaşlara yardım faslından bir ödenek ayrılıp ayrılmadığına dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/156)

52. — Erzurum Milletvekili Nihat Diler'in, Erzurum'un bâzı kaza ve köylerinde, sel felâketi dolayısiyle evleri, umumi hayata müessir olacak şekilde, yıkılmış vatandaşların tekrar meskene kavuşmaları için ne gibi tedbirler alındığına dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/157)

53. — Erzurum Milletvekili Nihat Diler'in, Erzurum'un, Karayazı, Tekman ve Çat ilçe merkezleriyle Karaçoban nahiyesinde ortaokul açılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/158)

54. — Nevşehir Milletvekili Selâhattin Hakkı Esatoğlu'nun, Hükümetin, özerk TRT Kurumu Genel Müdürlüğüne, Başbakan tarafından yapılan basın toplantısının, radyolarda aynen yayınlanmasını emretme yetkisinin olup olmadığına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/159)

55. — Manisa Milletvekili Muammer Dirik'in, İstanbul Cerrahpaşa'da, 15 sene evvel, yediyüz yataklı olarak inşa edilen Jinekoloji ve çocuk hastalıkları hastanesinin hizmete açılmasına kimlerin mâni olduğuna dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/160)

56. — İstanbul Milletvekili Osman Özer'in, Dünya tarihine Altın Boynuz ismiyle geçen Haliç'in insan sağlığını tehdideden durumuna son verilmesi için ne düşünüldüğüne dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/161)

57. — Manisa Milletvekili Muammer Dirik'in, genel ahlâka aykırı olan resimleri basan ve yayan gazete ve mecmuaların kontrolunun ne şekilde ve kimler tarafından yapıldığına dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/162)

58. — Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci'nin, Diyarbakır'ın, Çermik ilçesindeki kaplıcada modern bir otel ve işletme tesisinin yaptırılmış olup olmadığına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/163)

59. — Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci'nin, T. C. Ziraat Bankasınca küçük çiftçiye verilen zirai kredi hadlerinin, günün ihtiyaçlarına uygun bir seviyeye yükseltilmesi için ne düşünüldüğüne dair Başbakandan ve Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/164)

60. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, Makinalı tarım araçlarının Devletçe ithal edilerek Zirai Donatım Kurumu ve Tarım Kredi Kooperatifleri eliyle satılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Ticaret ve Tarım Bakanlarından sözlü sorusu (6/165)

61. — Kayseri Milletvekili Fehmi Cumalıoğlu'nun, Türkiye Millî Talebe Federasyonuna, Osmanlı Bankası aracılığı ile, Sovyet Rusya'dan para ve aynî yardım yapıldığı hakkındaki neşriyatın doğru olup olmadığına dair İçişleri ve Adalet Bakanlarından sözlü sorusu (6/166)

62. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, son yapılan basın toplantısının TRT ile yayınlanması hakkındaki talebin gerekçesinin ne olduğuna dair Başbakandan sözlü sorusu (6/167)

63. — Yozgat Milletvekili Neşet Tanrıdağ'ın, Yozgat'a, 1958 yılında, kurulmasına karar verilen Bira Fabrikasının 1959 yılında ihaleye çıkarıldığı halde, sonradan ihalesinin durdurulması sebebinin ne olduğuna dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu (6/168)

64. — İçel Milletvekili İsmail Çataloğlu'nun, Tarsus'ta, vergi borçlarından ötürü, Maliye Bakanlığınca icra yoliyle satışa çıkarılan Rasim Dokur Fabrikasının halen ne durumda bulunduğuna dair (Maliye, Sanayi ve Çalışma Bakanlarından sözlü sorusu (6/169)

65. — Konya Milletvekili Nazif Kurucu'nun, Konya ili Akşehir ilçesinde, bir verem sanatoryomu açılması için bir hazırlık olup olmadığına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/170)

66. — Konya Milletvekili Nazif Kurucu'nun, Konya ili Karapınar ilçesinde, çölleşmeye karşı daha hızlı savaşmak için ne gibi tedbirler alındığına dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/171)

67. — İçel Milletvekili İsmail Çataloğlu'nun, İçel'de ithalât tacirlerine gübre ithali için verilen müsaade için hangi kıstasın esas alındığına dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu. (6/172)

68. — Adana Milletvekili Ali Karcı'nın, sel felâketi sebebiyle zarara uğrıyan küçük çiftçilerin T. C. Ziraat Bankası ve kredi kooperatiflerine olan borçlarının ertelenmesi hakkında ne düşünüldüğüne dair Başbakandan sözlü sorusu (6/173)

69. — Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu'nun, Eskişehir'in Mihalıççık ilçesi Beylikahır bucağı Belediye Muhasibinin işten el çektirilmesini icabettiren hâdisenin ne olduğuna dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/174)

70. — Eskişehir Milletvekili Şevket Asbuzoğlu'nun, Sivrihisar ilçesine bağlı Günyüzü bucak müdürünün başka bir il emrine tâyin edilmesi sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/175)

71. — Aydın Milletvekili M. Şükrü Koç'un, ders ve resmî görevleri dışındaki yazı ve sözlerinden dolayı kaç eğitimcinin bakanlık emrine alındığına ve bu konuda kaç soruşturmanın bakanlığa intikal ettiğine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/176)

72. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, şeker pancarı alım fiyatının, hangi ölçüler ve faktörler dikkate alınarak tesbit edildiğine dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/177)

73. — Muş Milletvekili Kemal Aytaç'ın, Doğu - Anadolu'da, tütüncülüğün inkişafı için bir etüt çalışması olup olmadığına dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu (6/178)

74. — Muş Milletvekili Kemal Aytaç'ın, İsrail ve Holânda'dan ithal edilen ve Sızal denilen maddenin ithalinin zaruri olup olmadığına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/179)

75. — Muş Milletvekili Kemal Aytaç'ın, sıtma sağlık koruyucularının, kadrolu memur olmalarının düşünülüp düşünülmediğine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/180)

76. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Bedri Baykam'ın Amerika'da tanıtılması için bir karar alınıp alınmadığına dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/181)

77. — Erzurum Milletvekili Necati Güven'in, Erzurum ilinde halen kaç doktor olduğuna ve Nümune Hastanesinden ayrılan doktorların yerlerine ne zaman tâyin yapılacağına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/182)

78. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun, İşçi Sigortaları Kurumu tarafından Soma'da yaptırılan işçi blok evlerinin, 5 seneden beri, gayesine tahsis edilmemesi sebebine dair Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/183)

79. — Kars Milletvekili Âdil Kurtel'in, 227 sayılı Kanunla kurulan Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu müstahsılın istihsal ettiği sütü işlemek ve değerlendirmek için, memleketin hangi stratejik bölgelerinde örnek tesisler kurmuş olduğuna dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/184)

80. — Kars Milletvekili Âdil Kurtel'in, 1341 tarih ve 474 sayılı Kanunun şümulüne giren kasaba ve köylerin adedinin ne kadar olduğuna dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/185)

81. — Kars Milletvekili Âdil Kurtel'in, 4753 sayılı Kanuna göre dağıtıma tabi tutulacak arazi miktarının tesbit edilmiş olup olmadığına dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/186)

82. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, yeni bir Toprak kanunu tasarısının hazırlanmakta olup olmadığına dair Tarım Bakanınından sözlü sorusu. (6/187)

83. — Artvin Milletvekili Turgut Altunkaya'nın, Artvin'de kontralit fabrikası kurmak üzere Ruslarla yapılan anlaşmanın mahiyetinin ne olduğuna dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/188)

84. — Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat'ın, tütün için taban fiyatının tesbit edilmiş olup olmadığına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/189)

85. — Adana Milletvekili Ali Karcı'nın Adana'da bütün fakülteleriyle bir Üniversite açılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/190)

86. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun Bergama ile Akhisar arasında yapılması takarrür eden asfalt yolun 1966 yılı içinde yapılıp yapılmıyacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/191)

87. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun servet transferi yoliyle memleketimize ne gibi malların girdiğine ve bu müsaade belgelerinin kimlere verildiğine dair sözlü soru önergesi, Ticaret ve Maliye bakanlarından sözlü sorusu. (6/192)

88. — Nevşehir Milletvekili Salâhattin Hakkı Esatoğlu'nun Hükümetin güven oyu aldığı tarihten itibaren kaç vali, kaymakam, il hukuk işleri müdürü, emniyet müdürü ve emniyet kadrosunda vazifeli memurun nakil suretiyle yer değiştirdiğine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/193)

89. — Konya Milletvekili Nazif Kurucu'nun, 1950 yılından bugüne kadar Türkiye'de sosyal konularda ne kadar yabancı araştırmacı çalıştığına dair, Millî Eğitim ve Dışişleri Bakanlarından sözlü sorusu (6/194)

90. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Sakarya ilinde, Temmuz 1965 te meydana gelen âfet ve sel baskınları sonucunda ne kadar

maddi zararın tesbit edilmiş olduğuna ve zarar gören ilçe ve köylere ne çeşit yardım yapıldığına dair, Başbakan, Bayındırlık, Tarım, Çalışma, Enerji ve Tabiî Kaynaklar, İmar ve İskân ve Köy İşleri Bakanlarından sözlü sorusu (6/195)

91. — Konya Milletvekili Nazif Kurucu'nun, Konya'nın Akşehir ilçesinde, bir adliye binası yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/196)

92. — Çanakkale Milletvekili A. Nihat Akayın, Beş Yıllık Kalkınma Plânında, kurulması derpiş edilen radyo istasyonlarından Erzurum ve Diyarbakır verici tesislerine bugüne kadar ne miktar yatırım yapıldığına dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/197)

93. — Kars Milletvekili Âdil Kurtel'in, 1966 Ocak sonu itibariyle, İş ve İşçi Bulma Kurumu aracılığı ile yurt dışına gönderilen kadın ve erkek işçi adedinin ne kadar olduğuna dair, Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/198)

94. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Sinop'ta bir Doğumevi kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/199)

95. — Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, Van Toprak Mahsulleri Ofisinin buğday alımı yapması konusunda ne düşünüldüğüne dair, Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/200)

96. — Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, Van'da bir et kombinası kurulmasının düşünülüp düşünülmediğine dair, Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/201)

97. — Erzurum Milletvekili Adnan Şenyurt'un, Erzurum'da bir askerî dikimevi kurulması hususunda ne düşünüldüğüne dair, Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/202)

98. — Sivas Milletvekili Nazif Arslan'ın, Turistik önemi haiz bulunan Erzurum - Erzincan - Sivas karayolunun yapımının, 1966 uygulama yılında, ele alınıp alınmadığına dair Bayındırlık, Turizm ve Tanıtma Bakanlarından sözlü sorusu (6/203)

99. — Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, Van iline bağlı Özalp ilçesine, bugüne kadar, bir kaymakam tâyin edilmemesi sebebine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/204)

100. — Van Milletvekili Salih Yıldız'ın, Çaldıran'ı Doğu Bayazıt'a bağlıyacak olan yolun ne zaman açılacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/205)

101. — Sinop Milletvekili Niyazi Özgüç'ün, Denizli'nin Pamukkalesine akan suyun, tarihî ve turistik kıymetini muhafaza için, eski halinde bırakılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Başbakandan sözlü sorusu (6/206)

102. — Adana Milletvekili Kemal Sarıibrahimoğlu'nun, Ceyhan nehrinin anakolu ile Savrun, Sunbas adını taşıyan kolları ve Kozan'ın Kilgen ve Deliçay suları üzerinde daha evvel yapılmakta olduğunu bildiğimiz baraj ve sulama etütlerinin ne safhada olduğuna dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/207)

103. — Nevşehir Milletvekili Salâhattin Hakkı Esatoğlu'nun, Maden Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten 10 Ekim 1965 tarihine kadar yabancı şirketlerin memleketimizde almış olduğu maden arama ruhsatının sayısının ne olduğuna ve hangi maden alanları için verilmiş bulunduğuna dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/208)

104. — Nevşehir Milletvekili Salâhattin Hakkı Esatoğlu'nun, Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük şehirlerimizde, Amerikan pazarı adiyle açılmış olan mağazalarda teşhir edilip satışı yapılan yabancı menşeli malların, memleketimize hangi yoldan ithal edilmekte olduğuna dair Adalet ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/209)

105. — Afyon Karahisar Milletvekili Muzaffer Özdağ'ın, eski İstanbul Savcı yardımcısının, 20 gün çalıştığı İnegöl Savcılığından, Nusaybin'e nakledilmesi sebebine dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/210)

106. — Trabzon Milletvekili Ali Rıza Uzuner'in, Of ilçesinde kurulması tesbit edilen çay fabrikasının kuruluş yerinin seçilmesindeki ekonomik ve sosyal zaruretler yanında teknik faktörlerin de müessir olup olmadığına dair Gümrük ve Tekel Bakanından sözlü sorusu (6/211)

107. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun, Malatya'da Atatürk Ortaokulunda vazifeli bir öğretmenin, derste talebelerine Allah yoktur mealinde konuşmalar yaptığı hakkındaki neşriyatın doğru olup olmadığına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/212)

108. — Hatay Milletvekili Hüsnü Özkan'ın, Kıbrıs'tan tahliye edilen 504 mücahidin geri alınmasında, son defa Birleşmiş Milletler Assamblesi tarafından verilen kararın her hangi bir rolünün olup olmadığına dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu (6/213)

109. — Uşak Milletvekili Fahri Urasızoğlu'nun, Uşak'ın bâzı köylerinden, hava alanı olarak inşa edilmek üzere, istimlâk edilen 5 000 dönüm tutarındaki tarım arazisinin eski sahiplerine iadesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/214)

110. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Hazinenin mülkiyet veya tasarrufu altında bulunan tarıma elverişli toprakların icara verilmesi işleminde, hangi objektif kıstaslara göre hareket edilmekte olunduğuna dair Maliye Bakanından sözlü sorusu. (6/215)

111. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, beş ayda iki defa görev yeri değiştirilen Nusaybin Savcısının nakline İstanbul A.P. teşkilâtı ile yazdığı makalelerin sebebolduğu yolundaki söylentilerin doğru olup olmadığına dair Adalet Bakanından sözlü sorusu. (6/216)

112. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, bilûmum resmî binalar için Ankara'da her yıl ödenen kira bedellerinin miktarına ve binalarda yapılan tadilât ve tamiratın kime aidolduğuna dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar ve Bayındırlık Bakanlarından sözlü sorusu. (6/217)

113. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, ortaokullardaki ev - işi öğretmenliğinde istihdam edilmek maksadiyle açılmış olan sınava giren kız enstitüsü mezunlarının adedine ve kaçının öğretmenliğe atandığına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/218)

114. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, İstanbul Belediye Meclisi A. P. Üyesi bir zatın 27 Mayıs Devrimini yersiz, haksız ve gayrimeşru göstermeye kalktığı yolundaki neşriyatın doğru olup olmadığına dair Adalet Bakanından sözlü sorusu. (6/219)

115. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Van'ın Muradiye ilçesinde kurulması mutasavver Bendimahi Hidro - Elektrik Santralinin hazırlıklarının bitip bitmediğine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu (6/220)

116. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Van ili içinden geçen Akköprü ve Kurubaş derelerinin ıslahının düşünülüp düşünülmediğine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/221)

117. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Van ili Erciş ilçesinde yapılması düşünülen Koçköprü Barajı etütlerinin ne safhada olduğuna dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/222)

118. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Van ili Çatak ilçesinin ortasından geçen derenin ıslahının düşünülüp düşünülmediğine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/223)

119. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Erciş ilçesini ve güzergâhında bulunan 10 - 12 köy arazisini sulayan toprak kanalın ıslahı konusunda bir hazırlık olup olmadığına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/224)

120. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Van ilinde, yeniden DSİ Bölge Başmüdürlüğü ihdasının düşünülmekte olup olmadığına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/225)

121. — Sinop Milletvekili Niyazi Özgüç'ün, yangın felâketi geçiren Gerze ilçesi halkı için inşa edilmekte olan meskenlere dış memleketlerden yardım yapılmış olup olmadığına dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu. (6/226)

122. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Van - Gevaş Beyarkı sulama projesinin yeniden ihalesinin düşünülüp düşünülmediğine dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/227)

123. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Van'ın Erciş ilçesinde, Karayolları 11 nci Bölge Müdürlüğünün bir şubesinin açılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/228)

124. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Gevaş ilçesine bağlı Müküs nahiyesi yoliyle Erciş - Diyadin yolunun yapımına devam edilip

edilmiyeceğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/229)

125. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Erciş ilçesinde bir kız sanat enstitüsü açılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/230)

126. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Van'ın Gürpınar ilçesine bir Hükümet konağı yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/231)

127. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Erciş ilçesinde, önümüzdeki ders yılında, lise açılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/232)

128. — Van Milletvekili Mehmet Erdinç'in, Van ili ve bâzı ilçelerinde, 1963 yılında vukubulan âfete mâruz kalan kaç aileye ne kadar yardım yapılmış olduğuna dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu. (6/233)

129. — Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, Kırıkkale'de, 9 Ocak 1966 tarihinde yapılan belediye seçimlerinde vatandaşları tehdideden Adalet Partili milletvekilleri hakkında ne işlem yapıldığına dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/234)

130. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Orman Genel Müdürlüğünde çalışmakta olan orman müfettişlerinin ve teftiş görevlisi bulunanlarının adedine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/235)

131. — İstanbul Milletvekili Osman Özer'in, İstanbul'un su derdine büyük ölçüde yardımcı olacak olan Alibey Barajı hakkında ne düşünüldüğüne dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/236)

132. — Adana Milletvekili Mamhut Bozdoğan'ın, Adana'nın, Bahçe ilçesini Haruniye bucağına en kısa mesafeden bağlıyacak stabilize bir yol yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/237)

133. — Adana Milletvekili Mahmut Bozdoğan'ın, Adana'nın Kadirli ilçesine bir lise yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/238)

134. — Adana Milletvekili Mahmut Bozdoğan'ın, Çukobirlik'in, ortaklarından, bilâhara ödemek üzere kestiği yüzde yirmi nisbetindeki paraların ne zaman ödeneceğine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu. (6/239)

135. — Van Milletvekili M. Salih Yıldız'ın, Van'da bir otomatik telefon santrali kurulması için her hangi bir hazırlık yapılıp yapılmadığına dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu. (6/240)

136. — Van Milletvekili M. Salih Yıldız'ın, Van'da bir Adalet Sarayı inşası için her hangi bir hazırlığın yapılmış olup olmadığına dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/241)

137. — Van Milletvekili M. Salih Yıldız'ın, Van'ın Gürpınar ilçesine ortaokul ile Hoşap ve Norduz bucakları köylerine ilkokul yapımı hususunda ne düşünüldüğüne dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/242)

138. — Van Milletvekili M. Malih Yıldız'ın, Van ilinin Çatak - Narlı yolu inşaatının noksansız olarak ne zaman bitirileceğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/243)

139. — Van Milletvekili M. Salih Yıldız'ın, Van'ın Çatak ilçesinin elektriğe kavuşturulması konusunda bir etüt bulunup bulunmadığına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/244)

140. — Van Milletvekili M. Salih Yıldız'ın, Van'ın Hoşap Kalesinin restorasyonu ile kaleye çıkacak vasıtalar için bir yol yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu. (6/245)

141. — Van Milletvekili M. Salih Yıldız'ın, Van'ın Gürpınar ilçesinin Zernek mevkiinde bir baraj inşaasının programa alınıp alınmadığına dair Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanından sözlü sorusu. (6/246)

142. — Aydın Milletvekili M. Kemal Yılmaz'ın, Tabiî âfetler, özellikle su baskınları konusunda, mevcut mevzuata göre, alınması gerekli tedbirlerin nelerden ibaret olduğuna dair, Başbakandan sözlü sorusu. (6/247)

143. — Çankırı Milletvekili Mehmet Ali Arsan'ın, Çankırı'nın Şabanözü ilçesi ile Ankara'yı birleştiren Çubuk ilçesi yolunun ıslahının dü-

şünülüp düşünülmediğine dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/248)

144. — Konya Milletvekili Vefa Tanır'ın, Konya'nın Ilgın ilçesi Dığrak köyünün, 1965 yılında, başka bir mahalle nakli kararlaştırıldığı halde, bugüne kadar, nakledilmemesi sebebine dair Köy İşleri Bakanından sözlü sorusu (6/249)

145. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Adapazarı - Karasu turistik yolunun yeniden düzenlenmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair, Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/250)

146. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Sakarya'nın merkez ve diğer bucaklarına orta dereceli eğitim imkânları götürmek için ortaokul ya da sanat okulu gibi her hangi bir eğitim kurumu açılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair, Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/251)

147. — Mardin Milletvekili İbrahim Aksoy'un, Mardin ili merkez ve ilçelerinde mütehassıs hekim, hekim, hemşire ve sağlık memuru kadro adedine ve bunların ne kadarının münhal bulunduğuna dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/252)

148. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Sakarya'nın Sapanca ve Geyve ilçelerindeki Akşam Kız Sanat okullarına yeni bir bina yapılması için şimdiye kadar ne gibi çalışmalar yapılmış olduğuna dair, Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/253)

149. — Niğde Milletvekili Ruhi Soyer'in, 10 Ekim 1965 tarihinden bu yana kaç vali, kaymakam ve idare memuru ile kaç savcı ve muavininin görevinden alınmış veya nakledilmiş olduğuna dair, İçişleri ve Adalet Bakanlarından sözlü sorusu (6/254)

150. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Sakarya'da, ortaokula dayalı bir karma, ya da kız ilköğretmen okulu açılmasının hangi yıl sağlanabileceğine dair, Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/255)

151. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, Avrupa'yı Bulgaristan üzerinden yurdumuza bağlıyan Dereköy - Kırklareli, Pınarhisar, Vize ve Saray'dan İstanbul'a ulaşan turistik yolun biran önce yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair, Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/256)

152. — İstanbul Milletvekili Nuri Eroğan'ın, 17.2.1954 tarih ve 6273 sayılı Kanunun tatbikatında aksaklıklar yapılmış olup olmadığına dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/257)

153. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, Malatya ili Akçadağ ilçesinin Sarıhacı - Levent arasındaki yolunun yapılıp yapılmadığına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/258)

154. — Tekirdağ Milletvekili Kemal Nebioğlu'nun, Yurdumuzda, bugüne kadar, tesbit edilmiş olan asgari ücretlerin yeterli bulunup bulunmadığına dair, Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/259)

155. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, Millî Eğitim topluluğu içinden kaç öğretmenin, 10 Ekim 1965 Milletvekili seçiminde, adaylıklarını koyduklarına dair, Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/260)

156. — Urfa Milletvekili Behice Hatko (Boran) ın, kısa bir zaman önce Samsun'un kuzeyinde düşen veya düşürülen Amerikan uçağının, Türkiye'de, hangi hava alanından kalkmış olduğuna dair, Başbakandan sözlü sorusu (6/261)

157. — Manisa Milletvekili Sami Binicioğlu'nun, Bakanlığın hatası yüzünden 35 000 ton fındığın çürümeye terk edildiği hakkındaki neşriyata ve fındık ihracat politikasına dair, Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/262)

158. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, gerekli yatırımları gerçekleştirmiş bulunan T.C. Ziraat Bankası ve İller Bankası Genel müdürlerinin değiştirilmesi sebebine dair Başbakandan sözlü sorusu (6/263)

159. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Adapazarı'nda Zirai Donatım Kurumu sahalarında, yapılması düşünülen pulluk ucu fabrikasının inşası konusunda ne gibi çalışmalar yapıldığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/264)

160 — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın Adapazarı kapalı spor salonu yapımının

ne zaman bitirilip işletmeye açılacağına dair Devlet Bakanından sözlü sorusu (6/265)

161. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Sapanca - Arifiye sahil yolunun yapılması konusunda şimdiye kadar ne gibi çalışmalar yapılmış olduğuna dair Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlarından sözlü sorusu (6/266)

162. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Adapazarı Kâğıt Fabrikasının ihalesinin ne zaman yapılacağına dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/267)

163. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Sapanca'da Vakıflar Genel Müdürlüğünce yaptırılan turistik otelin, 4 yıldan beri, işletmeye açılmaması sebebine dair Devlet Bakanından sözlü sorusu (6/268)

164. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, Bedri Baykam'ın, 1963 yılından beri, Avrupa ve Amerika'da açılan sergilerine ilgi göstermesi için Bakanlığa her hangi bir baskı yapılıp yapılmadığına dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu (6/269)

165. — Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın, Samsun - Gaman - Asarcık - Kavak yolunun, kış ve yaz, istifade edilebilecek hale getirilmesinin ne zaman mümkün olacağına dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/270)

166. — Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın, Samsun'da bir adliye sarayı yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/271)

167. — Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın, Samsun'da, şehirlerarası vasıtalar için, yapılmaya başlanan yolun İstasyon - Garajlar kısmının neden ikmal edilmemiş olduğuna dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/272)

168. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, Suriye'nin, Türkiye'den hayvan ithalâtını durdurmasının, hayvan kaçakçılığı ile ilgisi olup olmadığına dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/273)

169. — Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal'ın, merkez ve taşra teşkilâtında, kimlerin nakledilmiş, görevden alınmış ve kimlerin yeniden göreve atanmış olduğuna dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/274)

170. — Çankırı Milletvekili Dursun Akçaoğlu'nun, koleranın, yurdumuza girmesini önleyici ve koruyucu ne çeşit tedbirlerin alındığına ve hastalığı tedavi edici tedbirlerin neler olduğuna dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/275)

171. — Trabzon Milletvekili Ali Rıza Uzuner'in, Trabzon Hava Alanında, plânın öngördüğü, güvenlik donatımının ne zaman tamamlanacağına ve Tahran - Trabzon - Ankara - İstanbul hava seferlerinin ihdası çalışmalarının ne safhada olduğuna dair Başbakan ve Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/276)

172. — Samsun Milletvekili Yaşar Akal'ın, imam kadrolarının dağıtımında önceden tesbit edilen ve kanunun söz ve ruhuna uygun düşen usulden neden ayrılınmış olduğuna dair Devlet Bakanından sözlü sorusu. (6/277)

173. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Hükümetin güven oyu aldığı tarihten sonra Bakanlık teşkilâtında yapılan tâyinlere dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/278)

174. — İzmir Milletvekili Arif Ertunga'nın, her hangi bir Millî Eğitim Müdüründe aranılan vasıfların neler olduğuna dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/279)

175. — Çankırı Milletvekili Mehmet Ali Arsan'ın, 5 Ocak 1966 ile 28 Ocak 1966 tarihleri arasında kaç vasıtanın taksi plâkası aldığına ve kaç vasıtanın da hususiden taksiye çevrilmiş olduğuna dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/280)

176. — Manisa Milletvekili Süleyman Çağlar'ın, Umumi Mağazalar Türk Anonim Şirketinin, Ulus gazetesine ve Akis dergisine sattığı gazete kâğıdı bedellerini almamış olduğunun bilinip bilinmediğine dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/281)

177. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, 1965 ve 1966 bütçelerine konan ve köylere tahsis olunan imam kadrolarının hangi illere ne miktarda ve hangi ölçülere göre dağıtılmış olduğuna dair Devlet Bakanından sözlü sorusu (6/282)

178. — Aydın Milletvekili Nahit Menteşe'nin, Aydın Emniyet Müdürlüğü binası inşaatının ne zaman ikmal edileceğine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/283)

179. — Ankara Milletvekili İbrahim Sıtkı Hatipoğlu'nun, Adana'da bulunan Bossa ve Güney Sanayii şirketlerinin ithal edecekleri malların Gümrük ve sair sergilerinin, malların henüz gümrüğe gelmemiş olmasına rağmen, ertelenmiş bulunduğunun doğru olup olmadığına dair Başbakandan sözlü sorusu (6/284)

180. — Giresun Milletvekili Kudret Bosuter'in, temel görevi eğitmek ve öğretmek olan bir öğretmenin ve benzerlerinin Türk çocuklarını jurnal etmesi karşısında ne düşünüldüğüne dair Başbakandan sözlü sorusu (6/285)

181. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Erzurum'da bir Teknik Okul açılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/286)

182. — Ağrı Milletvekili Abdülbâri Akdoğan'ın, çimento satışlarında karaborsa yaratılmasına ve partizanca kayırmalara neden imkân verildiğine dair Ticaret ve Sanayi Bakanlarından sözlü sorusu (6/287)

183. — Çorum Milletvekili Hasan Lâtif Sarıyüce'nin, Kırklareli bölgesine ne gibi sanayi yatırımları yapılmasının düşünülmekte olduğuna dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/288)

184. — Erzurum Milletvekili Adnan Şenyurt'un, Atatürk Üniversitesinde bir veteriner fakültesi açılması hususunda ne düsünüldüğüne dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/289)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜSÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimlerinde uygulanacak hükümler hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu. (1/100) (S. Sayısı : 73) [Dağıtma tarihi : 25 . 2 . 1966]

× 2. — Gecekondu kanun tasarısı ile İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ve 10 arkadaşının; İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve 12 arkadaşının, Gecekonduların düzenlenmesi hakkında; Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve 10 arkadaşının, Gecekonduların ıslah, tasfiye ve önlenmesi hakkında; Cumhuriyet Senatosu İstanbul üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Gecekonduların imarı, tasfiyesi ve ıslahı hakkında kanun teklifi ve Anayasa, Adalet, İçişleri, Maliye, İmar ve İskân ve Plân komisyonlarından 3 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/76, 2/13, 2/23, 2/193) (S. Sayısı : 83) [Dağıtma tarihi : 3 . 3 . 1966]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Islahı Hayvanat Kanununun 5883 sayılı Kanunla değişik 35 nci maddesine bâzı hükümler eklenmesine dair 7454 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin son fıkrasının kaldırılması hakkındaki kanun tasarısının Cumhuriyet Senatosunca reddine dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu ile Millet Meclisi Tarım Komisyonu raporları. (Millet Meclisi eski numarası : 1/435, yeni numarası : 1/4) (Cumhuriyet Senatosu numarası: 1/491) (Millet Meclisi 1 nci dönem S. Sayısı : 269, Cumhuriyet Senatosu S. sayıları : 570 ve 570 e ek) (S. Sayısı : 4) [Dağıtma tarihi : 25.12.1965]

2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonunun 12 . 5 . 1964 tarih ve 468 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi gereğince hazırladığı Kamu İktisadi Teşebbüslerinin denetimi sonuçları hakkındaki raporlara dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu raporu. (3/165) (S. Sayısı : 18) [Dağıtma tarihi : 18 . 1 . 1966]

3. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Mart, Nisan ve Mayıs 1965 ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu. (5/10) (S. Sayısı : 15) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

4. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının, Haziran, Temmuz ve Ağustos 1965 ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu (5/11) (S. Sayısı: 16) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

5. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının, Eylül, Ekim ve Kasım 1965 ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu (5/12) (S. Sayısı : 17) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

6. — Eski Siirt Milletvekili Süreyya Öner, eski Amasya Milletvekili Reşat Arpacıoğlu, eski Diyarbakır Milletvekili Hilmi Güldoğan ve İstanbul Milletvekili İlhami Sancar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12.3.1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1316 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergeleri ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi : 5/4; Cumhuriyet Senatosu : 4/66) (S. Sayısı: 20) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

7. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 399 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi: 5/5; Cumhuriyet Senatosu: 4/68) (S. Sayısı: 21) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

8. — Eski Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 4 . 1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1494 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/6; Cumhuriyet Senatosu 4/69) (Millet Meclisi S. Sayısı : 19; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı: 522) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1966]

9. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 9 arkadaşının, Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar hakkındaki 10 . 7 . 1953 tarih ve 6136 sayılı Kanunun 13 ncü maddesiyle 15 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/146) (S. Sayısı : 23) [Dağıtma tarihi : 1 . 2 . 1966]

10. — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı ve Sayıştay Başkanlığı 1964 yılı Kesinhesabı hakkında Meclis Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporları (5/7) (S. Sayısı: 28) [Dağıtma tarihi: 3 . 2 . 1966]

× 11. — Ankara Üniversitesinin 1960 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Ankara Üniversitesi 1960 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/130, 1/25) (S. Sayısı : 29) [Dağıtma tarihi : 4 . 2 . 1966]

× 12. — Ankara Üniversitesi 1961 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Ankara Üniversitesi 1961 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/137, 1/28) (S. Sayısı : 30) [Dağıtma tarihi : 4 . 2 . 1966]

× 13. — Genel Bütçeye dâhil dairelerin 1961 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile 1961 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/149, 1/29) (S. Sayısı : 32) [Dağıtım tarihi : 14 . 2 . 1966]

× 14. — Ankara Üniversitesi 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Ankara Üniversitesi 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/141, 1/33) (S. Sayısı : 57) [Dağıtma tarihi : 16 . 2 . 1966]

× 15. — Ankara Üniversitesinin 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Ankara Üniversitesi 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/159, 1/51) (S. Sayısı : 58) [Dağıtma tarihi : 16 . 2 . 1966]

× 16. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1961 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıstay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1961 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/138, 1/67) (S. Sayısı : 77) [Dağıtma tarihi : 25 . 2 . 1966]

× 17. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıstay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/154, 1/38) (S. Sayısı : 76) [Dağıtma tarihi : 25 . 2 . 1966]

× 18. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 1961 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1961 bütçe yılı Kesinhesap kanunu ta-

sarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/136, 1/30) (S. Sayısı : 74) [Dağıtma tarihi : 26 . 2 . 1966]

× 19. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/150, 1/36) (S. Sayısı : 75) [Dağıtma tarihi : 26 . 2 . 1966]

20. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 5965 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Millî Eğitim Komisyonu raporu. (Millet Meclisi 2/239; Cumhuriyet Senatosu 2/181) (S. Sayısı : 81) [Dağıtma tarihi : 1 . 3 . 1966]

× 21. — İstanbul Üniversitesinin 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile İstanbul Üniversitesinin 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/174, 1/44) (S. Sayısı : 87) [Dağıtma tarihi : 21 . 3 . 1966]

22. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 9 arkadaşının, Tababet ve şuabatı sanatlarının tarzı icrasına dair 1219 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet Komisyonu raporları (2/140) (S. Sayısı: 90) [Dağıtma tarihi : 24 . 3 . 1966]

× 23. — Genel bütçeye dâhil dairelerin 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait genel uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile 1962 bütçe yılı Kesinhesap Kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/ 162, 1/32) (S. Sayısı : 86) [Dağıtma tarihi : 27 . 3 . 1966]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — Uşak merkez Aybey mahallesi hane 143 cilt 14 ve sayfa 103 sayısında nüfusa kayıtlı Haliloğlu, Sultan'dan doğma 11 . 12 . 1929 doğumlu İsmail Kiraz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/13) (S. Sayısı : 11) [Dağıtma tarihi : 7 . 1 . 1966]

2. — Akhisar ilçesinin Bergele köyü hane 13, cilt 12 ve sayfa 19 sayısında nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu Medine'den doğma 7 . 12 . 1929 doğumlu Hasan Çalımcı (Calımcı) nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık, tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/14) (S. Sayısı : 12) [Dağıtma tarihi : 7 . 1 . 1966]

3. — Sandıklı'nın Mırtaz köyü 17 hane numarasında nüfusa kayıtlı Alioğlu Feride'den doğma 11 . 10 . 1942 doğumlu Veysel Aslan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/12) (S. Sayısı : 13) [Dağıtma tarihi : 7 . 1 . 1966]

4. — 1111 sayılı Askerlik Kanununun 35 nci maddesinin (c) fıkrasına 4092 sayılı Kanunla eklenen hükümleri değiştiren ve bu kanuna geçici bir madde ekliyen 350 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu. (1/68) (S. Sayısı : 31) [Dağıtma tarihi : 8 . 2 . 1966]

5. — Kalecik ilçesinin Hasayaz bucağı Tavsancık köyünün hane 15, cilt 11 ve sayfa 13 sayısında nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu Satı'dan doğma 9 . 7 . 1943 doğumlu Mehmet Aksay'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/15) (S. Sayısı : 48) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1966]

6. — Kaş ilçesinin İslâmlar köyü hane 11, cilt 15, sayfa 82 nüfusunda kayıtlı İsaoğlu, Rukiye'den doğma 1939 doğumlu Bekir Zeybek'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/16) (S. Sayısı : 49) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1966]

7. — Manisa ilinin Selendi ilçesi Hanlar köyünün hane 8, cilt 30 ve sayfa 11 sayısında nüfusa kayıtlı Velioğlu Asiye'den doğma 5 . 3 . 1943 doğumlu Durmuş Karakoç'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/17) (S. Sayısı : 50) [Dağıtma tarihi : 12.2.1966]

8. — Gaziantep ilinin İsbatır ilçesinin Mezrası köyü hane 35, cilt 46 ve sayfa 95 sayısında nüfusa kayıtlı Ahmedoğlu, Hatice'den doğma 1932 doğumlu, Mustafa Kömür'ün ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/18) (S. Sayısı : 51) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1966]

9. — Çaycuma ilçesinin Turfa Hatipler köyü hane 18, cilt 26 ve sayfa 12 sayısında nüfusa kayıtlı Akifoğlu, Hamide'den doğma 10.1.1942 tashih doğumlu Cevat Baş'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/19) (S. Sayısı : 52) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1966]

10. — Şereflikoçhisar ilçesinin Muhlisobası köyü hane 24, cilt 7/1 ve sayfa 29 sayısında nüfusa kayıtlı Hikmetoğlu, Hatice'den doğma 5 . 3 . 1944 doğumlu Ali (Halil) Baydar'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/20) (S. Sayısı : 53) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1966]

11. — Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesi Atabakan köyü hane 17, cilt 15 ve sayfa 32 numarada kayıtlı Bekooğlu, Hati'den doğma 1 . 1 . 1935 doğumlu Müdür Kaçmazhan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/21) (S. Sayısı: 54) [Dağıtma tarihi: 12 . 2 . 1966]

12. — Kulp ilçesinin Hacanan köyü hane 34, cilt 7 ve sayfa 98 sayısında nüfusa kayıtlı Saidoğlu, Sultan'dan doğma 1928 doğumlu Recep Oruç'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/22) (S. Sayısı : 55) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1966]

13. — Sivas Gemerek ilçesi Köseli köyü nüfusunun hane 13, kütük 19 ve sayfa 61 sayısında kayıtlı Mithatoğlu, Fatma'dan doğma 1933 doğumlu Aşir Öztürk'ün ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/23) (S. Sayısı : 56) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1966]

14. — Hafta tatili hakkındaki 394 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin (D) fıkrasına bâzı ilâveler yapılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Çalışma komisyonları raporları. (1/62) (S. Sayısı : 62) [Dağıtma tarihi : 19 . 2 . 1966]

15. — 5584 sayılı Posta Kanununun 1, 3, 25, 26 ve 40 ncı maddelerinden «iş kâğıtları» kelimelerinin çıkarılması hakkında kanun tasarısı ve Ulaştırma Komisyonu raporu. (1/127) (S. Sayısı : 63) [Dağıtma tarihi : 19 . 2 . 1966]

16. — Giresun Milletvekili İbrahim Etem Kılıçoğlu ve 21 arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmına kadro eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu. (2/244) (S. Sayısı : 80) [Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1966]

17. — Bâzı suç ve cezaların affı hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Cahit Ortaç ve 9 arkadaşının, Vergi suç ve cezalarının affı hakkında; Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, Bâzı orman suçlarının affına ve tazminatın terkinine dair; Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu ve 7 arkadaşının, Bâzı siyasi suçlarla basın suçlularının ve bunlarla ilgili olarak mahkûm olmuş diğer suçluların cezalarının affına dair; Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesince mahkûm edilen 67 eski Kara Harb Okulu öğrencisinin affı hakkında; Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Bâzı suç ve cezaların affı hakkında ve Cumhuriyet Senatosu Tabiî Üyesi Kadri Kaplan ve 8 arkadaşının, 20 - 21 Mayıs olayları ile ilgili suçlular ile diğer bir kısım suçluların affına ve bir kısım idari işlemlerin değiştirildiğine dair kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu. (1/117, 2/81, 114, 2/174, 1/101, 2/207, 2/223) (S. Sayısı : 79) [Dağıtma tarihi : 1 . 3 . 1966]

× 18. — Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçileri arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları (1/78) (S. Sayısı : 84) [Dağıtma tarihi : 10 . 3 . 1966]

× 19. — İş ve meslek bakımından ayırım hakkında 111 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları (1/74) (S. Sayısı : 85) [Dağıtma tarihi : 10 . 3 . 1966]

20. — 17 . 7 . 1965 tarihli ve 507 sayılı Esnaf ve küçük sanatkârlar Kanununun 111 ve 112 nci maddeleriyle geçici 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici 4, 5 ve 6 ncı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet, İçişleri, Ticaret ve Sanayi komisyonlarından üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/85) (S. Sayısı : 88) [Dağıtma tarihi : 17 . 3 . 1966]

× 21. — Tapulama kanunu tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Plân komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/128) (S. Sayısı : 89) [Dağıtma tarihi : 21 . 3 . 1966]

× 22. — 4947 sayılı Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanununun 6143 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, İmar ve İskân ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/131) (S. Sayısı : 91) [Dağıtma tarihi : 29 . 3 . 1966]